

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حرکت ترجمان
Translation Movement

آموزش ترجمه و مفاهیم قرآن کریم

تَحرُّکِ تَرْجُمَہ
Translation Movement

Contents

۳	آموزش ترجمه و مفاهیم
۳	قرآن کریم
۱۶	مقدمه
۱۹	درسی سی و سوم علم خداوند
۲۹	زبان قرآن فعل ماضی استمراری
۳۱	آشنایی با معارف قرآن
۳۱	علم خداوند
۳۳	تمرین آزاد
۳۵	درس سی و چهارم
۳۵	جایگاه علم و عالم
۳۸	تمرین و پرسش
۴۳	تمرین کارورزی
۴۴	زبان قرآن
۴۴	فعل مستقبل (آینده)
۴۶	آشنایی با معارف قرآنی
۴۶	جایگاه علم و عالم
۴۸	تمرین آزاد

۵۰	درس سی و پنجم
۵۰	تعقل و خردورزی
۵۲	جدول کلمه های آشنا و جدید
۵۳	تمرین و پرسش
۵۸	تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآن
۵۹	زبان قرآن
۵۹	فعل مضارع منفی
۶۱	آشنایی با معارف قرآن
۶۱	تعقل و خردورزی
۶۳	تمرین آزاد
۶۵	درس سی و ششم
۶۵	تفکر در آیات الهی
۶۷	جدول کلمه های آشنا و جدید
۶۸	تمرین و پرسش
۷۳	تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی
۷۴	زبان قرآن
۷۴	فعل جَعَد (ماضی منفی)
۷۶	آشنایی با معارف قرآنی

۷۶	تفکر در آیات الهی
۷۸	تمرین آزاد
۸۰	بخش دهم
۸۰	عبادات
۸۱	درس سی و هفتم
۸۱	نماز و روزه
۸۳	جدول کلمه های آشنا و جدید
۸۴	تمرین و پرسش
۸۹	تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآن
۹۰	زبان قرآن
۹۰	فعل امر (۱)
۹۲	آشنایی با معارف قرآن
۹۲	نماز و روزه
۹۲	معبود واقعی
۹۲	هدف از نماز
۹۲	نماز گزاران راستین
۹۳	روزه
۹۳	هدف از روزه

۹۳	تذکر
۹۴	تمرین آزاد
۹۷	درس سی و هشتم
۹۷	زکات و خمس
۱۰۰	جدول کلمه های آشنا و جدید
۱۰۱	تمرین و پرسش
۱۰۶	تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی
۱۰۸	زبان قرآن
۱۰۸	فعل امر (۲)
۱۰۹	آشنایی با معارف قرآن
۱۰۹	زکات و خمس
۱۰۹	زکات، عبادتی مهم
۱۰۹	زکات، نماد اسلام و ایمان
۱۱۰	آبادگران مساجد
۱۱۰	خمس
۱۱۱	تمرین آزاد
۱۱۳	درس سی و نهم
۱۱۳	حج، جهاد و قتال

۱۱۵	جدول کلمه های آشنا و جدید
۱۱۶	تمرین و پرسش
۱۲۱	تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی
۱۲۳	زبان قرآن
۱۲۳	فعل امر (۳)
۱۲۵	آشنایی با معارف قرآن
۱۲۵	حجم، جهاد و قتال
۱۲۵	حج
۱۲۵	جهاد
۱۲۷	قتال
۱۲۸	تمرین آزاد
۱۳۰	درس چهارم
۱۳۰	توّلٰی و تبرّٰی امر به معروف و نهی از منکر
۱۳۲	جدول کلمه های آشنا و جدید
۱۳۳	تمرین و پرسش
۱۳۸	تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی
۱۳۹	زبان قرآن
۱۳۹	فعل امر (۴)

۱۴۱	آشنایی با معارف قرآن
۱۴۱	امر به معروف و نهی از منکر، تولی و تبری
۱۴۱	امر به معروف و نهی از منکر
۱۴۲	تولی و تبری
۱۴۳	تمرین آزاد
۱۴۵	راه و رسم زندگی
۱۴۵	بخش یازدهم
۱۴۵	درس چهل و یکم
۱۴۵	ذکر
۱۴۸	جدول کلمه های آشنا و جدید
۱۴۹	تمرین و پرسش
۱۵۳	تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآن
۱۵۴	زبان قرآن
۱۵۴	فعل نهی
۱۵۴	روش ساختن فعل نهی
۱۵۶	آشنایی با معارف قرآن
۱۵۶	یاد خدا
۱۵۶	معنای ذکر

- ۱۵۶ «ذکر کثیر» چیست؟
- ۱۵۷ رو گرداندن از کسانی که به یاد خدا نیستند
- ۱۵۷ تمرین آزاد
- ۱۵۸ درس چهل و دوم
- ۱۵۸ دعا
- ۱۶۰ جدول کلمه های آشنا و جدید
- ۱۶۱ تمرین و پرسش
- ۱۶۵ تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی
- ۱۶۷ زبان قرآن
- ۱۶۷ نکات مفید «۱»
- ۱۶۹ آشنایی با معارف قرآن
- ۱۶۹ دعا
- ۱۶۹ دعا، عبادتی بزرگ
- ۱۶۹ بیم و امید، روح دعا
- ۱۷۰ استجابات دعوات
- ۱۷۰ خدا سمیع الدعاست
- ۱۷۰ تمرین آزاد
- ۱۷۳ درس چهل و سوم

۱۷۳	استغفار و مغفرت الهی
۱۷۶	جدول کلمه های آشنا و جدید
۱۷۷	تمرین و پرسش
۱۸۳	زبان قرآن
۱۸۳	نکات مفید (۲)
۱۸۵	آشنایی با معارف قرآن
۱۸۵	استغفار و مغفرت الهی
۱۸۵	وعدل مغفرت و آمرزش
۱۸۶	دعوت به استغفار
۱۸۶	تمرین آزاد
۱۸۹	درس چهل و چهارم
۱۸۹	توبه
۱۹۱	جدول کلمه های آشنا و جدید
۱۹۲	تمرین و پرسش
۱۹۷	تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی
۱۹۸	زبان قرآن
۱۹۸	نکات مفید «۳»
۲۰۰	آشنایی با معارف قرآن

۲۰۰	توبه
۲۰۰	معنای توبه
۲۰۰	شرایط توبه
۲۰۱	تمرین آزاد
۲۰۴	اخلاق
۲۰۴	احسان و محسنین
۲۰۶	جدول کلمه های آشنا و جدید
۲۰۷	تمرین و پرسش
۲۱۲	تمین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی
۲۱۳	زبان قرآن
۲۱۳	اسم فاعل
۲۱۷	آشنایی با معارف قرآن
۲۱۷	احسان و محسنین
۲۱۷	احسان در فرهنگ قرآن و اهل بیت
۲۱۷	محسن (نیکوکار) کیست؟
۲۱۸	پاداش احسان
۲۱۸	ضاداش احسان ابراهیم (ع)
۲۱۸	پاداش خدا به نیکوکاران

۲۱۹	تمرین آزاد
۲۲۱	درس چهل و ششم
۲۲۱	شکر و شاکرین
۲۲۳	جدول کلمه های آشنا و جدید
۲۲۴	تمرین و پرسش
۲۲۹	تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی
۲۳۱	زبان قرآن
۲۳۱	اسم مفعول
۲۳۱	یاد آروی
۲۳۳	آشنایی با معارف قرآنی
۲۳۳	شکر و شاکرین
۲۳۳	دعوت به شکر
۲۳۴	پاداش شاکران
۲۳۴	شکر گزاران اندک اند
۲۳۵	تمرین آزاد
۲۳۶	درس چهل و هفتم
۲۳۶	صبر و صابرین
۲۳۸	جدول کلمه های آشنا و جدید

۲۴۰	تمرین و پرسش
۲۴۵	تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی
۲۴۶	زبان قرآن
۲۴۶	اسم تفضیل
۲۴۷	آشنایی با معارف قرآن
۲۴۷	صبر و صابرين
۲۴۷	صبر
۲۴۸	آثار صبر
۲۴۹	تمرین آزاد
۲۵۱	درس چهل و هشتم
۲۵۱	صفات ناپسند اخلاقی
۲۵۲	جدول کلمه های آشنا و جدید
۲۵۸	تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی
۲۶۰	آشنایی با معارف قرآن
۲۶۰	صفات ناپسند اخلاقی
۲۶۰	۱. ریا
۲۶۰	۲. تبذیر
۲۶۱	۳. مسخره کردن

۲۶۱	۴. سوء ظن (گمان بد)
۲۶۱	۵. تجسس
۲۶۱	۶. غیبت
۲۶۲	تمرین آزاد
۲۶۴	فهرست کلمات

ترجمه حرکت
Translation Movement

مقدمه

تبریک و نوید دیگر

قرآن آموزان عزیز و پر تلاش!

شاید هنگامی که کتاب اول را می گشودیدف باور نداشتید که یاد گیری ترجمه آیات ساده قرآن، از آموختن قرائت آن آسان تر باشد! اما اکنون پس از پایان کتاب سوم، معانی بیش از ۱۲۰۰ واژه قرآنی را می دانید و می توانید بسیاری از عبارات و آیات قرآن را ترجمه کنید. شگفت آن که شما با یادگیری بیش از ۱۲۰۰ واژه، در حقیقت ترجمه ۶۷۰۰۰ کلمه از کلمات قرآن را می دانید! زیرا بسیاری از کلمات این ۴۸ درس، در قرآن کریم تکرار شده است.

به دیگر سخن، اینک - با یاری خداوند - بیش از ۸۶ درصد از کلمه های قرآن را به آسانی می توانید معنا کنید. البته این بدان معنا نیست که توانایی ترجمه همین میزان از آیات قرآن را هم دارید! زیرا برای ترجمه همه آیات قرآن، به جز دانستن معنای کلمات، توانایی های دیگری نیز لازم است که با بخشی از آنها آشنا شده اید و امیدواریم در آینده به همه آنها دست یابید. این پیروزی و موفقیت بزرگ را به شما پویندگان راه قرآن تبریک می گوئیم.

برداشتن این قدم، آغازی می‌بارک برای گام‌های بعدی است. پس با اعتماد به نفس بیشتر و پایداری و شوری صدچندان، آماده حرکتی نو و پرشتاب تر شوید. ما نیز در این کار مهم، نوید همراهی با شما را می‌دهیم و نخستین اقدام ما در این زمینه، آماده‌سازی نسخه‌ای از کلام الله مجید، با حواشی و امکاناتی به شرح زیر است:

الف. کلماتی که در جلد اول تا سوم کتاب آموزش ترجمه و مفاهیم قرآن آموخته‌اید، همراه با ترجمه‌هایشان در پایان قرآن یکجا و به صورت الفبایی ارائه شده است.

ب. ترجمه کلمات جدید در هر صفحه، در حاشیه همان صفحه از قرآن آمده است.

ج. برخی از آیات که ترجمه تحت‌اللفظی آنها به علت تفاوت بافت زبان عربی و فارسی مشکل است، در پایین صفحه به صورت روان ترجمه شده و ابهامات آن رفع گردیده است.

د. معارف گزیده‌ای از آیات، در پایین صفحات کتاب به صورت مختصر بیان شده است.

این نسخه آموزشی از قرآن کریم، به منظور انس بیشتر شما با کتاب الله و گسترش آموخته‌هایتان در عرصه ترجمه و مفاهیم قرآن کریم و عمق بخشیدن به آنها، آماده و ان شاء الله در آینده‌ای نزدیک در اختیار شما قرار می‌گیرد. شما نیز بکوشید با تلاوت منظم و مداوم آن، توانایی خود را در ترجمه و فهم آیات نورانی قرآن، عمیق‌تر کنید.

موفق باشید

مؤلفان

بخش نهم

علم و معرفت

* درس ۳۳: علم خداوند گ

* درس ۳۴: جایگاه علم و عالم

* درس ۳۵: تعقل و خردورزی

* درس ۳۶: تفکر در آیات الهی

مکتب ترجمت قرآن
Translation Movement

درسی سی و سوم:

علم خداوند

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت و شمرده بخوانید.

۱. وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ (بقره: ۲۱۶)

۲. يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ ...
وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ (بقره: ۲۵۵)

۳. وَيَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (ال عمران: ۲۹)

۴. هُمْ لِلْكَفَرِ الْيَوْمِذِ أَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْإِيمَانِ يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ
وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ (ال عمران: ۱۶۷)

^۱ و ^۲ «ل» در «لِلْكَفَرِ - لِلْإِيمَانِ» به معنی «به» است.

٥. وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ
وَالصَّادِقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا * ذَلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَى
بِاللَّهِ ١ عَلِيمًا

(نساء: ٦٩ - ٧٠)

٦. وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ (انعام: ٥٩)

٧. أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قَدْ يَعْلَمُ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ وَيَوْمَ يُرْجَعُونَ إِلَيْهِ
فَيَنْبِئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ (نور: ٦٤)

٨. وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمًا (احزاب: ٥١)

٩. إِنَّ اللَّهَ عَالِمُ غَيْبِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ (فاطر: ٣٨)

١٠. هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ (حديد: ٣)

^١ - كلمه «بِاللَّهِ» را بدون حرف «بِ» ترجمه كنيد.

حرکت ترجمانی
 Translation Movement

جدول کلمه های آشنا و جدید

کلمه های آشنا و جدید درس را بخوانید و به خاطر بسپارید. ضمناً از روش پرسش و پاسخ و مباحثه نیز حتماً استفاده کنید.

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	أَسْمَاء	نام ها	۹	سُنَّة	سُنَّت - روش - شیوه
۲	أَوَّل	اول	۱۰	شُهَدَاء	شهیدان - گواهان
۳	بَاطِن	باطن	۱۱	صِدِّیقِینَ (جمع صِدِّیق)	راستگویان
۴	بَحْر	دریا	۱۲	ظَاهِر	ظاهر
۵	تَعْلَمُونَ* [۳۲/۸]	می دانید	۱۳	عِلْم	علم - دانش
۶	ذات	درون - ذات	۱۴	كُفْرَان	ناسپاسی
۷	سِرّ	پنهان	۱۵	مَجْنُون	دیوانه
۸	سَعَى	کوشش			

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	أَعْلَمَ	داناتر	۱۰	صُدُور (جمع صَدْر)	سینه ها - دل ها
۲	أَفْوَاه	دهان ها	۱۱	عَسَى	چه بسا - امیداست
۳	أَنْعَمَ	نعمت داد	۱۲	عَلَّمَ	آموزش داد - تعلیم داد
۴	أَيَّدَى (جمع يَد)	دستان	۱۳	كَفَى	کافی است - کافی بود
۵	بَرّ	خشکی	۱۴	لَا يُحِيطُونَ	احاطه ندارند
۶	تُحِبُّوا (تُحِبُّونَ)	دوست بدارید (دوست می دارید)	۱۵	مَفَاتِحَ (جمع مِفْتَاح)	کلیدها

^۱ * - کلماتی که داخل قلاب با فلش مشخص شده است، قبلاً در جدول کلمه ها آمده است. عدد اول نشانه شماره بخش و عدد دوم، نشانه شماره درس است.

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۷	حَلِيم	بردار	۱۶	يُطِيعُ (يُطِيعُ)	اطاعت کند (اطاعت می کند)
۸	خَلْفَ	بعد (از) - پشت	۱۷	يَكْتُمُونَ	کتمان می کنند
۹	شَاءَ	خواست			

تمرین و پرسش

۱. قرآن آموزان گرامی: گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزنید.

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. تَعْلَمُونَ - تُحِبُّونَ - يَكْتُمُونَ:

☐ الف - می دانند - دوست می دارند - کتمان می کنند

☐ ب - می دانید - دوست می دارید - کتمان می کنند

۲. أَفْوَاحَ - آيِدِي - مَفَاتِيحَ:

☐ الف - دهان ها - دستان - کلید

☐ ب - دهان ها - دستان - کلیدها

۳. شَاءَ - أَنْعَمَ - كَفَى:

☐ الف - خواست - نعمت داد - کافی بود

☐ ب (خواست - نعمت ها - کافی است

۴. بَرٌّ - خَلْفَ - عَسَى:

☐ الف - دریا - پشت - چه بسا

☐ ب - خشکی - پشت - چه بسا

۵. أَعْلَمَ - صُدُّورَ - ذَاتَ:

☐ الف - دانایتر - سینه ها - درون

☐ ب - دانست - سینه - دارا

ب - کدام کلمات، گزینه صحیح است؟

۱. دوست می دارید - اطاعت می کند:

- الف - تُحِبُّوا - يُطِيع ☐ ب - تُحِبُّونَ - يُطِيعُ ☐

۲. دریا - خشکی:

- الف - بَحْر - بَرّ ☐ ب - بَرّ - بَحْر ☐

۳. نعمت داد - دهان ها :

- الف - أَنْعَمَ - أَيْدَى ☐ ب - أَنْعَمَ - أَفْوَاء ☐

۴. پشت - سینه ها:

- الف - خَلَفَ - مَفَاتِح ☐ ب - خَلَفَ - صُدُور ☐

۵ - اطاعت کند - دوست بدارید:

- الف - يُطِيع - تُحِبُّوا ☐ ب - يُطِيعُ - يُحِيطُونَ ☐

۲. گزینه های صحیح را انتخاب کنید.

الف - ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزنید:

۱. وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ

- الف - و نزد اوست کلیدهای غیب، نمی داند آنها را مگر او ☐

- ب - و نزد خداست کلیدهای خزائن غیب، نمی داند آنها را مگر خدا ☐

۲. وَلَا يَحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ

- الف - احاطه نیافتند به چیزی از علم خدا، مگر آنچه او بخواهد ☐

- ب - و حااطه ندارند به چیزی از علم او، مگر به آنچه (خدا) خواسته ☐

^۱ - ضمیر مفرد مؤنث «ها» به معنی «او - آن» است، ولی در برخی موارد که به جمع مکسر باز می گردد به معنی «آنها» می باشد، مانند: «لا يَعْلَمُهَا» که ضمیر «ها» به «مفاتیح» باز می گردد.

۳. إِنَّ اللَّهَ عَالِمُ غَيْبِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

□ الف - قطعاً خدا علم دارد به تمام غیب آسمان و زمین

□ ب - قطعاً خدا دانای نهان آسمانها و زمین است

۴. وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا^۱ وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ

الف - و چه بسا این که دوست بدارید چیزی را، در حالی که آن بد است

□ برای شما

□ ب - و چه بسا چیزی را دوست می دارید، در حالی که آن چیز بد است

۵. هُمْ لِلْكَفَرِ يَوْمَئِذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْإِيمَانِ

□ الف - آنها به کفر در آن روز، نزدیک تر بودند از ایمان آنها

□ ب - آنها به کفر در آن روز، نزدیک تر از آنها به ایمان هستند

ب - کدام عبارت، گزینه صحیح است؟

۱. و خدا داناتر است به آنچه کتمان می کنند:

□ الف - إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ

□ ب - وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ

۲. آگاه باشید: قطعاً برای خداست آنچه در آسمان ها و زمین است:

□ الف - إِنَّ اللَّهَ عَالِمُ غَيْبِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

□ ب - أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

۳. و او به هر چیزی داناست:

□ الف - وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

□ ب - وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

^۱ - «و» در این عبارت به معنی «در حای که» است.

۴. و خداوند می داند آنچه در دل های شماست:

□ الف - يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ

□ ب - وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي قُلُوبِكُمْ

۵. قطعاً می داند آنچه را شما بر آن هستید:

□ الف - قَدْ يَعْلَمُ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ

□ ب - إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ

۳. عبارات کوتاه زیر را با استفاده از روش تفکیک و کلمه به کلمه، ترجمه کنید:

ردیف	عبارت	ترجمه
۱	وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ	
۲	وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ	
۳	يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ	
۴	وَلَا يَحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ	
۵	وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ	
۶	هُمْ لِلْكَفْرِ يَوْمئِذٍ أَقْرَبُ	
۷	يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ	
۸	وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ	
۹	وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي قُلُوبِكُمْ	
۱۰	فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ	

۱۱	ذَلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ	
۱۲	وَكَفَى بِاللَّهِ عَلِيماً	

۴. عبارات قرآنی زیر را بخوانید و ترجمه آنها را کامل کنید.

۱. يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ

می داند پیش از آنهاست و است و به چیزی
از مگر

۲. أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قَدْ يَعْلَمُ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ

..... قطعاً آنچه در و زمین است می داند
..... شما هستید.

۳. يَقُولُونَ بِأَفْوَهِهِمْ مَّا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ

می گویند با آنچه را که در و خدا به
آنچه

۴. وَمَنْ يَطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ

و کسانی که کنند خدا و پس آنان کسانی هستند که
..... خدا

۵. ذَلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ عَلِيماً

..... لطف است خدا و خداوند (به این جهت
که)

۵. قرآن آموزان عزیز: عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

تمرین کارورزی

عبارت های قرآنی زیر را ترجمه کنید:

۱. وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا (بقره: ۳۱)

۲. قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَإِلَهَ آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهًا وَاحِدًا وَنَحْنُ لَهُ

مُسْلِمُونَ (بقره: ۱۳۳)

۳. فَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ لِسَعْيِهِ

(انبیاء: ۹۴)

۴. قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

(فرقان: ۶)

۵. فَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ تَبْدِيلًا

(فاطر: ۴۳)

۶. وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ * وَ«مَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ

(قلم: ۵۱-۵۲)

موسسه ترجمه
Translation Movement

زبان قرآن

فعل ماضی استمراری

فعل های زی را با توجه به معانی آنها بخوانید:

گروه اول	گروه دوم
يَعْبُدُ: عبادت می کند	كَانَ يَعْبُدُ: عبادت می کرد
يَعْقِلُونَ: می اندیشند	كَانُوا يَعْقِلُونَ: می اندیشیدند
تَعْمَلُونَ: انجام می دهید	كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ: انجام می دادید

فعل های گروه اول، مضارع هستند و فعل های گروه دوم «ماضی استمراری» نام دارند. برای یاد آوری فعل ماضی استمراری در زبان فارسی، با ذکر چند مثال به تعرف آن می پردازیم.

می رفتم، می پذیرفتی، می فرستادید.

این فعل ها بر انجام مکرر و مداوم فعل رفتن، پذیرفتن و فرستادن در زمان گذشته، دلالت دارد. به چنین فعل هایی که بر انجام مداوم و مستمر کاری در زمان گذشته دلالت می کند، فعل ماضی استمراری می گویند. پس از آشنایی با ماضی استمراری، اکنون به شیوه ساختن آن در زبان عربی می پردازیم.

شیوه ساختن ماضی استمراری:

فعل ماضی «کان» + فعل مضارع = ماضی استمراری

كَانَ + يَعْبُدُ = كَانَ يَعْبُدُ كَانَ + يُرِيدُ = كَانَ يُرِيدُ

نکته مهم: برای ساختن این فعل، باید صیغه و ساخت فعل کان و فعل مضارع، که پس از آن واقع می شود - مانند هم باشند. در مثال بالا «کان: فعل

«غایب مفرد مذکر» است و «يَعْبُدُ» نیز «غایب مفرد مذکر» است. تنها تفاوت آنها مربوط به زمان فعل است. «كَانَ» ماضی و «يَعْبُدُ» مضارع است.

مثال دیگر: کَانُوا + يَعْقِلُونَ = کَانُوا يَعْقِلُونَ

ملاحظه می کنید که «کَانُوا» غایب جمع مذکر است و «يَعْقِلُونَ» نیز غایب جمع مذکر می باشد.

لازم به ذکر است که گاهی فعل ماضی استمراری در قرآن به صورت مضارع ترجمه می شود، مانند کَانَ يَرْجُوا: امید دارد.

تمرین - جدول زیر را با توجه به شیوه ساختن ماضی استمراری و استفاده از فعل های ماضی «كَانَ - كَانُوا - كُنْتُمْ» ف کامل کنید:

ماضی	مضارع	ماضی استمراری
كَذَّبْتُمْ: تکذیب کردید	تُكَذِّبُونَ: تکذیب می کنید	كُنْتُمْ تُكَذِّبُونَ: تکذیب می کردید
كُنتُمْ: کتمان کردید	تَكْتُمُونَ:	 :
ظَلَمُوا: ظلم کردند	يَظْلِمُونَ:	 :
صَنَعَ: انجام داد	يَصْنَعُ:	 :
أَرَادَ: اراده کرد - خواست	يُرِيدُ:	 :
كَفَرُوا: کفر ورزیدند	يَكْفُرُونَ:	 :
اسْتَهْزَؤُوا: مسخره کردند	يَسْتَهْزِئُونَ:	 :
فَسَقُوا: نافرمانی کردند	يَفْسُقُونَ:	 :

آشنایی با معارف قرآن

علم خداوند

در دروس دوم و سوم (کتاب اوّل) با صفات خدای مهربان به طور کلی آشنا شدید. در این درس آیات مربوط به یکی از صفات مهم خدا (علم) برگزیده شده است.

محدوده علم الهی

در برخی از آیات قرآن آمده است که، علم بی نهایت خدا شامل تمام موجودات هستی است: «وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ». در آیه ای دیگر به گونه ای روشن تر می فرماید؛ آنچه از دایره دانایی ما پنهان است (عالم غیب)، کلیدش نزد اوست و هرچه در خشکی و دریاست، خدا می داند: «وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ» و یا «إِنَّ اللَّهَ عَالِمُ غَيْبِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ».

در سوره آل عمران، آیه ۲۹ به علم خدا نسبت به همه موجودات آسمان ها و زمین تصریح شده است: «وَيَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ». شاید برای بعضی از انسان های سست ایمان و دیر باور، این واقعیت قابل پذیرش نباشد که خدای حکیم و دانا حتی از درون تک تک انسان ها با خبر است، ولی در آیاتی از قرآن کریم این حقیقت گوشزد شده است: «إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ»، «وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمًا»، «يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ».

خدای دانا و تدبیر هستی

یکی از امور بدیهی این است که انسان زمام امور خود را به دست آگاه ترین افراد بدهد. در عالم هستی قوانین جهان از سوی آگاه ترین و داناترین موجود، یعنی خدای متعال وضع شده است. او با تدبیر خویش جهان را اداره می کند. او همچنین بهترین قانون را برای تأمین سعادت انسان ها به پیامبران ابلاغ نموده است. البته گاهی به علت ناهمگونی قوانین الهی با برخی از خواسته های شهوانی انسان ها و یا عدم هماهنگی بعضی از احکام الهی با عقل محدود آنها، در صحت آن تردید می کنند، ولی خدای دانا در پاسخ می گوید: «چه بسا چیزی خوشایند شما نباشد ولی به نفع شما باشد و چیزی برایتان خوشایند جلوه کند در حالی که به ضررتان باشد و تنها خدا است که با علم بی کرانش به سود و زیان شما آگاه است: «وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ».

دستیابی شایستگان به علم خدا

بسیار به جاست که بدانید، خداوند به کسانی که شایستگی دستیابی به بخشی از معلومات او را دارند، احاطه علمی عنایت می کند. پیامبران صلوات الله عليهم در زمره کسانی هستند که مورد این عنایت خداوند بوده اند. برترین و بالاترین نمونه این موهبت خدایی به چهارده معصوم عليهم السلام عطا شده است: «يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ...».

تذکر

در تمرین های آزاد، زیر کلمات آشنا خط کشیده شده است.

تمرین آزاد

قرآن آموزان عزیزی که آمادگی بیشتری برای ترجمه آیات قرآن کریم دارند، با استفاده از معانی کلمات داده شده، عبارات قرآنی زیر را می توانند ترجمه نمایند.

عبارات قرآنی و آیات	کلمه های جدید
۱. أَوَلَا يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ (بقره: ۷۷) 	يُسِرُّونَ: پنهان می کنند يُعْلِنُونَ: آشکار می کنند
۲. وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ فَاخْذَرُوا وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ (بقره: ۲۳۵) 	إِخْذَرُوا: برحذر باشید
۳. قُلْ إِنْ تَخْشَوْنَ مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبْدُوهُ يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَيَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (الاعمران: ۲۹) 	تُخَفُّوا (تُخَفُّونَ): مخفی کنید (مخفی می کنید) تُبْدُو (تُبْدُونَ): آشکار کنید (آشکار می کنید)
۴. وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ يَعْلَمُ سِرَّكُمْ وَجَهْرَكُمْ وَيَعْلَمُ مَا تَكْسِبُونَ (انعام: ۳) 	جَهْر: آشکار تَكْسِبُونَ: به دست

آيَان: چه زمان يُبْعَثُونَ: برانگیخته می شوند	۵. قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ (نمل: ۶۵)
لَيَعْلَمَنَّ: حتماً می داند	۶. أَوَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ^۱ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ * وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنَافِقِينَ (عنکبوت: ۱۰)
تَنْهَى: باز می دارد تَصْنَعُونَ: می سازید - انجام می دهید	۷. وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ (عنکبوت: ۴۵)
تُخْفِي: مخفی می کند خَائِنَةُ الْأَعْيُنِ: چشمهای خیانتکار	۸. يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ (غافر: ۱۹)
لَطِيف: با لطف - باریک بین	۹. أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ (ملک: ۱۴)

ترجمه قرآن
Translation Movement

^۱ - کلمه «يَعْلَمُ» را بدون حرف «ب» ترجمه کنید.

درس سی و چهارم

جایگاه علم و عالم

قرآن آموز عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت و شمرده بخوانید:

۱. کَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِّنْكُمْ يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ

(بقره: ۱۵۱)

وَالْحِكْمَةَ

(یوسف: ۷۶)

۲. نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مِّنْ نَّشَأٍ وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ

۳. أَفَمَن يَعْلَمُ أَنَّمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ كَمَنْ هُوَ أَعْمَى إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولَئُوا

(رعد: ۱۹)

الْأُتُبَابِ

۴. وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا

(اسراء: ۸۵)

۵. يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَافِلُونَ (روم: ۷)

۶. وَيَرَى ¹ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ الَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ هُوَ الْحَقُّ وَيَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ (سبأ: ۶)

۷. إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ..... (فاطر: ۲۸)

۸. قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ (زمر: ۹)

۹. يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ (مجادله: ۱۱)

۱۰. الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ * عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ² (علق: ۴-۵)

ترجمه قرآن
Translation Movement

۱ - در ترکیب هایمانند «يَرَى الَّذِينَ - يَسْتَوِي الَّذِينَ» که فاعل آن (الَّذِينَ) و جمع است، فعل را نیز به صورت جمع، معنا کنید.

۲ - «يَعْلَمُ» = می داند، «لَمْ يَعْلَمْ» = نمی دانست.

جدول کلمه های آشنا و جدید

کلمات آشنا و جدید این دو جدول را با دقت بخوانید و به خاطر بسپارید.

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	إِخْرَاج	خارج کردن - بیرون کردن	۹	عُلَمَاء (جمع عالم)	دانشمندان
۲	أَعْبُدُ [← نَعْبُدُ ۴/۱]	عبادت می کنم - بندگی می کنم	۱۰	غَفْلُونَ - غَافِلِينَ (جمع غافل)	بی خبران
۳	أَعْرَاب	عرب های بادیه نشین	۱۱	فَوْق	بالا
۴	رُوح	روح	۱۲	قَتَلَ	کشتن
۵	سَاحِر	جادوگر	۱۳	قَلَم	قلم
۶	شَكَّ	تردید	۱۴	قَلِيل	کم
۷	صَابِرِينَ - صَابِرُونَ	شکیبایان	۱۵	مُخْلِصِينَ (جمع مُخْلِصٍ)	خالص شدگان
۸	صَبَرَ	شکیبایی - استقامت	۱۶	مَعْلُوم	شناخته شده

ردیف	کلمه (جدید)	معنا	ردیف	کلمه (جدید)	معنا
۱	أَغْمَى	کور - نابینا	۸	يَتَذَكَّرُ	متذکر می شود
۲	أَوْثَقْتُمْ	داده شدید	۹	يَتَلَوْا	تلاوت کند - تلاوت می کند
۳	جَمِيل	زیبا	۱۰	يَخْشَى	می ترسد
۴	حَمِيد	ستوده	۱۱	يَرْفَعُ	بالا می برد
۵	عَلَّمَ	آموزش داد - تعلیم داد	۱۲	يُزَكِّي	پاک گرداند - پاک می گرداند
۶	نَرَفَعُ	بالا می بریم	۱۳	يَسْتَلُونَ	سؤال می کنند - درخواست می کنند
۷	نَشَاءُ	بخواهیم - می خواهیم	۱۴	يَسْتَوِي	مساوی است

تمرین و پرسش

۱. قرآن آموزان گرامی: گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزنید.

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. يَتْلُوا - يَخْشَى - يَرْفَعُ:

☐ الف - تلاوت می کند می ترسد - بالا می برد

☐ ب - تلاوت می کنند - ترسید - بالا رفت

۲. أَعْمَى - حَمِيد - عَلِمَ:

☐ الف - کور شد - ستوده - آموزش داد

☐ ب - کور - ستوده - تعلیم داد

۳. تَرَى - يَسْتَوِي - يُزَكِّي :

☐ الف - دید - مساوی شد - پاکیزه شد

☐ ب - می بیند - مساوی است - پاک ی گرداند

۴. نَشَاء - نَرَفَعُ - يَسْأَلُونَ:

☐ الف - می خواهیم - بالا می بریم - سؤال می کنند

☐ ب - خواستیم - بالا بردیم - سؤال می کنند

۵. أُوتِيتُمْ - غَافِلُونَ - يَتَذَكَّرُ:

☐ الف - داده شدید - بی خبران - متذکر می شود

☐ ب - دادید - جاهلان - یادآور شد

ب - کدام کلمات، گزینه صحیح است؟

۱. بالا می برد - تلاوت می کند:

- الف - نَرْفَعُ - يَتْلُوا ☐ ب - يَرْفَعُ - يَتْلُوا ☐

۲. آموزش داد - کور:

- الف - أَعْمَى - عَلَّمَ ☐ ب - عَلَّمَ - أَعْمَى ☐

۳. پاک می گرداند - می بیند:

- الف - يُزَكِّي - يَرَى ☐ ب - يَتَذَكَّرُ - يَرَى ☐

۴. بالا می بریم - می خواهیم:

- الف - نَرْفَعُ - نَشَاء ☐ ب - يَرْفَعُ - نَشَاء ☐

۵. متذکر می شود - داده شدید:

- الف - يُزَكِّي - أُوتِيتُمْ ☐ ب - يَتَذَكَّرُ - أُوتِيتُمْ ☐

۲. گزینه های صحیح را انتخاب کنید.

الف - ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزنید:

۱. يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ

- الف - به سوی خدا بالا می روند کسانی که ایمان آوردند از شما ☐

- ب - بالا می برد خدا، کسانی را که ایمان آوردند از شما ☐

۲. وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ

- الف - و برتر از همه دانشمندانف علما هستند. ☐

- ب - و بالای هر دارای علمی، دانایی است ☐

۳. عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ

- الف - آموزش داد به انسان، آنچه را که نمی دانست ☐

- ب - فراگرفت انسان، آنچه را که نمی داند ☐

۴. هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

الف - آیا مساوی هستند کسانی که می دانند و کسانی که نمی دانند

ب - آیا مساوی است کسی که می داند و کسی که نمی داند

۵. يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا

الف - فرا می گیرند ظاهر زندگی دنیا را

ب - می دانند ظاهری از زندگی دنیا را

ب - کدام عبارت، گزینه صحیح است؟

۱. بالا می بریم درجاتی، هر کس را بخواهیم:

الف - وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ

ب - رَفَعُ دَرَجَاتٍ مِّنْ نَّشَأٍ

۲. می ترسند از خدا، از (میان) بندگان، فقط دانشمندان:

الف - إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ

ب - وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ

۳. و می بینند کسانی که داده شدند علم:

الف - وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ

ب - وَيَرَى الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ

۴. و داده نشدید از علم، مگر اندکی:

الف - وَمَا أُوتِيتُمْ مِّنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا

ب - وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ

۵. که آنچه نازل شد به تو از پروردگارت:

الف - أَنَّمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ

ب - الَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ

۳. عبارات کوتاه زیر را با استفاده از روش تفکیک و کلمه به کلمه، ترجمه کنید:

ردیف	عبارت	ترجمه
۱	وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ	
۲	وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ	
۳	إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ	
۴	الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ	
۵	إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ	
۶	أَنَّمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ مِنَ رَبِّكَ الْحَقُّ	
۷	كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِّنكُمْ	
۸	يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ	
۹	وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ	
۱۰	وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَافِلُونَ	
۱۱	وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ	
۱۲	قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي	

۴. عبارات قرآنی زی ررا بخوانید و ترجمه آنها را کامل کنید:

۱. الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ * عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ

کسی که به وسیله قلم، آموزش داد به آنچه را

۲. أَمْ فَمَنْ يَعْلَمُ أَنَّ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ

پس آیا که آنچه به سوی تو حق است.

۳. كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِّنكُمْ يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا

هم چنانکه در (میان) شما از شما تا بر شما

.....

۴. قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا

..... روح فرمان است و از علم

..... اندکی.

۵. وَيَرَى الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ الَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ هُوَ الْحَقُّ

و می بینند داده شده اند آنچه به سوی

..... از آن حق است.

۵. قرآن آموزان عزیز: عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

ترجمه

^۱ - چنانچه همزه (أش: آیا) پیش از حرف «فَنَ پَس» بیاید، حرف «فَ» پیش از همزه ف ترجمه می شود. این یک قاعده کلی است.

^۲ - به علت مقام بلند قرآن، برای آن «الَّذِي: کسی که» آورده شده است، بنابراین «الَّذِي» در این جا «آنچه - چیزی که» ترجمه می شود.

تمرین کارورزی

برای ترجمه عبارات قرآنی

عبارت های قرآنی زیر را ترجمه کنید:

۱. وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ (بقره: ۲۱۷)

۲. وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ (انفال: ۴۶)

۳. وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ (توبه: ۹۹)

۴. قَالَ الْكَافِرُونَ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ مُبِينٌ (یونس: ۲)

۵. إِنْ كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِنْ دِينِي فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ (یونس: ۱۰۴)

۶. إِنَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ * أُولَئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَعْلُومٌ (صافات: ۴۰-۴۱)

۷. فَاصْبِرْ صَبْرًا جَمِيلًا (معارج: ۵)

زبان قرآن

فعل مستقبل (آینده)

گروه اول	گروه دوم
يَقُولُ: می گوید	سَيَقُولُ: به زودی خواهد گفت
يَنَالُ: می رسد	سَيَنَالُ: به زودی خواهد رسید
يَعْلَمُ: می داند	سَيَعْلَمُ: به زودی خواهد دانست

فعل های گروه اول، فعل مضارع است. در درس های گذشته دانستید که فعل مضارع، بیانگر انجام کاری در زمان حال و آینده است؛ اما فعل های گروه دوم فقط بر انجام کار در زمان آینده، دلالت دارد. در زبان عربی به این افعال، «مستقبل» می گویند.

شیوه ساختن «مستقبل»

به ابتدای فعل مضارع، حرف «س» می افزاییم:

سَ + يَقُولُ = سَيَقُولُ؛ سَ + يَعْلَمُ = سَيَعْلَمُ.

همان گونه که در ترجمه فعل های گروه دوم ملاحظه می کنید، کلمه «به زودی» در همه آنها تکرار شده است.

قرآن آموزان گرامی خوب است بدانند که، در زبان عربی دو نوع فعل مستقبل وجود دارد:

۱. مستقبل (آینده) نزدیک؛ که با اضافه کردن «س» به اول فعل مضارع ساخته می شود، مانند: سَتَعْلَمُونَ (به زودی خواهید دانست).
۲. مستقبل (آینده) دور؛ که با اضافه کردن «سَوْفَ» به ابتدای فعل مضارع ساخته می شود، مانند: سَوْفَ تَعْلَمُونَ (خواهید دانست).

تمرین - قرآن آموزان محترم، جدول زیر را با توجه به مطالب مربوط به فعل مستقبل (آینده)، تکمیل کنید:

فعل مضارع	فعل مستقبل نزدیک	فعل مستقل دور
يَغْفِرُ: می آمرزد	سَيَغْفِرُ: به زوید خواهد آمرزد	سَوْفَ يَغْفِرُ: خواهد آمرزد
يُؤْتِي: می دهد	 :	 :
أَسْتَغْفِرُ: استغفار می کنم	 :	 :
تُبَصِّرُ: می بینی	 :	 :
يُطِلُّ: باطل می کند	 :	 :
تَجْزِي: پاداش می دهیم	 :	 :
يَجْعَلُ: قرار می دهد	 :	 :
يَحْشُرُ: محشور می کند	 :	 :
يَدْخُلُونَ: داخل می شوند	 :	 :

آشنایی با معارف قرآنی

جایگاه علم و عالم

اولین نکته ای که باید بدانیم این است که آدمی هر اندازه از علم، برخوردار باشد، دانش او در مقابل مجهولات و نادانسته های او بسیار اندکس است. قرآن کریم این حقیقت را چنین بیان می کند: « وَمَا أُوتِيتُمْ مِّنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا ». آری، بهره مندی ما از نعمت دانش بسیار کم تر از حجم نا آگاهی های ماست.

خدا و پیامبر، معلم انسان

علم و دانش از نظر خداوند به اندازه ای ارزشمند است که او، خود را معلم انسان معرفی می کند: « الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ * عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ». در آیه ۱۵۱ سوره بقره از پیامبر اکرم (ص) نیز به عنوان معلم انسان ها یاد می کند: « كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِّنكُمْ يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ ».

ارزشمند ترین دانش

بخشی از آیات این درس، ارزشمند ترین دانش را فراگیری تعالیم پیامبران و آگاهی از جهان آخرت می شمارد: « وَيَرَى الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ الَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ هُوَ الْحَقُّ » و « أَفَمَن يَعْلَمُ أَنَّمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنَ رَبِّكَ الْحَقُّ كَمَن هُوَ أَعْمَى إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ ».

در مقابل این عالمان راستین، گروهی هستند که از آنها به ظاهربین و کور یاد می شود، گرچه ممکن است بسیاری از دانش های رایج عصر خویش را فرا گرفته باشند: « يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَافِلُونَ ».

آشنایی با تعالیم پیامبران و آگاهی از عالم آخرت، هر چه بیشتر در اختیار کسی باشد بر خشیت و خداترسی او می افزاید: « **إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ** ».

تفاوت عالم و غیر عالم

در فرهنگ قرآن، میان مؤمنان عالم و غیر عالم تفاوت بسیاری است و هرگز با هم برابر نیستند: « **قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ** » و اگر برای مؤمن غیر دانشمند یک درجه در نظر گرفته شود، مؤمنان دانشمند در نزد خداوند دارای درجاتی هستند: « **يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ** ».

تمرین آزاد

قرآن آموزان عزیز: تمرین تکمیلی آزاد، توانایی شما را در ترجمه آیات قرآن، بیشتر می کند.

عبارات قرآن و آیات	کلمه های جدید
۱. وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ (بقره: ۳۱) 	عَرَضَ: عرضه کرد أَنْبِئُوا: خبر دهید هَؤُلَاءِ: اینان
۲. شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأَوَّلُوا الْعِلْمَ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ (آل عمران: ۱۸) 	شَهِدَ: شهادت داد - شهادت می دهد قَائِم: قیام کننده
۳. فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَتُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ (توبه: ۱۱) 	تَابُوا: توبه کردند تُفَصِّلُ: بیان می کنیم
۴. هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَرَهُ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ (یونس: ۵) 	سِنِينَ: سال ها لِتَعْلَمُوا: برای این که بدانید
۵. مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ (یونس: ۵) 	يُفَصِّلُ: بیان می کند

استئخوا: پیرسید آهل الذکر: آگاهان	۶. وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجُلًا نُوحِيَ إِلَيْهِمْ فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ^۱ (نحل: ۴۳)
لا تَقْفُ: پیروی نکن قُود: قلب - دل	۷. وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا (اسراء: ۳۶)
وَجَدَا: یافتند (آن دو)	۸. فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا آتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَعَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا ^۲ عِلْمًا (کهف: ۶۵)
يُجَادِلُ: جدال می کند مُنِيرٌ: روشنگر	۹. وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ (لقمان: ۲۰)
	۱۰. الرَّحْمَنُ * عَلَّمَ الْقُرْآنَ * خَلَقَ الْإِنْسَانَ * عَلَّمَهُ الْبَيَانَ (رحمن: ۱-۴)

^۱ - «كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» ماضی استمراری و معنای آن «نمی دانستید» است.

^۲ - لَدُنَّا = لَدُنْ + نا.

درس سی و پنجم

تعقل و خردورزی

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یکبار با دقت و شمرده بخوانید.

۱. فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا كَذَلِكَ يُخَيِّى اللّٰهُ الْمَوْتَى وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

(بقره: ۷۳)

۲. وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَلَهُوٌّ وَلِلْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ

(انعام: ۳۲)

۳. يَا قَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى الَّذِي فَطَرَنِي أَفَلَا تَعْقِلُونَ

(هود: ۵۱)

۴. الر تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ * إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

(یوسف: ۱-۲)

۵. وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ إِنْ فِي

(نحل: ۱۲)

ذَلِكَ لآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

٦. أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا (حج: ٤٦)

٧. وَمَا أَوْتِيتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَزِينَتُهَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى أَفَلَا تَعْقِلُونَ (قصص: ٦٠)

٨. وَمِنْ آيَاتِهِ يَرِيكُمْ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيَخْضِي بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ (روم: ٢٤)

٩. وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ رِزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ آيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ (جاثية: ٥)

١٠. اَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ (حديد: ١٧)

جدول کلمه های آشنا و جدید

یادآور می شویم که در فراگیری کلمات، به ویژه کلمات جدید، کمک گرفتن

از یک فرد دیگر، فراموش نشود!

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	أَعْلَمُ [←] يَعْلَمُ [۲۷/۷]	می دانم	۹	مَسِيح	حضرت عیسی (ع)
۲	بَرْق	برق	۱۰	مَكْر	حيله - تدبير
۳	حَوْل	اطراف	۱۱	مَكْرَ	مکر کرد
۴	طَمَع	امید	۱۲	مَلَك	فرشته
۵	قَائِمَةٌ (قَائِم)	ایستاد	۱۳	مَوْت	مرگ
۶	قَوِي	نیرومند	۱۴	نَجُوم	ستارگان
۷	مَدِينَةٌ	شهر مدینه - شهر	۱۵	يُنْزِلُ [←] نُزْلُ [۱۱/۳]	فرو می فرستد - نازل می کند
۸	مُسَخَّرَات	جمع «مُسَخَّرَةٌ»: تسخیر شده»	۱۶		

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	أَبْقَى	پایدارتر	۹	فَطَرَ	پدید آورد
۲	أَحْيَا	زنده کرد	۱۰	لَعِبَ	بازی
۳	أَعْلَمُوا	بدانید	۱۱	لَمْ يَسِيرُوا	سیر نکردند
۴	بَيَّنَّا	بیان کردیم	۱۲	لَهُوَ	سرگرمی
۵	تَصْرِيف	گردش - گردانیدن	۱۳	مَاء	آب
۶	تَكُونُ (تَكُونُ)	باشد (می باشد)	۱۴	مَتَاع	کالا - بهره مندی
۷	رياح (جمع ریح)	بادها	۱۵	يَتَلَوْنَ	تلاوت می کنند
۸	سَخَّرَ	تسخیر کرد - رام کرد	۱۶	يُرِي	نشان می دهد

تمرین و پرسش

۱. قرآن آموزان گرامی: گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزنید:

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. سَخَّرَ - فَطَرَ - أَحْيَا:

☐ الف - رام کرد - پدید آورد - زنده کرد

☐ ب - مسخره کرد - پدیدار شد - زندگان

۲. لَعِبَ - مَاءَ - رِيَّاح:

☐ الف - بازی - آب - باد

☐ ب - بازی - آب - بادها

۳. يُرِي - يُنْزِلُ - تَكُونُ:

☐ الف - نشان می دهد - نازل می کند - می باشد

☐ ب - دید - فرود آمد - باشی

۴. مَتَاعَ - لَهْوَ - تُصَرِّفُ:

☐ الف - کالا - بیهوده - گردش

☐ ب - کالا - سرگرمی - گردانیدن

۵. أَبْقَى - اِعْلَمُوا - بَيَّنَّا:

☐ الف - پایدارتر - بدانید - بیان کردیم

☐ ب - باقی - بدانید - روشن شدیم

ب - کدام کلمات، گزینه صحیح است؟

۱. سیر نکردند - پدید آورد:

- الف - لَمْ يَسِيرُوا - سَخَّرَ ☐ ب - لَمْ يَسِيرُوا - فَطَرَ ☐

۲. بازی - سرگرمی:

- الف - لَعِبَ - لَهْو ☐ ب - لَهْو - لَعِب ☐

۳. نشان می دهد - باشد:

- الف - يُرَى - تَكُونُ ☐ ب - يُنْزَلُ - تُكُونُ ☐

۴. گردش - پایدارتر:

- الف - تَصْرِفَ - مَتَاع ☐ ب - تَصْرِيفَ - اِثْقَى ☐

۵. بیان کردیم - بدانید:

- الف - بَيَّنَّا - اِعْلَمُوا ☐ ب - بَيَّنَّا - اُبْقَى ☐

۲. گزینه های صحیح را انتخاب کنید.

الف - ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزنید:

۱. فَتَكُونُ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا

- الف - تاب اشد برای آنها قلب هایی که تعقل کنند به وسیله آنها ☐
ب - تا این که تو باشی برای آنها به منزله قلبی که می اندیشند با آن ☐

۲. وَمِنْ آيَاتِهِ يَرْيَكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا

الف - و از نشانه های او، رعد و برق است که از صاعقه آن می ترسید و به

- او امیدوارید ☐

ب - و از نشانه های او (این که) ، نشان می دهد به شما برق (آذرخش) را

- (که مایه) ترس و امید است ☐

۳. **إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ**

- الف - قطعاً در آن نشانه هایی است برای گروهی که می اندیشند
- ب - قطعاً در این نشانه ها، گروهی می اندیشند

۴. **اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا**

- الف - می دانید این که خدا زنده می کند زمین را، بعد از مرگ آن
- ب - بدانید که خدا زنده می کند زمین را، پس از مرگ آن

۵. **إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى الَّذِي فَطَرَنِي**

- الف - نیست پاداش من، جز بر کسی که پدید آورد مرا
- ب - اگر اجری برای من باشد، بر عهده کسی است که مرا آفرید

ب - کدام عبارت، گزینه صحیح است؟

۱. پس زنده کرد به وسیله آن زمین را، پس از مرگ آن:

- الف - **فَيَحْيِي بِهِيَ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا**
- ب - **فَأَحْيَا بِهِيَ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا**

۲. گردش بادهای نشانه هایی است برای گروهی که می اندیشند:

- الف - **تَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ آيَاتٌ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ**
- ب - **إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ**

۳. و آنچه نزد خدا است بهتر و پایدارتر است، پس آیا نمی اندیشید:

- الف - **وَلِلدَّارِ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ**
- ب - **وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى أَفَلَا تَعْقِلُونَ**

۴. و نشان می دهد به شما نشانه هایش را، به امید این که شما بیندیشید:

- الف - وَيَرِيكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ □
- ب - قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ □

۳. عبارات کوتاه زیر را با استفاده از روش تفکیک و کلمه به کلمه، ترجمه کنید:

ردیف	عبارت	ترجمه
۱	أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ	
۲	وَيَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً	
۳	وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ	
۴	وَالْجُودُ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ	
۵	بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ	
۶	كَذَلِكَ يَخْبِي اللَّهُ الْمَوْتَى	
۷	تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ	
۸	إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ	
۹	يَا قَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا	
۱۰	وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَلَهْوٌ	
۱۱	وَمَا أَوْتَيْتُمْ مِّنْ شَيْءٍ ...	
۱۲	فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَزِينَتُهَا ...	

۴. عبارات قرآنی زیر را بخوانید و ترجمه آن ها را کامل کنید:

۱. **فَيَحْيِي بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْتِلُونَ**

پس به وسیله آن پس از قطعاً
 نشانه هایی است می اندیشند.

۲. **وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ**

و برای شما و روز و و ماه را و
 تسخیر شدگانند

۳. **وَإِخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ رِزْقٍ**

و آمد و شد و و آنچه خدا از

۴. **وَمَا أُوتِيتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَزِينَتُهَا**

و داده شدید پس زندگی و
 آن است.

۵. **وَلِلدَّارِ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ**

و قطعاً آخرت برای تقوا پیشه کنند؛ پس آیا

۵. قرآن آموزان عزیز؛ عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

Translation Movement

تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآن

عبارت های قرآنی زیر را ترجمه کنید:

۱. مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ آنَاءَ اللَّيْلِ وَهُمْ يَسْجُدُونَ

(آل عمران: ۱۱۳)

۲. وَقَالَ الْمَسِيحُ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ

(مائده: ۷۲)

۳. وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ

(انعام: ۵۰)

۴. وَمِمَّنْ حَوْلَكُم مِّنَ الْأَعْرَابِ مُنَافِقُونَ وَمِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ

(توبه: ۱۰۱)

۵. إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ

(هود: ۶۶)

۶. وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَلِلَّهِ الْمَكْرُ جَمِيعًا

(رعد: ۴۲)

زبان قرآن

فعل مضارع منفی

به فعل هیا زیر توجه کنید:

گروه اول	گروه دوم
يَخْلُقُ: می آفریند	لَا يَخْلُقُ: نمی آفریند
تَخَافُونَ: می ترسید	لَا تَخَافُونَ: نمی ترسید
يَدْخُلُونَ: داخل می شوند	لَا يَدْخُلُونَ: داخل نمی شوند

فعل های گروه اول، «مضارع مثبت» و فعل های گروه دوم «مضارع منفی» است.

شیوه ساختن مضارع منفی:

چنانچه به ابتدای فعل مضارع، کلمه «لا» اضافه کنید، به مضارع منفی تبدیل می شود، مانند: لَا + يَخْلُقُ = لَا يَخْلُقُ.
گاهی فعل مضارع به وسیله «ما» نیز منفی می شود، مانند: مَا يَنْطِقُ: سخن نمی گوید.

موسسه ترجمه قرآن
Translation Movement

تمرین - جدول زیر را با توجه به نمونه اوّل آن و با دقت، کامل کنید:

مضارع مثبت	مضارع منفی
يُنْصُرُ: یاری می کند	لَا يُنْصُرُ: یاری نمی کند
يَأْتِي: می آید	 :
..... :	لَا تَخَافُ: نمی ترسی
يُقِيمُونَ: به پا می دارند	 :
..... :	لَا يَسْتَكْبِرُونَ: تکبر نمی ورزند
يُؤْتُونَ: می دهند	 :
..... :	لَا يُؤْمِنُونَ: ایمان نمی آورند
يُشْرِكُ:	 : شرک نمی ورزد
..... :	لَا يَنْهَى:
يَسْتَعْجِلُونَ: شتاب می کنند	 :
تُؤْمِنُ:	 : ایمان نمی آوریم
أَقُولُ: می گویم	 :

آشنایی با معارف قرآن تعقل و خردورزی

از بزرگ ترین نعمت هایی که خداوند به انسان ارزانی داشته است، عقل و خرد است. فلاسفه ای مانند ارسطو، عقل را ملاک برتری انسان بر حیوانات قلمداد کرده اند.

پیامبران، منادیان تعقل و خردورزی

پیامبران الهی نیز همواره مردم را به خردورزی فرا خوانده اند. در میان ادیان الهی، اسلام عزیز بیش از ادیان دیگر، انسان ها را به تعقل و اندیشه دعوت می کند.

در چه چیزهایی اندیشه کنیم؟

در این درس بخشی از آیاتی را که بر نقش عقل تأکید کرده است، با هم مرور می کنیم:

الف - سر نوشت امت های گذشته: اندیشیدن در سرنوشت امت های گذشته و بررسی عاقبت مستکبران، طاغوت ها و مشرکانی که با پیامبران به ستیز برخاسته اند، بهترین درس زندگی برای نسل حاضر است. قرآن کریم ما را به سیر در زمین و اندیشه در زندگی پیشینیان دعوت می کند: «**أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا**».

ب - پدیده های طبیعی: خردورزان، پدیده های جهان را نشانه هایی برای وجود خدا می دانند. بر ماست که درباره جهان خلقت و پدیده هایش بیندیشیم تا به عظمت خالق و آفریننده آن پی ببریم. در قرآن کریم از «برق (آذرخش)»، «نزل باران و رویش گیاهان» به عنوان نشانه های خدا برای اهل خرد یاد شد

هاست: « وَمِنْ آيَاتِهِ يَرْيَكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُخْرِجُ بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ».

شب و روز، خورشید، ماه و ستارگان، همه در خدمت انسان ها هستند و زندگی را برای آن ها امکان پذیر کرده اند. اگر انسان در این پدیده ها مقداری اندیشه کند، نشانه های فراوانی از آفریدگار هستی را در آنها می بیند. آفریدگاری که این کرات عظیم را برای انسان رام کرده است تا بتواند با بهره گیری از نور و گرمای خورشید و نور ماه زندگی کند و به کمک ستارگان جهت ها را بیابد و ده ها فایده دیگر که شاید هنوز بشر آن ها را کشف نکرده است: « وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ».

ج - برتری آخرت بر دنیا: قرآن کریم به مسلمانان می گوید: اگر واقعیت زندگی ناپایدار دنیا را درک کنند فعقل به آنان حکم می کند که زندگی جاودانه آخرت برتر از زندگی موقت دنیا است: « وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَلَهْوٌ وَلَلدَّارُ الْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ». خردورزان در سایه اندیشیدن، خوب می فهمند که آنچه نزد خداست، پایدارتر است؛ بنابراین به آن دل می بندند: « وَمَا أُوتِيتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَزِينَتُهَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى أَفَلَا تَعْقِلُونَ ».

د - پاداش نخواستن پیامبران: هیچ یک از پیامبران در مقابل هدایت مردم، از آنان اجر و پاداش نخواستند. تنها عاقلان و خردورزان درک می کنند که چرا پیامبران از امت های خویش پاداشی طلب نکرده اند. پیامبرانی که برای رضایت خداوند همه توان خود را صرف می کنند و به پاداش وصف ناشدنی رسالت - دیدار خدا و رضایت او - دل بسته اند، چرا از مردم پاداش بخواهند؟! رسالت آنان قابل ارزش گذاری مادی نیست تا بتوان پاداشی در دنیا برای آن در نظر گرفت: « يَا قَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنِ اجْرِيَ إِلَّا عَلَى الَّذِي فَطَرَنِي أَفَلَا تَعْقِلُونَ ».

تمرین آزاد

عبارات قرآنی و آیات	کلمه های جدید
۱. أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ (بقره: ۴۴) 	تَأْمُرُونَ: امر می کنید تَنْسَوْنَ: فراموش می کنید تَتْلُونَ: تلاوت می کنید
۲. وَالذَّارُ الْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ (اعراف: ۱۶۹) 	
۳. وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجُلًا نُوحِيَ إِلَيْهِمْ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى (یوسف: ۱۰۹) 	
۴. وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجُلًا نُوحِيَ إِلَيْهِمْ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ اتَّقَوْا أَفَلَا تَعْقِلُونَ (یوسف: ۱۰۹) 	يَنْظُرُوا: بنگرند
۵. قَالَ أَفَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ شَيْئًا وَلَا يَضُرُّكُمْ * أَفَلَا تَعْقِلُونَ (انبیاء: ۶۷) 	

آذان: گوش ها تَعْمَى: کور است	۶. أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ (حج: ۴۶)
دَخَلْتُمْ: داخل شدید سَلِّمُوا: سلام کنید تَحِيَّةٌ: درود	۷. فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُبَارَكَةٌ طَيِّبَةٌ كَذَلِكَ يَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ (نور: ۶۱)

درس سی و ششم

تفکر در آیات الهی

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت و شمرده بخوانید.

۱. إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَبْصَارِ
(ال عمران: ۱۹۰)

۲. أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِّنْ جَنَّةٍ إِن هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ
(اعراف: ۱۸۴)

۳. إِنَّمَا مَثَلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ ... كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ
(يونس: ۲۴)

۴. يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ مُّخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ
(نحل: ۶۹)

مکتبہ قرآنیہ
ترجمہ و تفسیر

۵. أَمْ لَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ لَكَافِرُونَ (روم: ۸)

۶. وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ (روم: ۲۱)

۷. اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا فِيمْضِ الْتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ.... إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ (زمر: ۴۲)

۸. وَسَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِنْهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ (جاثیه: ۱۳)

۹. لَوْ أَنْزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَىٰ جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ (حشر: ۲۱)

۱۰. فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ الَّذِينَ آمَنُوا قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا (طلاق: ۱۰)

^۱ - چنانچه همزه (أ: آيا) پیش از حرف «و» یا «ف» بیاید، حرف «و» یا «ف» پیش از همزه ترجمه می شود. این یک قاعده کلی است.

جدول کلمه های آشنا و جدید

کلمه های آشنا و جدید درس را با دقت بخوانید و به خاطر بسپارید.

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	أَمَنْتُمْ	ایمان آوردید	۹	مَوَدَّةٌ	دوستی - محبت
۲	أَخَذَتْ	گرفت	۱۰	نَجَزَى [←] يَجْزَى [۲۱/۶]	پاداش می دهیم
۳	أَنْعَمْتَ [←] أَنْعَمَ [۳۳/۹]	نعمت دادی	۱۱	نَرَى [←] يَرَى [۳۰/۸]	بینیم - می بینیم
۴	تَقُولُ [←] يَقُولُ [۲۷/۷]	می گویی	۱۲	نَضْرِبُ [←] ضَرْبًا [۱۰/۳]	می زنیم
۵	شَرَاب	آشامیدنی - نوشیدنی	۱۳	نُطْفَةٌ	نطفه
۶	صَاعِقَةٌ	صاعقه	۱۴	نَعْلَمُ [←] يَعْلَمُ [۲۷/۷]	می دانیم
۷	كُنْتُ [←] كُنْتُمْ [۱۷/۵]	بودی - می باشی	۱۵	يُرِيدُ [←] يُرِيدُونَ [۳۲/۸]	بخواهد - می خواهد
۸	مُخْتَلِفٌ	متفاوت			

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	أَجَلَ	اجل - پایان مدت - زامن	۹	صَاحِبٌ	همنشین - دوست
۲	أَمْثَالٌ	جمع «مَثَل»	۱۰	قُلْتُمْ	گفتید
۳	بُطُونٌ (جمع) بَطْنٌ	شکم ها	۱۱	لَمْ يَتَفَكَّرُوا	تفکر نکردند
۴	تَسْكُنُوا	آرامش یابید	۱۲	مُسَمًّى	معین
۵	جَبَلٌ	کوه	۱۳	نُفَصِّلُ	بیان می کنیم
۶	جَنَّةٌ	جنون	۱۴	يَتَوَقَّى	به تمامی می گیرد - می میراند

۷	حِينَ	زمان - هنگام	۱۵	يَخْرُجُ	خارج می شود
۸	خَاشِعٍ - خَاشِعَةً	فروتن - متواضع			

تمرین و پرسش

۱. قرآن آموزان گرامی گزینه اهی صحیح را انتخاب کنید و علامت بزنید.

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. حِينَ - مَوَدَّةً - أَجَل:

☐

الف - زمان - دوستی - پایان مدت

☐

ب - هنگام - سلامت - مرگ

۲. خَاشِعٍ - صَاحِبٍ - أُمْتَال:

☐

الف - ترسان - مالک - مانند ها

☐

ب - فروتن - همنشین - مثال ها

۳. نَضْرِبُ - نُفَصِّلُ - تَسْكُنُوا:

☐

الف - زدیم - بیان کردیم - ساکن شوید

☐

ب - می زنیم - بیان می کنیم - آرامش یابید

۴. بُطُونٌ - مُسَمًّى - جَنَّة:

☐

الف - شکم ها - معین - جنون

☐

ب - درون - نامی - جنین

۵. يَخْرُجُ - يَتَوَقَّى - لَمْ يَتَفَكَّرُوا:

☐

الف - خارج می شود - می میراند - تفکر نکردند

☐

ب - خارج می کند - می میرد - تفکر نمی کنند

ب - کدام کلمات، گزینه صحیح است؟

۱. هنگام فروتن:

الف - حِينَ - خَاشِع ☐ ب - مُسَمًّى - خَاشِع ☐

۲. شکم ها - پایان مدت :

الف - بُطُون - أَجَل ☐ ب - بُطُون - مُسَمًّى ☐

۳. آرامش یابید - جنون:

الف - جِنَّه - تَسْكُنُوا ☐ ب - تَسْكُنُوا - جِنَّه ☐

۴. می میراند - معین:

الف - يَتَوَقَّى - حِينَ ☐ ب - يَتَوَقَّى - مُسَمًّى ☐

۵. همنشین - می زنیم:

الف - صَاحِب - نَضْرِبُ ☐ ب - جَبَل - نَضْرِبُ ☐

۲. گزینه های صحیح را انتخاب کنید.

الف - ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزنید:

۱. وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا

الف - و از نشانه های خداست این که آفرید از خودتان همسرانی ☐

ب - و از نشانه های او است این که، آفرید برای شما از خودتان همسرانی ☐

۲. وَسَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِنْهُ

الف - و رام کرد برای شما آنچه در آسمان ها و آنچه در زمین است همهف ☐

از او است. ☐

ب - و. رام شما شدند آنچه در آسمان و زمین است از جانب خدا ☐

۳. يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ

الف - خارج می کند از شکم آن، نوشیدنی رنگارنگ ☐

ب - خارج می شود از شکم های آن ها (زنبوران عسل) نوشیدنی یی که ☐

متفاوت است رنگ هایش ☐

۴. **أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِّنْ جِنَّةٍ**

الف - و ایا تفکر نکردند (نمی کنند) که، نیست با همنشین آنها هیچ جنونی ☐

ب - و ایا نمی اندیشند که چه چیزی دوست آنها را مجنون نموده است ☐

۵. **اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنفُسَ حِينَ مَوْتِهَا**

الف - خدا به تمامی می گیرد جان ها را زمان مرگشان ☐

ب - خداوند می میراند همه را در زمان مرگ ☐

ب - کدام عبارت گزینه صحیح است؟

۱. قطعاً در آن نشانه ای است برای گروهی که می اندیشند:

الف - **إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ** ☐

ب - **إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ** ☐

۲. این چنین بیان می کنیم نشانه ها را برای گروهی که می اندیشند:

الف - **وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ** ☐

ب - **كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ** ☐

۳. خلق نکرد خدا آسمان ها و زمین و آنچه میان آن دو است را، مگر به

درستی:

الف - **مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ** ☐

ب - **وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا** ☐

۴. اگر نازل کنیم این قرآن را بر کوهی:

الف - **قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا** ☐

ب - **لَوْ أَنْزَلْنَاهُ هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ** ☐

۳. عبارات کوتاه زیر را با استفاده از روش تفکیک و کلمه به کلمه، ترجمه کنید:

ردیف	عبارت	ترجمه
۱	إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ	
۲	وَإِخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ	
۳	لَايَاتٍ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ	
۴	وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً	
۵	أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ	
۶	مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا ...	
۷	وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ لَكَافِرُونَ	
۸	مَا بِصَاحِبِكُم مِّنْ جَنَّةٍ	
۹	إِنَّهُ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ	
۱۰	لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ	
۱۱	فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ	

۴. عبارت قرآنی زیر را بخوانید و ترجمه آنها را کامل کنید:

۱. خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً

آفرید از همسرانی، برای این که به (در کنار) آنها و میان شما

۲. فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

در آن برای قطعاً نشانه ای است می اندیشند.

۳. أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ

و آیا در خودشان خدا و زمین را و میان آن دو است

۴. وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ لِنَّاسٍ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

و این می زنیم برای به امید این که
.....

۵. فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ الَّذِينَ آمَنُوا قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا

پس ای صاحبان ایمان آورید، نازل کرد به سوی شما

۵. قرآن آموزان عزیز: عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

Translation Movement

تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی

عبارت های قرآنی زیر را ترجمه کنید:

۱. وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَىٰ لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ نَرَىٰ اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْكُمُ الصَّاعِقَةُ وَأَنْتُمْ
تَنْظُرُونَ (بقره: ۵۵)

۲. قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالَّذِي آمَنْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ (اعراف: ۷۶)

۳. وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ (نحل: ۱۰۳)

۴. وَكَذَٰلِكَ أَنْزَلْنَاهُ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَأَنَّ اللَّهَ يَهْدِيَ مَن يَرِيدُ (حج: ۱۶)

۵. وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ (احزاب: ۳۷)

۶. وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِّنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَزْوَاجًا (فاطر: ۱۱)

۷. سَلَامٌ عَلَىٰ نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ * إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ (صافات: ۸۰)

ترجمه عبارت
Translation Movement

زبان قرآن

فعل جَحَد (ماضی منفی)

این دو گروه از افعال را با توجه به معانی آنها و با دقت بخوانید:

گروه اول	گروه دوم
يُنْزِلُ: نازل می کند	لَمْ يُنْزَلْ: نازل نکرد
يَتَفَكَّرُونَ: می اندیشند	لَمْ يَتَفَكَّرُوا: نیندیشیدند
يَذْكُرُ: یاد می کند	لَمْ يَذْكُرْ: یاد نکرد

همان گونه که ملاحظه می کنید، فعل های گروه اول، «مضارع» هستند و فعل های گروه دوم - با این که از فعل مضارع ساخته شده است - دارای معنای «ماضی منفی» است.

در زبان عربی این فعل ها را «فعل جَحَد» می نامند.
 البته برای ساختن فعل ماضی منفی به ترتیب زیر نیز عمل می شو:
 ما + فعل ماضی ← فعل ماضی منفی مانند: ما + جَعَلَ: ما جَعَلَ: قرار نداد
 شیوه ساختن فعل جَحَد:

۱. حرف «لم» بر سر فعل مضارع در می آید.
۲. حرکت حرف آخر فعل، به علامت سکون تبدیل می شود، اگر فعل جمع مذکر باشد، حرف «ن» از آخر آن حذف می شود، مانند:
 يَذْكُرُ ← لَمْ + يَذْكُرُ ← لَمْ يَذْكُرْ
 يَتَفَكَّرُونَ ← لَمْ + يَتَفَكَّرُونَ ← لَمْ يَتَفَكَّرُوا

گاهی فعل جَحَد با افزودن «لَمَّا» به اوّل فعل مضارع ساخته می شود که معنای آن نیز با معنای فعلی که با «لَمْ» ساخته می شود، اندکی تفاوت دارد، مانند:

يُنَزِّلُ: نازل می کند لَمْ يُنَزِّلْ: نازل نکرد لَمَّا يُنَزِّلُ: هنوز نازل نکرده است

يَدْخُلُ: داخل می شود لَمْ يَدْخُلْ: داخل نشد لَمَّا يَدْخُلُ: هنوز داخل نشده است

تمرین - نمودار زیر را مطابق نمونه اوّل آن و با توجه به شیوه ساختن فعل جحد، تکمیل کنید:

فعل مضارع	فعل جحد (لَمْ)	فعل جحد (لَمَّا)
تُنْذِرُ: بیم می دهد	لَمْ تُنْذِرْ: بیم ندادی	لَمَّا تُنْذِرْ: هنوز بیم نداده ای
تَفْعَلُونَ: انجام می دهید	 :	 :
تَعْلَمُ: می دانی	 :	 :
تُؤْمِنُ: ایمان می آوریم	 :	 :
يُنْزِلُ: فرو می فرستد	 :	 :
يُصَلُّونَ: نماز می گزارند	 :	 :
يُتَقَبَّلُ: قبول می شود	 :	 :
يَحْكُمُ: حکم می کند	 :	 :
يَدْخُلُونَ: داخل می شوند	 :	 :
يَتَفَكَّرُونَ: می اندیشند	 :	 :
يَجْعَلُ: قرار می دهد	 :	 :
يَسْمَعُ: می شنود	 :	 :

ترجمه
Translation Movement

آشنایی با معارف قرآنی

تفکر در آیات الهی

در این درس نیز آیاتی انتخاب شده است که در آن به تفکر و اندیشیدن دعوت می کند.

در این آیات، قرآن کریم انسا نرا به تفکر در امور فرا می خواند؛ تفکر در آفرینش آسمان ها و زمین و پایان زندگی جهان و برپایی روز قیامت: «أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ لَكَافِرُونَ».

تفکر در این که خداوند، آنچه را که در آسمان ها و زمین است، در معرض استفاده بشر قرار داده است: «وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِّنْهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ».

تفکر در این که ازدواج برای ایجاد آرامش روانی انسان هاست: «وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا ... إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ»
اندیشیدن در مرگ و خواب و شباهت و تفاوت های آن دو با هم: «اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ».

همچنین این آیات بیان می دارند که مشرکان، به دلیل نیندیشیدن، جاهلانه به پیامبر اکرم اسلام، تهمت «جنون» می زدند:

«أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِّنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ».

به راستی، آیا یک انسان اندیشمند می تواند بپذیرد که پیامبر اسلام (ص) فردی دیوانه باشد؟! شخصیتی که منطق او دشمنانش را از مقابله با او ناتوان کرده است و کتابی پر از معارف بلند عقلی و الهی برای بشریت به ارمغان آورده است! سلام و درود بی پایان خدا بر پیامبری که مظهر علم الهی بود.

ترجمت حرکت
Translation Movement

تمرین آزاد

عبارات قرآنی و آیات	کلمه های جدید
۱. وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْهَارًا وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ جَعَلَ فِيهَا زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ يُغْشَى اللَّيْلَ النَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ (رعد: ۳) 	مَدَّ: گسترانید رواسی: کوه ها ثمرات: میوه ها
۲. يُنَبِّئُ لَكُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ (نحل: ۱۱) 	يُنَبِّئُ: می رویند نخيل: درختان خرما أعْنَاب: انگورها
۳. بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ (نحل: ۴۴) 	
۴. وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ ... يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ مُّخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ (نحل: ۶۸-۶۹) 	أَوْحَى: وحی کرد نحل: زنبور عسل
۵. قُلْ إِنَّمَا أَعْظَمُكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلَ خِثْلٍ خَفٍ ثُمَّ تَتَفَكَّرُونَ (سبا: ۴۶) 	أَعْظَمُ: پند می دهم تَقُومُوا: به پا خیزید مِثْلَ: دوتا دوتا تَتَفَكَّرُونَ: تفکر کنید

	
لَمْ تَمُتْ: نمرده است يُمْسِكُ: نگاه می دارد	۶. اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ (زمر: ۴۲)
أُخْرَى: دیگری	۷. وَيُرْسِلُ الْآخِرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ (زمر: ۴۲)
مُتَصَلِّعٌ: از هم پاشیده خَشْيَةً: ترس	۸. لَوْ أَنزَلْنَا هَٰذَا الْقُرْآنَ عَلَىٰ جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ لَضَرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ (حشر: ۲۱)

بخش دهم

عبادات

ترجمه حرکت
Translation Movement

درس سی و هفتم

نماز و روزه

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت و شمرده بخوانید:

۱. **وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ** (بقره: ۴۵)

۲. **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ** (بقره: ۱۵۳)

۳. **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ * أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ**
(بقره: ۱۸۳-۱۸۴)

۴. **وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً**

(رعد: ۲۲)

٥. إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي (طه: ١٤)

٦. فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ (حج: ٧٨)

٧. قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ * الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ * وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ (مومنون: ١-٣)

٨. طس تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ وَكِتَابٍ مُبِينٍ * هُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ * الَّذِينَ يَقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ (نمل: ١-٣)

٩. الم * تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ * هُدًى وَرَحْمَةً لِلْمُحْسِنِينَ * الَّذِينَ يَقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ (لقمان: ١-٤)

١٠. إِنَّمَا تُنذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ.....وَالِلَّهِ الْمَصِيرُ (فاطر: ١٨)

جدول کلمه های آشنا و جدید

پس از خواند و به خاطر سپردن کلمه های آشنا و جدید، اگر یکی از افراد خانواده یا یکی از دوستانتان، کلمه ها و معانی آنها را از شما بپرسد از یادگیری آنها مطمئن خواهید شد.

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	خَاشِعُونَ - خَاشِعِينَ	جمع «خاشع: فروتن»	۵	لَغَو	کلام یا کار بیهوده - لغو
۲	سَفَر	سفر - مسافرت	۶	مَرِيض	بیمار - مریض
۳	سَوَّفَ	علامت آینده دور ^۱	۷	نَتَلَوْ [← يَتَلَوْ ۳۴/۹]	تلاوت می کنیم - می خوانیم
۴	عِدَّة	تعداد - عده طلاق			

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	إِثْتِغَاء	طلب کردن	۱۱	تَنْذِرُ	بیم می دهی
۲	أُخِرَ	جمع «أخِر: دیگر»	۱۲	صَبَرُوا	صبر کردند
۳	اسْتَعِينُوا	کمک بگیرید	۱۳	عَلَانِيَةً	آشکارا
۴	أَشَدَّ	شدیدتر	۱۴	كَبِيرَةً - كَبِير	دشوار - بزرگ
۵	أَضَلَّ	گمراه تر	۱۵	لَمْ يَرَوْا	ندیدند
۶	إِغْتَصِمُوا	تمسک بجوید	۱۶	مُعَرِّضُونَ - مُعَرِّضِينَ	روی گردانان
۷	أَفْلَحَ	رستگار شد	۱۷	وَجْه	خشنودی - ذات - صورت
۸	أَقِمَ	به پا دار - انجام بده	۱۸	يَخْشَوْنَ	می ترسند
۹	انْفَقُوا	انفاق کردند	۱۹	يَرَوْنَ	می بینند
۱۰	تَرَى	می بینی			

^۱ - همان طور که در درس ۳۴ بخش زبان قرآن دانستید، برای ساختن فعل مستقبل بعید (آینده دور) به ابتدای فعل مضارع، «سَوَّفَ» اضافه می شود.

تمرین و پرسش

۱. قرآن آموزان گرامیف گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزنید.

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. اَنْفَقُوا - اَقَامُوا - صَبَرُوا:

☐ الف - انفاق کنید - با پا دارید - صبر کنید

☐ ب - انفاق کردند - به پا داشتند - صبر کردند

۲. اِسْتَعِينُوا - اِغْتَصِمُوا - اَقِم:

☐ الف - کمک بگیرید - تمسک بجوید - به پادار

☐ ب - کمک گرفتند - تمسک جستند - به پا داشت

۳. صِيَام - اِئْتِغَاء - عَلَانِيَةً:

☐ الف - روزه - طلب کردن - آشکارا

☐ ب - روزه - غیبت کردن - آشکارا

۴. تُنذِرُ - يَخْشَوْنَ - اَفْلَحَ:

☐ الف - بیم می دهی - می ترسند - رستگار کرد

☐ ب - بیم می دهی - می ترسند - رستگار شد

۵. كَبِيرَةً - مُعْرِضُونَ - وَجْه:

☐ الف - دشوار - روی گردانان - خشنودی

☐ ب - بزرگ - روی گردان - آبرومند

ب - کدام کلمات، گزینه صحیح است؟

۱. می ترسند - انفاق کردند:

الف - تُنْذِرُ - اِيْعَصِمُوا ☐ ب - يَخْشَوْنَ - اَنْفَقُوا ☐

۲. به پا دار - به پاداشتند:

الف - اَقِمُّ - اَقَامُوا ☐ ب - اَقِيْمُوا - اَقَامُوا ☐

۳. روزه - صبر کردند:

الف - صِيَام - صَبَرُوا ☐ ب - عَلَانِيَةً - اِسْتَعِينُوا ☐

۴. طلب کردن - روی گردانان:

الف - اِغْتَصِمُوا - مُعْرِضُونَ ☐ ب - اِئْتَاء - مُعْرِضُونَ ☐

۵. رستگار شد - بیم می دهی:

الف - اَفْلَحَ - يَخْشَوْنَ ☐ ب - اَفْلَحَ - تُنْذِرُ ☐

۲. گزینه های صحیح را علامت بزنید.

الف - ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزنید:

۱. اِنْنِي اَنَا اللّٰهُ لَا اِلَهَ اِلَّا اَنَا

الف - قطعاً من خودم خدا هستم. نیست معبودی جز من. ☐

ب - این منم خدا، نیست معبودی جز من برای شما. ☐

۲. اَلَّذِيْنَ هُمْ فِيْ صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ

الف - کسانی که در نمازهایشان ا خدا می ترسند. ☐

ب - کسانی که آنان در نمازشان فروتنانند. ☐

۳. اِنَّمَا تُنْذِرُ الَّذِيْنَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ

الف - فقط بیم می دهی کسانی را که می ترسند پروردگارشان را در نهان. ☐

ب - فقط می ترسند کسانی که خدا ترس هستند در نهان. ☐

۴. وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ

- الف - و قطعاً نماز بزرگ است بر کسانی که متواضعند.
- ب - و قطعاً آن (نماز) دشوار است مگر بر فروتنان.

۵. وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ

- الف - و کسانی که صبر کردند (برای) طلب کردن خشنودی پروردگارشان.
- ب - و کسانی که صبر کردند تا طلب کنند رضایت خدا را.

ب - عبارت های صحیح را علامت بزنید:

۱. و کمک بگیرید از صبر و نماز:

- الف - يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ
- ب - وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ

۲. به پا داشتند نماز را و اتفاق کردند از آنچه روزی دادیم به آنان:

- الف - يَقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ
- ب - أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ

۳. پس به پا دارید نماز را و بدهید زکات را:

- الف - فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ
- ب - يَقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ

۴. این آیات قرآن و کتابی روشنگر است:

- الف - تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ
- ب - تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ وَكِتَابٍ مُبِينٍ

۵. هدایت و بشارت است برای مؤمنان:

الف - هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ

ب - هُدًى وَبُشْرَى لِّلْمُؤْمِنِينَ

۳. عبارات کوتاه زیر را با استفاده از روش تفکیک و کلمه به کلمه، ترجمه کنید:

ردیف	عبارت	ترجمه
۱	فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي	
۲	وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ	
۳	اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ	
۴	إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ	
۵	الَّذِينَ يَقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ	
۶	وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ	
۷	هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ	
۸	وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ	
۹	فَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ	
۱۰	كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ	
۱۱	كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ	
۱۲	قَدْ أَفْلَحَ ۚ ۲ الْمُؤْمِنُونَ	

^۱ - «ب» را «از» معنا کنید.

^۲ - فعل «أَفْلَحَ» با توجه به این که فاعل آن (الْمُؤْمِنُونَ) جمع است، «رستگار می شوند - رستگار شدند» معنا می شود.

۴. عبارات قرآن زیر را بخوانید و ترجمه آنها را کامل کنید

۱. لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي

نیست جز پس مرا و نماز را یاد من.

۲. إِنَّمَا تُنذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ

فقط کسانی را که پروردگار در نهان و نماز را.

۳. وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً

و نماز را و از آنچه آنها را و آشکارا.

۴. يَتَّقُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ

..... نماز را و زکات را و به آخرت
.....

۵. كَتَبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كَتَبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

واجب شد روزه واجب شده پیش از شما (بودند) شما

۵. قرآن آموزان عزیز: عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآن

عبارت های قرآن زیر را ترجمه کنید:

۱. تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ^۱ ظُلُمًا لِلْعَالَمِينَ (ال عمران: ۱۰۸)

۲. إِنْ كَادَ لَيُضِلُّنَا عَنْ آلِهَتِنَا لَوْلَا أَنْ صَبَرْنَا عَلَيْهَا وَسَوْفَ يَعْلَمُونَ حِينَ يَرَوْنَ
الْعَذَابَ مَنْ أَضَلُّ سَبِيلًا^۲ (فرقان: ۴۲)

۳. وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَخْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ
وَرَسُولُهُ وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا (احزاب: ۲۲)

۴. فَأَمَّا عَادُ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَالُوا مَنْ أَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ
اللَّهَ الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ^۳ (فصلت: ۱۵)

۵. وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْكَ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ إِنَّ
الَّذِي أَحْيَاهَا لَمُخْيِي الْمَوْتَى إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (فصلت: ۳۹)

^۱ - وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ: و خدا اراده نمی کند.

^۲ - سَبِيلًا: از نظر راه.

^۳ - قُوَّةً: از نظر قوت

زبان قرآن

فعل امر (۱)

به دو گروه افعال جدول زیر توجه کنید:

گروه اول	گروه دوم
تَنْصُرُ: یاری می کنی	أَنْصُرُ: یاری کن
يَقْتُلُونَ: می کشید	أَقْتُلُوا: بکشید
تَفْعَلُونَ: انجام می دهید	إِفْعَلُوا: انجام دهید
تَعْلَمُ: می دانی	إِعْلَمُ: بدان
تَقْرَأُونَ: می خوانید	إِقْرَأُوا: بخوانید
تَضْرِبُ: می زنی	إِضْرِبُ: بزن

با مقایسه دو گروه افعال جدول بالا، به نکات زیر دست می یابیم:

۱. فعل های گروه اول، مضارع مخاطب هستند و فعل های گروه دوم بر درخواست یا فرمان انجام کاری از کسی دلالت دارند؛ مثلاً فعل «أَنْصُرُ» برای یاری خواستن از شخص شنونده به کار می رود.

به فعل های گروه دوم، افعال امر می گویند.

۲. فعل های گروه دوم (امر)، از فعل های گروه اول ساخته شده اند؛ به این ترتیب که: الف. حرف «ت» از اول فعل مضارع حذف شده و به جای آن حرف «ا» آمده است، مثلاً: تَعْلَمُ ← عِلْمٌ ← إِعْلَمُ.

ب. آخر فعل مفرد، ساکن شده

مانند: تَعْلَمُ ← عِلْمٌ ← إِعْلَمُ ← إِعْلَمُ

و «ن» از آخر فعل جمع، حذف شده و به جای آن «ا» ناخوانا آمده است، مانند:

تَقْتُلُونَ ← قَتُلُونَ ← أَقْتُلُونَ

نکته ۱

آوردن حرف «ا» متحرک در اول فعل امر به این علت است که بعد از حذف حرف «ت» از اول فعل مضارع، کلمه با حرف ساکن شروع می شود و در زبان عربی هیچ کلمه ای با حرف ساکن شروع نمی شود. مثال:

پس از حذف حرف «ت» از اول فعل «تَضْرِبُ» لفظی به دست می آید که با حرف ساکن شروع شده است (ضَرْبُ) و چنین لفظی در زبان عربی قابل خواندن نیست.

نکته ۲

هر گاه در فعل مضارع، دومین حرف اصلی (ریشه) فعل، ضمه داشته باشد، حرف «ا» - که برای ساختن فعل امر می آید - مضموم می شود. مثال: در فعل «تَقْتُلُ» که دومین حرف اصلی آن «ت» مضموم می باشد «ا» فعل امر آن مضموم می شود: «أَقْتُلُ».

و هر گاه دومین حرف اصلی فعل فتحه یا کسره داشته باشد، حرف «ا» مکسور می شود. مثال: در فعل «تَضْرِبُ» دومین حرف اصلی «ر» مکسور و در فعل «تَعْلَمُ» دومین حرف اصلی «ل» مفتوح است، «ا» فعل امر آنها مکسور می شود: «إِضْرِبُ» و «إِعْلَمُ».

نکته ۳

افعالی که ماضی آن ها بر وزن «أَفْعَلَّ» می باشد، «ا» فعل امر آنها مفتوح می شود. مثال:

أَنْزَلَ (نازل کرد) ← تُنْزِلُ (نازل می کنی) ← أَنْزِلْ (نازل کن).
أَخْرَجَ (خارج کرد) ← تُخْرِجُ (خارج می کنی) ← أَخْرِجْ (خارج کن).

آشنایی با معارف قرآن

نماز و روزه

معبود واقعی

عبادت، امری فطری است و همه انسان ها به نوعی به این خواسته درونی خود پاسخ می گویند. آنها که جز خدا را می پرستند خطایشان در این نیست که پرستش می کنند، بلکه مشکل آنان بندگی موجودی است که شایسته عبادت نیست. خداوند، معبود واقعی را ذات اقدس خودش می داند و به همین جهت ما را به عبادت و بندگی خود فرا می خواند: «**إِنِّى أَنَا اللّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِى**». آری، تنها آن موجودی شایستگی پرستش را دارد که دارای تمام صفات کمال و جمال است؛ همان خدایی که بهترین سرور و یاور برای بندگان خویش است. پس سزاوار است که فقط به درگاه «الله» پیشانی عبودیت بساییم و بر ریسمان ولایتش دست بیاویزیم: «**فَأَقِمْوُا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ**».

هدف از نماز

قرآن کریم هدف از برپایی نماز را زنده نگه داشتن یاد خدا در دل بندگان خود می شمارد: «**إِنِّى أَنَا اللّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِى وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِى**».

نماز گزاران راستین

نماز، بر بسیاری از کسانی که آن را فقط به عنوان رفع تکلیف انجام می دهند سنگین است: «**وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ**». فقط آنان که دلهایشان در مقابل عظمت معبود فروتن و متواضع است کام دلشان از

این عبادت زیبا شیرین می شود. نتیجه زیبایی خشوع در نماز، رسیدن به فلاح و رستگاری است: « قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ * الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ».

بدیهی است، این چنین نمازی مایه شکفتن تمام فضایل در وجود انسان می شود و او را شایسته لقب های ارزشمند «محسن: نیکوکار» و «مؤمن» می نماید: « هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ * الَّذِينَ يَقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ » ، « هُدًى وَبُشْرَى لِّلْمُؤْمِنِينَ * الَّذِينَ يَقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ».

هشدار رسول خدا (ص) فقط در روح کسانی مؤثر است که به دنبال انذار او، از پروردگارشان در نهان می ترسند و نماز را برپا می دارند؛ « إِنَّمَا تُنذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ ... وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ».

روزه

یکی از عبادات مهم، روزه است که در آیاتی از قرآن در کنار نماز از آن یاد شده است.

هدف از روزه

قرآن کریم هدف از روزه را ایجاد و تقویت فضیلت «تقوا» در جان روزه داران معرفی نموده است: « يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ »، روزه و نماز از عبادات کلیدی در همه ادیان الهی هستند.

تذکر

در تمرین های آزاد، زیر کلمات آشنا خط کشیده شده است.

تمرین آزاد

قرآن آموزان عزیز، برای به دست آوردن مهارت بیشتر در ترجمه آیات قرآن، عبارت های زیر را با استفاه از معانی کلمات داده شده ، ترجمه کنید.

عبارات قرآن و آیات	کلمه های جدید
۱. وَأَقِمْوُا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ (بقره: ۴۳)	ارْكَعُوا: رکوع کنید رَاكِعِينَ: رکوع کنندگان
۲. حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ (بقره: ۲۳۸)	حَافِظُوا: مواظبت کنید وُسْطَى: میانی قُومُوا: به پا خیزید
۳. فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا (نساء: ۱۰۳)	كِتَاب: واجب مَوْقُوت: زمان مند – در وقت معین

قُمْتُ: برخاستید اغسلوا: بشویید	۴. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ (مائده: ۶)
أَتْلُ: تلاوت کن	۵. اَتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ (عنکبوت: ۴۵)
وَأَنَّهُ: و نهی کن	۶. يَا بَنِي آدَمَ اقِمِ الصَّلَاةَ وَامْرُؤًا بِمَعْرُوفٍ وَأَنَّهُ عَنِ الْمُنْكَرِ وَاصْبِرْ عَلَى مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ (لقمان: ۱۷)
مُصَلِّينَ: نمازگزاران دَائِمُونَ: مداومت کنندگان	۷. إِلَّا الْمُصَلِّينَ * الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ * وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَعْلُومٌ * لِّلْسَائِلِ وَالْمَحْرُومِ (معارج: ۲۲)
أَقْرَضُوا: قرض دهید حَسَنًا: نیکو	۸. وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا (مزمّل: ۲۰)
تَزَكَّى: پاکیزه شده	۹. قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى * وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى (اعلی: ۱۴)

صَلَّى: نماز گزارد

.....

ترجمه حرکت
Translation Movement

درس سی و هشتم

زکات و خمس

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت و شمرده بخوانید:

۱. وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَذِي
الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ
تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنْتُمْ مُّعْرِضُونَ (بقره: ۸۳)

۲. وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ إِنَّ
اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ (بقره: ۱۱۰)

۳. إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ
رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ (بقره: ۲۷۷)

٤. وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ ... وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
(انفال: ٤١)

٥. فَإِن تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَتُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ
(توبه: ١١)

٦. إِنَّمَا يَغْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَن يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ
(توبه: ١٨)

٧. وَادْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَّبِيًّا * وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ
(مريم: ٥٥)

٨. قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ * الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ * وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ * وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ
(مومنون: ٤)

٩. وَيَلُ لِّلْمُشْرِكِينَ ؕ الَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ (فصلت: ٧)

١٠. وَتَابَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَاللَّهُ

خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ (مجادله: ١٣)

تَحْزِينُ قُرْآنِ
Translation Movement

جدول کلمه های آشنا و جدید

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	آثار	آثار	۶	خُمْس	خمس - $\frac{1}{5}$ (مازاد درآمد)
۲	أَقَامَ [←] أَقَامُوا [۳۷/۱۰]	به پا داشت	۷	صَادِق	راستگو - راست
۳	تُكَذِّبْنَ [←] يُكَذِّبُ [۲۶/۷]	تکذیب می کنید	۸	فَاعِلُونَ - فَاعِلِينَ	انجام دهندگان
۴	جَوَاب	جواب - پاسخ	۹	مَسَاجِد	جمع «مَسْجِد»
۵	حُسْنًا	به خوبی	۱۰	وَالِدَيْنِ	پدر و مادر

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	آتَى	داد	۱۱	تَأْتُوا	توبه کردند
۲	آتَوْا	دادند	۱۲	تَجِدُوا	می یابید
۳	إِيتِ بِ-	بیاور	۱۳	تُقَدِّمُوا	پیش فرستید
۴	إِيتُوا بِ-	بیاورید	۱۴	ذُوقُوا	بچشید
۵	إِخْوَان	برادران	۱۵	عَنِمْتُمْ	سود بردید
۶	أَدْعُ	دعوت کن - بخوان	۱۶	قُرْبَى	خویشاوندی
۷	أَدْعُوا	دعوت کنید - بخوانید	۱۷	لَمْ يَخْشَ	نترسد، نترسید
۸	إِغْفِرْ	بیامرزد	۱۸	وَيْلٌ	وای
۹	أَنْظُرْ	بنگر	۱۹	يَعْمُرُ	آباد می کند
۱۰	تَابَ	توبه پذیرفت - توبه کرد	۲۰	يَكُونُوا	باشند

تمرین و پرسش

۱. قرآن آموزان گرامی، گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزنید.

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. آتَى - أَقَامَ - آتَوْا:

☐

الف - داد به پاداشت - دادند

☐

ب - آمد ایستاد - آمدند

۲. وَئِيلَ - حُسْنًا - قُرْبَى:

☐

الف - وای - به خوبی - خویشاوندی

☐

ب - جهنم - خوب - نزدیکان

۳. تَجِدُوا - تُقَدِّمُوا - تَأْتُوا:

☐

الف - می یابید - پیش فرستید - توبه کنید

☐

ب - می یابید - پیش فرستید - توبه کردند

۴. آتَوْا - إِخْوَانٌ - يَأْتِي:

☐

الف - دادند - برادران - آمدند

☐

ب - دادند - برادران - می آید

۵. يَعْمُرُ - يَكُونُوا - غَنِمْتُمْ:

☐

الف - آباد می کند - باشند - سود بردید

☐

ب - ایاد کرد - بودند - سود بردید

ب - کدام کلمات، گزینه صحیح است؟

۱. داد به پاداشت:

- الف - أَقَامَ - آتی ☐ ب - آتَى - أَقَامَ ☐

۲. خویشاوندی - به خوبی:

- الف - قُرْبَى - حُسْنًا ☐ ب - إِخْوَان - وِئَل ☐

۳. پیش فرستید - می یابید:

- الف - تَقَدَّمُوا - تَجِدُوا ☐ ب - تَابُوا - تَجِدُوا ☐

۴. باشند - پدر و مادر:

- الف - يَكُونُوا - وَالِدَةٌ ☐ ب - يَكُونُوا - وَالِدَيْن ☐

۵. سود بردید - توبه کردند:

- الف - غَنِمْتُمْ - تَابُوا ☐ ب - غَنِمْتُمْ - آتُوا ☐

۲ - گزینه های صحیح را انتخاب کنید.

الف - ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزنید:

۱. إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَّبِيًّا

- الف - قطعاً او بود راستگو (در) وعده و بود فرستاده و پیامبر. ☐

- ب - قطعاً او. وعده اش راست بود و رسالتش پیام رسانی. ☐

۲. وَمَا تَقَدَّمُوا لِنَفْسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ

- الف - و آنچه فرستادید برای خودتان از (هر کار) خوبی. ☐

- ب - و هر چه پیش فرستید برای خودتان از (هر کار) خوبی. ☐

۳. وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

- الف - و نه می ترسند بر خودشان و نه غمگین شدند ☐

- ب - و نه ترسی است بر آنان و نه آنان غمگین می شوند. ☐

۴. وَتَابَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ^۱ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ

□ الف - و توبه شما را خداوند پذیرفت، پس به پا دارید نماز را.

□ ب - و توبه شما بر خداست، پس به پا دارید نماز را.

۵. وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ

□ الف - و کسانی هستند که آنها از لغو رویگردانند.

□ ب - و کسانی که از کارهای سرگرم کننده روی می گردانند.

ب - عبارت های صحیح را علامت بزنید

۱. و به پا دارید نماز را و بدهید زکات را:

□ الف - وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ

□ ب - وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ

۲. و به پاداشت نماز را و داد زکات را:

□ الف - وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ

□ ب - وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ

۳. و امر می کرد خانواده اش را به نماز و زکات:

□ الف - وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ

□ ب - وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ

۴. و کسانی که آنان، زکات را انجام دهنده اند:^۲

□ الف - وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ

□ ب - وَآتَوُا الزَّكَاةَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ

^۱ - ترجمه روان عبارت این است: «خداوند توبه شما را پذیرفت».

^۲ - یعنی: کسانی که زکات دهنده اند.

۳. عبارات کوتاه زیر را با استفاده از روش تفکیک و کلمه به کلمه، ترجمه کنید:

ردیف	عبارت	ترجمه
۱	وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ	
۲	إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ	
۳	وَاتُوا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ	
۴	فَإِنْ تَابُوا فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ	
۵	وَتَابَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ	
۶	قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ * الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ	
۷	وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ	
۸	وَيْلٌ لِّلْمُشْرِكِينَ * الَّذِينَ لَا يُوْتُونَ الزَّكَاةَ	
۹	إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنِ آمَنَ بِاللَّهِ	
۱۰	فَعَسَى أُولَئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ	
۱۱	لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا	
۱۲	ثُمَّ تَوَلَّيْتُمُ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنْتُمْ مُّعْرِضُونَ	

به خاطر بسپارید

هرگاه کلمه «ل» پس از کلمه (ویل) بیاید، معنای «بر» می دهد، مانند: وَيْلٌ
لِّلْمُشْرِكِينَ - وَيْلٌ لِّلْكَافِرِينَ - وَيْلٌ لِّلْكَافِرِينَ - وَيْلٌ لَهُمْ: وای بر آنان.

۴. عبارات قرآنی زی را بخوانید و ترجمه آنها را کامل کنید.

۱. وَمَا تَقْدُمُوا لَأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ

و هر چه برای از می یابید

نزد

۲. إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ

قطعاً ایمان آوردند و کارهای شایسته را و

..... نماز را و زکات را .

۳. وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ

و نماز را و زکات را و مگر

.....

۴. وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ

و گرفتیم از بنی اسرائیل مگر

.....

۵. وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ

و که آنچه از چیزی برای خدا

..... و برای پیامبر است.

۵. قرآن آموزان عزیز، عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی

عبارت های قرآنی زیر را ترجمه کنید:

۱. وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ (بقره: ۲۳)

.....

.....

۲. الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ (آل عمران: ۱۶)

.....

۳. وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَتُونِي بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ (یونس: ۷۹)

.....

۴. ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ (نحل: ۱۲۵)

.....

۵. فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا ائْتِنَا بِعَذَابِ اللَّهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ (عنکبوت: ۲۹)

.....

۶. فَانْظُرْ إِلَىٰ آثَارِ رَحْمَتِ اللَّهِ كَيْفَ يُخَيِّى الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا (روم: ۵۰)

.....

۷. وَقِيلَ لَهُمْ ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ (سجده: ۲۰)

.....

حرکت ترجمان
Translation Movement

زبان قرآن

فعل امر (۲)

قرآن آموزان گرامی، تمرین های این درس را پس از مطالعه مجدد و با دقت «زبان قرآن» درس ۳۷، با آرامش و بدون شتاب، کامل کنید.

فعل امر	فعل مضارع مفرد	حرف اصلی (ریشه) فعل
إِغْلَمْ: بدان	تَعْلَمُ: می دانی	ع ل م
	تَعْمَلُ: انجام می دهی	ع م ل
اُكْتُبْ: بنویس	تَكْتُبُ: می نویسی	ک ت ب
	تَدْخُلُ: داخل می شوی	د خ ل
	تَجْعَلُ: قرار می دهی	ج ع ل
	تَحْذَرُ: پرهیز می کنی	ح ذ ر
	تَخْرُجُونَ: خارج می شوید	خ ر ج
	تَرْجِعُونَ: باز می گردید	ر ج ع
	تَذْكُرُونَ: یاد می کنید	ذ ک ر
	تَذْهَبُونَ: می روید	ذ ه ب
	تَسْمَعُونَ: می شنوید	س م ع
	تَشْكُرُونَ: شکر می کنید	ش ک ر
	تُعْبُدُونَ: عبادت می کنید	ع ب د
	تَصْبِرُونَ: صبر می کنید	ص ب ر

ترجمه قرآن
Translation Movement

آشنایی با معارف قرآن

زکات و خمس

زکات، عبادتی مهم

یکی از عبادات (اعمالی که باید به قصد اطاعت از فرمان خدا انجام داد) زکات است. این عمل، همچون نماز و روزه در همه ادیان از اولین او امر پیامبران الهی به بشر بوده است: « **وَادْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ ... وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ ...** »

از جمله امت های پیشین که خداوند از آنان پیمان بندگی گرفت، بنی اسرائیل بود. یکی از موارد میثاق الهی با این قوم، پرداخت زکات بود. اما این امت ناسپاس جز عدل اندکی از آنان، عهد خود را شکستند و از امر مهم زکات سرپیچی نمودند: « **وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنْتُمْ مُّعْرِضُونَ** ».

زکات، نماد اسلام و ایمان

آیات کلام الله، اهمیت فراوان زکات در شریعت مقدس اسلام را بیان کرده هاند. اکثر آیاتی که به اقامه نماز امر می کنند، به پرداخت زکات نیز دستور می دهند. زکات همچون نماز یکی از نمادهای مسلمانی انسان هاست، به گونه ای که کافران، با توبه و اقامه نماز و پرداخت زکات، برادر دینی ما محسوب می

شوند: « فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ ». نیز پس از آن که خداوند توبه گناهکاران را می پذیرد، از آنها می خواهد که نماز به پادارند و زکات بدهند و از خدا و رسول اطاعت کنند: « وَتَابَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَاقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ».

پرداخت زکات همانند نماز با خشوع، علامت ایمان و از صفات مؤمنان است: « قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ... وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ » در مقابل، مشرکان به دلیل نپرداختن زکات مذمت و تهدید شده اند.

آبادگران مساجد

ایمان به خدا و روز قیامت و اقامه نماز، از صفات آبادگران مساجد است. ولی اگر کسی زکات نپردازد - اگر چه نمازگزار باشد - او را نمی توان در زمره آبادکنندگان و رونق بخشان مساجد آورد: « ... إِنَّمَا يَغْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ». البته ترک هر امر واجبی از سوی انسان، موجب محرومیت او از افتخار عمران و آبادگری مساجد می شود و قرآن به عنوان نمونه، موارد برجسته و مهمی همچون نماز و زکات را بیان کرده است.

خمس

از دیدگاه مکتب اهل بیت (علیهم السلام) - که همان اسلام ناب محمدی است - به هر گونه منفعت و سودی که نصیب انسان می شود، تحت شرایطی که در کتب فقهی آمده است، خمس تعلق می گیرد. « وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ ... وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ » مطابق آیه بالا،

بخشی از خمس متعلق به فقرا و در راه ماندگانِ خاندان پیامبر (ص) (ذی القربی) است که در فقه مذهب حق شیعه اثنی عشری به آن سهم سادات می گویند. و. بخشی دیگر (سهم امام (ع)) از آن خدا و رسول و ائمه اطهار (علیهم السلام) است که در زمان غیبت کبری در اختیار نواب عامّ امام زمان (ع) قرار می گیرد تا به مصارف مذکور در کتب فقهی برسد که عمده آن، صرف ترویج فرهنگ دینی و قرآنی و مکتب اهل بیت (علیهم السلام) می شود.

تمرین آزاد

عبارات قرآنی و آیات

کلمه های جدید

وَسَّعْتُ: فرا گرفت
سَأَكْتُبُ: به زودی
خواهم نوشت

۱. وَاکْتُبْ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ إِنَّا هُنَا إِلَيْكَ
قَالَ عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ وَرَحْمَتِي وَسَّعَتْ كُلَّ شَيْءٍ
فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا
يُؤْمِنُونَ
(اعراف: ۱۵۶)

أَيْنَ مَا: هر جا
كُنْتُ: باشم - بودم
أَوْصَى: وصیت کرد -
سفارش کرد

۲. قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ آتَانِيَ الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي نَبِيًّا * وَجَعَلَنِي
مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا
(مریم: ۳۰-۳۱)

ایقام: به پاداشتن

۳. وَجَعَلْنَاهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ
وَإِقَامَ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءَ الزَّكَاةِ وَكَانُوا لَنَا عَابِدِينَ
(انبیاء: ۷۳)

۴. الَّذِينَ إِن مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ
(مَكَّنَّا: قدرت دادیم)
(ج: ۴۱)

۵. رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ
وِإِيتَاءِ الزَّكَاةِ
— مشغول نمی کند
(نور: ۳۷)

۶. إِنَّمَا تُنذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَمَنْ
تَزَكَّى فَإِنَّمَا يَتَزَكَّى لِنَفْسِهِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ
(يَتَزَكَّى: پاکیزه می شود)
(فاطر: ۱۸)

درس سی و نهم

حج، جهاد و قتال

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت و شمرده بخوانید:

۱. وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ ... وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ (الْعَمْرَان: ۹۷)

۲. الَّذِينَ آمَنُوا يقاتلون فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يقاتلون فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ

فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا (نساء: ۷۶)

۳. وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ فَإِنْ انتَهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا

يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ (انفال: ۳۹)

۴. إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ

آوَوْا وَنَصَرُوا أُولَئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ (انفال: ۷۲)

۵. وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوْا وَتَصَرُّوا أَوْلِيَّكَ هُمْ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ
(انفال: ۷۴)

۶. فَقَاتِلُوا أَئِمَّةَ الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَا أَيْمَانَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَنْتَهُونَ
(توبه: ۱۲)

۷. وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ
(توبه: ۳۶)

۸. وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ ... وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ
(حج: ۷۸)

۹. وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ
(عنكبوت: ۶)

۱۰. تَوَّابُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ذَلِكَ خَيْرٌ
لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ^۱
(صف: ۱۱)

^۱ - عبارت «كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ: می دانستید» ماضی استمراری است، ولی چون کلمه «إِنْ: اگر» بر سر آن آمده است، آن را «بدانید» معنا کنید.

جدول کلمه های آشنا و جدید

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	أَئِمَّةٌ	پیشوایان	۹	شَيْطَانٌ	شیطان
۲	أَمْلِكُ	مالک هستم	۱۰	ضَعِيفٌ	ضعیف - ناتوان
۳	أَلْبَيْتٌ	خانه خدا	۱۱	عَنِیٌّ	بی نیاز
۴	جَاهِدَ [← جاهدوا ۱۴/۴]	جهاد کرد	۱۲	كُفِرَ	کفر
۵	جِهَادٌ	جهاد - کوشش	۱۳	لَيْسُوا [← لَيْسَ ۲۹/۸]	نیستند
۶	حَقًّا	حقیقتاً - حقیقی	۱۴	نَفَعٌ	سود
۷	رَاحِمِينَ	رحم کنندگان	۱۵	يَتْلُونَ [← يَتْلُو ۳۴/۹]	تلاوت می کنند
۸	سَوْفَ تَعْلَمُونَ	خواهید دانست	۱۶	يَقِينٌ	یقین - باور

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	أَوْوَا	پناه دادند - جایی دادند	۱۱	فَرِيقٌ	گروه - دسته
۲	إِرْحَمْ	رحم کن	۱۲	فَاتِلُوا	بجنگید - پیکار کنید
۳	إِفْتَرَى	دروغ بست	۱۳	كَافَّةٌ	دسته جمعی - با هم
۴	أَيُّمَانٌ	پیمان ها -	۱۴	كَذِبٌ	دروغ - کذب

سوگندها					
۵	تُجَاهِدُونَ	جهاد می کنید	۱۵	كَأَنَّ	چنین نیست
۶	جَاهِدُوا	جهاد کنید	۱۶	كَيْدٌ	نیرنگ - چاره اندیشی
۷	حِجُّ الْبَيْتِ	حج خانه خدا	۱۷	نَصَرُوا	یاری کردند
۸	حَرَجٌ	سنگینی - سختی	۱۸	هَاجَرُوا	هجرت کردند
۹	سَوَاءٌ	مساوی	۱۹	يُجَاهِدُ	جهاد می کند
۱۰	ضَرٌّ	ضرر - زیان			

تمرین و پرسش

۱. قرآن آموزان گرامی، گزینه های صحیح را علامت بزنید.

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. جَاهِدَ - يُجَاهِدُ - تُجَاهِدُونَ:

☐ الف - جهاد کرد - جهاد می کند - جهاد می کنند

☐ ب - جهاد کرد - جهاد می کند - جهاد می کنید

۲. آوَوْا - نَصَرُوا - هَاجَرُوا:

☐ الف - پناه دادند - یاری کردند - هجرت کردند

☐ ب - پناه دادند - یاری کردیم - هجرت کردند

۳. فَرِيقٌ - كَافَّةٌ - كَأَنَّ:

☐ الف - گروه - دسته جمعی - چنین نیست

☐ ب - جدایی - همگی - سخن گفت

۴. قَاتِلُوا - اِرْحَمَ - اِفْتَرَى:

- الف - کشتند - رحم کرد - دروغ
- ب - بجنگید - رحم کن - دروغ بست
۵. حَرَجَ - اِيْمَان - سَوَاء:
- الف - سختی - ایمان - جدا
- ب - سنگینی - سوگندها - مساوی

ب - کدام کلمات، گزینه صحیح است؟

۱. خانه خدا - نیرنگ - دروغ:

- الف - اَلْبَيْت - كَيْد - كَذِب □ ب - حِجُّ الْبَيْت - كَلَّا - كَيْد
۲. حج خانه خدا - سختی - چنین نیست:
- الف - حِجُّ الْبَيْت - حَرَجَ - كَلَّا □ ب - حِجُّ الْبَيْت - كَلَّا - حَرَج
۳. خواهید دانست - حقیقتاً - مالک نیستم:
- الف - تَعْلَمُونَ - حَقًّا - لَا اَمْلِكُ □ ب - سَوْفَ تَعْلَمُونَ - حَقًّا - لَا اَمْلِكُ
۴. بی نیاز - دسته جمعی - می باشد:
- الف - خَيْر - كَلَّا - يَكُونُ □ ب - غَنِيَ - كَافَّةً - يَكُونُ
۵. پیکار کنید - هجرت کردند - جهاد می کنید:
- الف - قَاتِلُوا - هَاجَرُوا - تُجَاهِدُونَ □ ب - جَاهَدَ - هَاجَرُوا - يُجَاهِدُ

۲. گزینه های صحیح را انتخاب کنید:

الف - ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزنید:

۱. وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ

- الف - و جهاد کنید در (راه) خدا، حق جهادش را
- ب - جهاد کردند برای خدا، جهادی درست
۲. **ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ**
- الف - آن خوب است شما را به این که بدانید
- ب - آن بهتر است برای شما اگر بدانید
۳. **وَالَّذِينَ آوَأُ وَتَصَرُّوْا أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا**
- الف - و کسانی که پناه دادند و یاری کردند، آنان، همان مؤمنان حقیقی اند
- ب - و کسانی که پناه دهند و یاری کنند حقیقتاً مؤمنند
۴. **وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَآفَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَآفَّةً**
- الف - و کارزار کردند مشرکان همگی، هم چنان که شما کارزار کردید همگی
- ب - و بجنگید با مشرکان دسته جمعی، همچنان که می جنگند با شما دسته جمعی
۵. **وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ**
- الف - و خداوند بر مردم واجب کرد حج کردن خانه اش را
- ب - و برای خداست بر (عهده) مردم، حج خانه خدا
- ب - عبارت های صحیح را علامت بزنید:
۱. و قرار نداد بر شما در دین هیچ سختی را:
- الف - **وَيَكُونُ الدِّينُ كُلُّهُ لِلّٰهِ**
- ب - **وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ**
۲. و قطعاً خداوند بر یاری آنان تواناست:

- الف - وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ □
- ب - فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ □
۳. پس پیکار کنید با دوستان شیطان:
- الف - فَقَاتِلُوا أَمَّةَ الْكُفْرِ □
- ب - فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ □
۴. قطعاً آنها نیست پیمان‌هایی برایشان:
- الف - أُولَٰئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ □
- ب - إِنَّهُمْ لَا آيْمَانَ لَهُمْ □

۳. عبارات کوتاه زیر را کلمه به کلمه، ترجمه کنید:

ردیف	عبارت	ترجمه
۱	وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ	
۲	وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ	
۳	فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ	
۴	تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ	
۵	إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ	
۶	وَالَّذِينَ آوَوْا وَنَصَرُوا أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ	

- ۷ فَقَاتِلُوا أَئِمَّةَ الْكُفْرِ
 ۸ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا
 ۹ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً
 ۱۰ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً
 ۱۱ وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ
 ۱۲ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ

۴. عبارات قرآنی زیر را بخوانید و ترجمه آنها را کامل کنید.

۱. وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ
 و جهاد کند پس برای خودش خدا از
 ۲. إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
 قطعاً ایمان آوردند و و جهاد کردند با و در
 ۳. وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ
 و پیکار کنید با دسته جمعی پیکار می کنند با و بدانید با است.
 ۴. فَقَاتِلُوا أَئِمَّةَ الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَا أَيْمَانَ لَهُمْ
 پس با پیشوایان قطعاً آنها برایشان .
 ۵. وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ ... وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ

و برای خداست حج خانه خدا، و هر کس پس قطعاً بی نیاز است

۵. قرآن آموزان عزیز، عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی

عبارات های قرآنی زیر را ترجمه کنید:

۱. فَمَنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ (ال عمران: ۹۴)

۲. لَيْسُوا سَوَاءٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ يَتُْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ آنَاءَ اللَّيْلِ وَهُمْ

يَسْجُدُونَ (ال عمران: ۱۱۳)

۳. قُلْ أَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا (مائده: ۷۶)

۴. قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ (يونس: ۴۹)

۵. إِنَّهُ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ

الرَّاحِمِينَ (مومنون: ۱۰۹)

۶. كُلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ * ثُمَّ كُلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ * كُلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ

(تكاثر: ۳-۵)

.....

حرکت ترجمانی
Translation Movement

زبان قرآن

فعل امر (۳)

به این دو گروه از افعال و معانی آن ها توجه کنید:

گروه اول	گروه دوم
تُسَبِّحُ: تسبیح می کنی	سَبِّحْ: تسبیح کن
تَسِيرُونَ: سیر می کنید	سِيرُوا: سیر کنید - سفر کنید
تُجَاهِدُونَ: جهاد می کنید	جَاهِدُوا: جهاد کنید

همان گونه که در درس گذشته آموختید، برای ساختن فعل امر، حرف «ت» از اول فعل مضارع مخاطب، حذف و به جای آن «ا» قرار داده می شود. ولی در مثال های بالا پس از حذف حرف «ت» به اول فعل «ا» افزوده نشده است؛ زیرا با حذف «ت» ابتدای کلمه بعدی متحرک است و نیاز به افزودن «ا» متحرک نمی باشد. مثلاً با حذف «ت» از اول «تُسَبِّحُ» کلمه «سَبِّحْ» و پس از ساکن کردن آخر آن، فعل امر به دست می آید: «سَبِّحْ».

در فعل جمع «ن» از آخر فعل مضارع حذف شده و به جای آن «ا» ناخوانان می آید. مانند:

تُسَبِّحُونَ ← سَبِّحُونَ ← سَبِّحُوا

تمرین - جدول زیر را با الگو قرار دادن نمونه اول آن، کامل کنید:

فعل مضارع	فعل امر	فعل مضارع	فعل امر
تَتَوَكَّلُ: توکل می کنی	تَوَكَّلْ: توکل کن	تَفِرُّونَ: فرار می کنید	فِرُّوا: فرار کنید
تُسَابِقُونَ: سبقت می		تَقَبَّلُ: قبول می کنی	

گیرید

تُسَارِعُونَ: می شتابید

تَقُولُونَ: می گوید

تَزَوَّدُونَ: توشه بر می

گیرد

تَتُوبُونَ: توبه می کنید

کنید

تُمَهِّلُ: مهلت می

دهی

تُحَرِّقُونَ: آتش می

زنید

تَذُقُونَ: می چشید

تَمُوتُونَ: می میرید

تُحَافِظُونَ: مراقبت

می کنید

تُحَرِّضُ: تشویق می

کنی

تَلْمُذُونَ: ملامت می

کنید

ترجمه حرکت
Translation Movement

آشنایی با معارف قرآن

حج، جهاد و قتال

حج

حج یکی از عبادات مهم اجتماعی و سیاسی اسلام است که در صورت استطاعت بر انسان مکلف و واجب می شود. آیل ۹۷ سوره حج، گزاردن حج را برای افرادی که مستطیع شده اند واجب می داند و از ترک عمدی آن، مانند ترک عمدی نماز، به کفر تعبیر می کند: « وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ».

بدیهی است که منظور از کفر در این آیه، کفر عملی است نه کفر اعتقادی. زیار ترک عمدی حج موجب خروج از دین نمی شود. در پایان آیه می فرماید: « فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ » یعنی تارک حج باید بداند که در صورت به جا نیاوردن حج، چیزی از خدا کم نمی شود و او به عبادت جهانیان نیازی ندارد.

جهاد

از دیدگاه قرآن، جهاد در راه خدا عبارت است از هر گونه تلاش و کوشش برای عبودیت خداوند و پیکار با هر آنچه مانع حاکمیت خداوند بر انسان و جامعه اسلامی شود. با این بیان یکی از نمونه های بارز جهاد، نبرد با دشمن درونی (نفس امّاره) است که در کلام رسول اکرم (ص) از آن به جهاد اکبر یاد شد هاست. در اهمیّت جهاد همین بس که مجاهدین در راه خدا را، مؤمنین حقیقی شمرده است: « وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَأُوا

وَتَصَرُّوا أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ». چه کسی از جهاد سود می برد؟ قرآن کریم سود جهاد را نصیب جهادگر می داند و می فرماید کسی که مجاهده کند به خود سود می رساند. زیرا به برکت جهادش موانع تکامل و رستگاری خود و دیگران را از سر راه بر می دارد. و اگر جهاد را ترک کند به خود ضرر زده است و به خدا زیانی نمی رسد، زیرا او بی نیاز از جهانیان است: «وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ».

ارزش جهاد: جهاد هنگامی ارزشمند است که با نیتی خالص همراه باشد بدین جهت خداوند ما را به جهاد خالص دعوت و از آن به (حق جهاد) تعبیر می فرماید: «وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ ...» این جهاد شامل جهاد با دشمن درونی (جهاد با نفس) و با دشمن بیرونی (کفار و مشرکان و منافقان و ...) می شود.

هجرت: در برخی از آیات علاوه بر جهاد، هجرت در راه خدا در کنار ایمان مطرح و به عنوان شرط ایمان واقعی قلمداد شده است، زیرا برای حفظ ایمان و دستاوردهای مجاهدات و جانفشانی ها، باید از سرزمین تحت حکومت طاغوت به سرزمینی که حق و اسلام حکومت می کند هجرت نمود. علاوه بر این، حضور هر چه بیشتر مؤمنان در سرزمین اسلام تقویت بنیه دفاعی امت اسلامی در مقابل جبهه کفر و شرک و نفاق را به دنبال دارد: «وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ...»، «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ...».

پناه دادن به مرمغان مهاجر: حمایت و پناه دادن به مجاهدانی که برای رضای خدا خانه های خود را در دارالفکر ترک نموده اند، انسان را به درجه ایمان حقیقی نایل می کند: «... وَالَّذِينَ آوَأُ وَتَصَرُّوا أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا ...».

قتال

قتال با نیت خدایی: از روشن ترین نمونه های جهاد در راه خدا، پیکار با دشمنان خداوند (کفار، مشرکان و منافقان) است. در قرآن کریم از این نوع جهاد به عنوان قتال یاد شده است. آیاتی که لفظ «جهاد، جاهدوا، یجاهدوا...» در آنها به کار رفته است نیز دلالت بر قتال دارند.

مهم ترین شرط در عبادت «قتال» - مانند عبادات دیگر - «نیت» است.

فرق قتال مؤمنان و کافران در نیت است؛ مرمنان در راه خدا پیکار می کنند، و کافران در راه طاغوت می جنگند: «الَّذِينَ آمَنُوا يقاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يقاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ».

از آن جهت که محور جبهه کفر، سران کفرند باید نوک پیکان حملات به سوی آنها باشد، زیرا سربازان کفر و شرک، با فریب و تهدید آنان به نبرد با جبهه حق آمده اند و در صورت فرو ریختن بت های قدرتمند (ائمه کفر) این جبهه متلاشی خواهد شد: «فَقَاتِلُوا أئِمَّةَ الْكُفْرِ...».

قتال تا چه زمانی؟ قرآن کریم پایان جنگ را با دشمنان اسلام زمانی می داند که فتنه ریشه کن شود و حاکمیت دین بر هستی سایه گستراند. «وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ» و تحقق نهایی این آیه به شهادت روایات اهل بیت (علیهم السلام)، زمان ظهور دولت جهانی حضرت بقیه الله الأعظم خواهد بود. «اللَّهُمَّ إِنَّا نَرْغِبُ إِلَيْكَ فِي دَوْلَةِ كَرِيمَةٍ تُعِزُّ بِهَا الْإِسْلَامَ وَأَهْلَهُ وَتُذِلُّ بِهَا النُّفَاقَ وَأَهْلَهُ وَتَجْعَلُنَا فِيهَا مِنَ الدُّعَاةِ إِلَى طَاعَتِكَ وَالْقَادَةِ إِلَى سَبِيلِكَ وَتَرْزُقُنَا بِهَا كَرَامَةَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ».

تمرین آزاد

عبارات قرآن و آیات

کلمه های جدید

۱. وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا (نساء: ۹۵) قاعِدین: نشستگان

۲. أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَوُونَ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ (توبه: ۱۹)

جَعَلْتُمْ: قرار دادید
سِقَايَةُ: آب دادن
عِمَارَةُ: آباد کردن

۳. قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ (توبه: ۲۹)

يُحَرِّمُونَ: حرام می
شمرند

۴. إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَانَتْهُمْ بُنْيَانٌ مَرْصُوصٌ (صف: ۴)

صَفًّا: صف کشیده —
صف در صف
بُنْيَان: بناء
مَرْصُوص: محکم

۵. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَى تِجَارَةٍ تُنْجِيكُمْ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ * تُوْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (صف: ۱۱)

أَدُلُّ: راهنمایی کنم
تُنْجِي: نجات می
دهد

.....

 ۶. إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ * وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ
 يَدْخُلُونَ: داخل می
 شوند
 اللَّهُ أَفْوَاجًا * فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا
 أفواجاً: گروه گروه
 (نصر: ۱-۳)

.....

ترجمه حرکت
 Translation Movement

درس چہلم

توئی و تبری امر به معروف و نہی از منکر

قرآن آموز عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت و شمرده بخوانید:

۱. وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (آل عمران: ۱۰۴)

۲. لَيْسُوا سَوَاءً مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ آنَاءَ اللَّيْلِ وَهُمْ يَسْجُدُونَ * يَوْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيَسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ (آل عمران: ۱۱۳-۱۱۴)

۳. وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُّبِينًا (نساء: ۱۱۹)

۴. وَأَذَانٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ أَنَّ اللَّهَ بَرِيءٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ وَبَشِّرِ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ (توبه: ۳)

٥. الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِّنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ
وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ
(توبه: ٦٧)

٦. وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ
الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ
إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ
(توبه: ٧١)

٧. ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ
رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَن ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ
(نحل: ١٢٥)

٨. قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِمُكُم مِّنَ اللَّهِ إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً وَلَا
يَجِدُونَ لَهُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا
(احزاب: ١٧)

۹. إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكَافِرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا * خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا
نَصِيرًا
(احزاب: ۶۴-۶۵)

۱۰ - إِنَّهُمْ لَن يَغْنُوا عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَإِنَّ الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَاللَّهُ
وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ
(جاثیه: ۱۹)

جدول کلمه های آشنا و جدید

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	أَذَان	اعلام - اعلان	۴	شُفَعَاء	حج «شَفِيع: واسطه»
۲	حَجَّ	حج	۵	يَتَّخِذُ [← لَمْ يَتَّخِذْ ۲۶/۷]	می گیرد
۳	خَسِرَ [← خَسِرُوا ۱۷/۵]	زیان کرد	۶	يُطِيعُونَ [← يُطِيعُ ۳۳/۹]	اطاعت می کنند

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	أَلِهَةٌ	خدایان	۱۱	فَعَلَ	انجام داد
۲	آنَاء	اوقات - ساعات	۱۲	لَعَنَ	لعنت کرد
۳	أَرَادَ	اراده کرد - خواست	۱۳	نَسِيَ	فراموش کرد
۴	أَعَدَّ	آماده کرد	۱۴	وَلْتَكُنْ	و باید باشد

۵	أُمّ	مادر	۱۵	هُؤْلَاءِ	اینان
۶	أَنْتِ	از کجا - هر جا - هر وقت	۱۶	يَجِدُونَ	می یابند
۷	جَادِلْ	بحث کن - مناظره کن	۱۷	يَرْحَمُ	رحم می کند
۸	جَحِيم	جهنّم	۱۸	يُسَارِعُونَ	شتاب می کنند
۹	حَمِيم	سوزان - گرم	۱۹	يَسْجُدُونَ	سجده می کنند
۱۰	سُبْحَانَ	منزه است	۲۰	يَعْصِمُ	حفظ کند - حفظ می کند

تمرین و پرسش

۱. قرآن آموزان گرامی، گزینه های صحیح را علامت بزنید:

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. آناء - يَتَّخِذُ - هُؤْلَاءِ:

☐

الف - ساعات - می گیرد - اینان

☐

ب - اوقات - می گیرد - نعمت ها

۲. جَحِيم - أَنْتِ - حَمِيم:

☐

الف - آب سوزان - از کجا - جهنّم

☐

ب - جهنّم - از کجا - سوزان

۳. نَسِي - لَعْن - خَسِر:

☐

الف - فراموشی - لعنت - زیان

☐

ب - فراموش کرد - لعنت کرد - زیان کرد

۴. يُسَارِعُونَ - يَجِدُونَ - يَسْجُدُونَ:

- الف - شتاب می کنند - می یابند - سجده می کنند
- ب - سرعت گرفتند - یافتند - سجده کردند
۵. يَعْصِمُ - جَادِلُ - أَعَدَّ:
- الف - حفظ می کند - بحث کن - آماده کرد
- ب - حفظ می کنی - بحث کرد - آماده ساز

ب - کدام کلمات، گزینه صحیح است؟

۱. بخوان - منزّه است:

- الف - سُبْحَانَ - أَدْعُ □ ب - أَدْعُ - سُبْحَانَ
۲. و باید باشد - رحم می کند:
- الف - وَلْتَكُنْ - يَرْحَمْ □ ب - وَ يَكُونْ - خَسِرَ
۳. اراده کرد - زیان:
- الف - نَسِيَ - خَسِرَ □ ب - أَرَادَ - خُسِرَان
۴. خدایان - مادر:
- الف - آلِهَةٌ - أُمُّ □ ب - آناء - أُمُّ
۵. واسطه ها - زیان:
- الف - شَفِيعَ - خَسِرَ □ ب - شَفَعَاءَ - خُسِرَان

۲. گزینه های صحیح را انتخاب کنید.

الف - ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزنید:

۱. وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ

الف - و می باشد از شما افرادی که دعوت به خیر کردند

ب - و باید باشد از شما گروهی که می خوانند به سوی خوبی

۲. نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ

الف - فراموش کردند خدا را، پس فراموش کرد (خدا) آنها را

ب - فراموش کرد خدا آنها را که خود را فراموش کرده بودند

۳. إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكَافِرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا

الف - قطعاً خدا کافران را لعنت می کند و آماده می کند آتش سوزان را

ب - قطعاً خدا لعنت می کند کافران را و آماده کرد برای آنها آتش افروخته

۴. قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِيكُمْ مِّنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ إِنِ ارَادَ بِكُمْ سُوءًا

الف - بگو چه کسی است آنکه حفظ کند شما را از خدا، اگر اراده کند

نسبت به شما بدی را

ب - بگو کسی که حفظ کند شما را خداست، اگر گرفتار بدی شوند

۵. وَأَذَانٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ

الف - و بانگ زد و دعوت کرد خدا و رسولش مردم را

ب - و اعلامی است از خدا و پیامبرش به سوی مردم

ب - عبارت های صحیح را علامت بزنید:

۱. امر می کنند به خوبی و باز می دارند از بدی:

الف - يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ

ب - يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ

۲. و قطعاً ستم گران بعضی از آنها دوستان بعضی (دیگرند):

- الف - الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِّنْ بَعْضٍ
- ب - وَإِنَّ الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ
۳. گروهی ایستاده، تلاوت می کنند آیات خدا را:
- الف - أُمَّةٌ قَائِمَةٌ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ
- ب - أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ
۴. نمی یابند دوست (سرپرست) و نه یاورى:
- الف - لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا
- ب - لَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا

۳. عبارت های کوتاه زیر را کلمه به کلمه، ترجمه کنید:

ترجمه	عبارت	ردیف
	يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ	۱
	مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ	۲
	وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ	۳
	وَيَقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيَطِيعُونَ	۴
	اللَّهَ	
	إِنَّ الْمُنَافِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ	۵
	ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ	۶
	الْحَسَنَةِ	
	وَجَادِلْهُمْ بَالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ	۷

- ۸ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ
 ۹ وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِّنْ دُونِ اللَّهِ
 ۱۰ إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكَافِرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا
 ۱۱ إِنَّ اللَّهَ بَرِيءٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ
 ۱۲ وَبَشِّرِ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ

۴. عبارات قرآنی زیر را بخوانید و ترجمه آنها را کامل کنید:

۱. اُمَّةٌ قَائِمَةٌ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ آنَاءَ اللَّيْلِ وَهُمْ يَسْجُدُونَ

..... ایستاده، آیات در (ساعات در حالی که
 آنان

۲. ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ

..... به پروردگارت با و پند و
 به آن (روشی) که بهتر است.

۳. وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُّبِينًا

و هر کس شیطان را غیر از (به جای)
 پس زیانی

۴. وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا

و برای (خود) شان خدا و نه

۵. وَأَذَانٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ

و از خدا و رسولش مردم حج بزرگ تر.

۵. قرآن آموزان عزیز: عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی

عبارت های قرآنی زیر را ترجمه کنید:

۱. قَالَ يَا مَرْيَمُ أَنِّي لَكَ هَذَا قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ

(آل عمران: ۳۷)

حِسَابٍ

(مائده: ۱۰)

۲. وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ

(انعام: ۷۰)

۳. وَذَرِ لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ

(يونس: ۱۸)

۴. يَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ

(یوسف: ۱۰۸)

۵. وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ

(انبیاء: ۵۹)

۶. قَالُوا مَنْ فَعَلَ هَذَا بِالْهَيْتَةِ إِنَّهُ لَمِنَ الظَّالِمِينَ

(قصص: ۷)

۷. وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ

زبان قرآن

فعل امر (۴)

آیا می دانید که از فعل هایی نظیر «تَدْعُو»، «تَتَوَقَّى»، «تَتَّقِي» که آخر آنها «واو مدی» یا «الف مدی» یا «یاء مدی» می باشد، چگونه فعل امر ساخته می شود؟ طبق قواعدی که در درس امر (۱) آموختید، ابتدا حرف «ت» را اول فعل مضارع حذف می شود و در افعال بالا به جای ساکن کردن آخر فعل (و، ی، ی) حرف آخر فعل حذف می گردد. مانند:

تَتَوَقَّى حذف «ت» ← تَوَقَّى حذف «ی» ← تَوْفَّ
تَدْعُو حذف «ت» ← دَعُو اضافه کردن «ا» ← اُدْعُو حذف «و» ← اُدْعُ
تَتَّقِي حذف «ت» ← تَقِي اضافه کردن «ا» ← اِتَّقِي حذف «ی» ← اِتَّقِ

تمرین - حال با توجه به مطالب بالا، جدول زیر را کامل کنید:

فعل مضارع	فعل امر	فعل مضارع	فعل امر
تَقْضِي: قضاوت می کنی	اِقْضِ: قضاوت کنی	تَنْجِي: نجات می دهی	نَجِّ: نجات می دهی
تَتْلُو: تلاوت می کنی		تَنْهِي: باز می داری	نَهِّ: باز می داری
تَجْزِي: پاداش می دهی	اَجْزِ: پاداش ده	تَهْدِي: هدایت می کنی	اِهْدِ: هدایت کن
تَغْفُو: عفو می کنی	اُغْفُ: عفو کن	تَتَوَلَّى: روی می گردانی	
تَبْنِي: بنا می کنی		تَبْتَغِي: طلب می کنی	اِبْتَغِ: طلب کن

حرکت ترجمانی
 Translation Movement

آشنایی با معارف قرآن

امر به معروف و نهی از منکر، تولی و تبری

امر به معروف و نهی از منکر

از فرایض و واجبات دین مقدس اسلام، امر به معروف و نهی از منکر است. قرآن کریم می فرماید جامعه اسلامی باید به خوبی ها دعوت و امر به معروف و نهی از منکر کنند: «وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ».

یکی از ویژگی های صالحان: قرآن کریم بعضی از اهل کتاب را به اموری می ستاید. از جمله می فرماید: اینان در دل شب آیات خدا را تلاوت می کنند، در حالی که با دلی آکنده از ایمان به خدا و روز قیامت، پیشانی بندگی به خاک می ساینند. آنان امر به معروف و نهی از منکر کرده، در میدان خوبی ها شتاب می کنند. اینها از صالحان اند: «لَيْسُوا سَوَاءً مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ آنَاءَ اللَّيْلِ وَهُمْ يَسْجُدُونَ * يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيَسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ» از این آیه می توان دریافت که یکی از ویژگی های صالحان، امر به معروف و نهی از منکر است.

امر به معروف و نهی از منکر از خصایص مؤمن: مؤمنان برای اطاعت از خدا و رسول، نماز را برپا می دارند و زکات می دهند و امر به معروف و نهی از منکر می کنند: «وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ

عَنِ الْمُنْكَرِ وَيَقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيَطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ».

امر به منکر و نهی از معروف، ویژگی منافقان: « الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِّنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ».

تولی و تبری

یکی دیگر از ویژگی های مؤمن، دوستی، و ولایت نسبت به خدا و دوستان خدا، و دشمنی و بیزاری از دشمنان خداست. خداوند در آیه سوم سوره توبه از جانب خود و رسولش از مشرکان اعلام برائت می کند: « وَأَذَانٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ أَنَّ اللَّهَ بَرِيءٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ وَرَسُولُهُ ». این اعلام از طرف خدا و پیامبر (ص) به مردم در ایام حج است که: خدا و پیامبرش، از مشرکان بیزارند، این همان تبری است که از فروع دین ماست.

قرآن کریم ما را از دوستی با ظالمان که دشمنان خدایند بر حذر داشته و فرموده که با هیچ یک از آنان تولی و همکاری نکنید، زیرا آنان اعضای یک مجموعه اند و با هم رابطه ولایی دارند. همکاری با یکی از آنان مانند همکاری با بقیه آنان است: « وَإِنَّ الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ ».

قرآن کریم هم چنین ما را به دوستی با دوستان خدا و داشتن رابطه ولایی با دیگر مؤمنان سفارش می کند: « وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ » و این همان تولی است که از فروع دین شمرده شده است.

تمرین آزاد

عبارات قرآنی و آیات
کلمه های جدید

۱. کُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِنْهُمْ الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ (آل عمران: ۱۱۰)

تَنْهَوْنَ: نهی می کنید

۲. قُلْ إِنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ وَإِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ (انعام: ۱۹)

تُشْرِكُونَ: شرک می ورزید

۳. فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسُ بَازِغَةً قَالَ هَذَا رَبِّي هَذَا أَكْبَرُ فَلَمَّا أَفَلَتْ قَالَ يَا قَوْمِ إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ (انعام: ۷۸)

أَفَلَتْ: غروب کرد - افول کرد

۴. الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ (اعراف: ۱۵۷)

۵. إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ
الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ (نحل: ۹۰) بَغْي: سرکش
تَذَكَّرُونَ: پندگیرید

۶. الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ
وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَاللَّهُ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ نَهَوْا: امر کردند
نَهَوْا: نهی کردند (حج: ۴۱)

۷. مَا آفَاءَ اللَّهِ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي
الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ كَىٰ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ
الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا
وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ (حشر: ۷) نَهَى: نهی کرد
انْتَهُوا: باز ایستید
عِقَاب: کیفر

راه و رسم زندگی

بخش یازدهم

درس چهل و یکم

ذکر

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت و شمرده بخوانید.

۱. **وَاذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ ... وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ**

(بقره: ۲۰۳)

۲. **قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً قَالَ آيَتُكَ أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ إِلَّا رَمْزًا وَادْكُرْ رَبَّكَ**

كثِيرًا وَسَبِّحْ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ (ال عمران: ۴۱)

۳. **وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا^۱ لِذُنُوبِهِمْ**

وَمَنْ يَغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ (ال عمران: ۱۳۵)

^۱ - افعال ماضی «فَعَلُوا - ظَلَمُوا - ذَكَرُوا - اسْتَغْفَرُوا» را بهتر است مضارع معنا کنید. علت این قاعده در زبان

قرآن درس ۴۴ آمده است.

٤. وَلَا تُطِيعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا (كهف: ٢٨)

٥. إِنِّى أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِى وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِى (طه: ١٤)

٦. لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِى رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا (احزاب: ٢١)

٧. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا * وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا * هُوَ الَّذِى يَصَلِّى عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا (احزاب: ٤١-٤٣)

٨. فَأَعْرِضْ عَنْ مَّن تَوَلَّى عَنْ ذِكْرِنَا وَلَمْ يَرِدْ إِلَّا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا (نجم: ٢٩)

٩. وَابْتَغُوا مِن فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ (جمعه: ١٠)

١٠. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ (منافقون: ٩)

.....

حرکت ترجمانی
Translation Movement

جدول کلمه های آشنا و جدید

از روش های مفید فراگیری، پرسش و پاسخ از یکدیگر و استفاده از هم مباحثه است، در به خاطر سپاری معانی کلمات از این روش حتماً استفاده نمایید.

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	ثَلَاثٌ - ثَلَاثَةٌ	سه گانه - سه	۴	غَلِيظٌ	شدید - سخت
۲	ذَكَرُوا [ذَكَرَ] ^۱	یاد کردند	۵	فَعَلُوا [فَعَلَ]	انجام دادند
۳	شَاكِرٌ	سپاس گزار	۶	هَوَى	هوس - خواسته دل

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	إِتَّغُوا	طلب کنید	۱۲	عَشِيٌّ - عَشِيَّةٌ	شب
۲	إِنِّكَارٌ	صبح	۱۳	فَاحِشَةٌ	کار زشت
۳	اسْتَغْفَرُوا	آمرزش می خواهند (آمرزش خواستند)	۱۴	كَفُورٌ	ناسپاس
۴	أَعْرَضَ	روی بگردان	۱۵	لَا تُطْعُ	اطاعت نکن
۵	أَغْفَلْنَا	غافل کردیم	۱۶	لَا تُلْهَ	غافل نکند - مشغول نکند
۶	إِمَّا	یا	۱۷	لَمْ يُرِدْ	نخواست
۷	أَوْ	یا	۱۸	نَادَى	صدا زد
۸	تُحْشِرُونَ	محشور می شوید	۱۹	نَجَّيْنَا	نجات دادیم
۹	ذَكَرَ	یاد می کند - یاد کرد	۲۰	وَجَدْنَا	یافتیم

^۱ - کلماتی که داخل قلاب نوشته شده است، قبلاً در جدول کلمات آمده است. عدد اول نشانه شماره بخش و عدد دوم نشانه شماره درس است.

درود می فرستد

يُصَلِّي

۲۱

یاد آوری - تذکر -

پند

ظلم می کنند - ظلم

کردند

ذِكْرِي ۱۰

ظَلَمُوا ۱۱

تمرین و پرسش

۱. قرآن آموزان گرامی: گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزنید.

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. أَغْفَلْنَا - نَجَّيْنَا - وَجَدْنَا:

☐ الف - غافل شدیم - نجات یافتیم - یافتیم

☐ ب - غافل کردیم - نجات دادیم - یافتیم

۲. اِئْتِغُوا - لَا تُطْعُ - أَغْرِضُ:

☐ الف - طلب کنید - اطاعت نکن - روی بگردان

☐ ب - طلب کردند - اطاعت نکرد - روی گرداند

۳. اِسْتَغْفَرُوا - ذَكَرُوا - ظَلَمُوا:

☐ الف - آمرزش خواستند - یاد کردند - ظلم کردند

☐ ب - طلب مغفرت کنید - یاد آورید - ستم کردند

۴. كَفُور - عَشِيٍّ - اِبْكَار:

☐ الف - کافران - شامگاهان - صبحگاهان

☐ ب - ناسپاس - شب - صبح

۵. لَا تُلْهَ - لَمْ تُرِدْ - تُحْشَرُونَ:

☐ الف - غافل نکرد - اراده نمی کند - محشور شدید

□ ب - غافل نکند - نخواست - محشور می شوید

ب - کدام کلمات، گزینه صحیح است؟

۱. یا - یاد آوری - هوس:

□ الف - اِمَّا - ذِكْرِي - هَوَى □ ب - اَوْ - ذَكُرُوا - فَاحِشَةً

۲. صدا زد - درود می فرستد - شدید:

□ الف - نَادَى - اِسْتَعْفَرُوا - غَلِيظ □ ب - نَادَى - يُصَلِّي - غَلِيظ

۳. کار زشت - یا سپاسگزار:

□ الف - فَاحِشَةً - اَوْ - شَاكِر □ ب - هَوَى - اِمَّا - شَاكِر

۴. هدایت کردیم - غافل کردیم - طلب کنید:

□ الف - نَجَّيْنَا - اَغْفَلْنَا - اِسْتَعْفَرُوا □ ب - هَدَيْنَا - اَغْفَلْنَا - اِتَّبَعُوا

۵. انجام دادند - ظلم کردند - شب:

□ الف - وَجَدْنَا - ذِكْرِي - اِنْكَار □ ب - فَعَلُوا - ظَلَمُوا - عَشِيَّةً

۲. ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزنید.

۱. فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ

□ الف - در روی زمین

□ ب - در روزیهای معدود (معین)

۲. وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ

□ الف - و بدانید که شما به سوی او محشور می شوید

□ ب - و بدانید که شما محشور می گردید

۳. سَبَّحْ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ

□ الف - تسبیح کن به (در) شب و صبح

- ب - تسبیح کنید او را در شب و صبح
۴. إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً
- الف - اگر انجام دهند عمل زشتی را
- ب - هنگامی که انجام دهند کار زشتی را
۵. فَاسْتَغْفِرُوا لِذُنُوبِهِمْ
- الف - پس طلب مغفرت کنید برای گناهان
- ب - پس آمرزش خواستند برای گناهانشان
۶. وَمَنْ يَغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ
- الف - و چه کسی می آمرزد گناهان را جز خدا
- ب - و کسی که می آمرزد گناهان را، همان خداست
۷. وَاتَّبَعَ هَوَاهُ
- الف - و پیروی کرد خواسته دلش را
- ب - و پیروی کن هوس خویش را
۸. إِنِّي أَنَا اللَّهُ
- الف - این من، خدای شما هستم
- ب - قطعاً من، من خدا هستم
۹. وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا
- الف - و می باشد نسبت به افراد با ایمان، مهربان
- ب - و بود با مؤمنین، بخشایشگر
۱۰. لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ
- الف - غافل نشوید از اموالتان
- ب - غافل نکند شما را اموالتان

۱۱. وَ أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي

□

الف - و به پادار نماز را برای یاد من

□

ب - و به پا دارید نماز را برای یاد من

۱۲. وَ مَنْ يَفْعَلْ ذَلِكََ

□

الف - و هر کس انجام دهد آن را

□

ب - و. کسی که انجام داد آن را

۳. عبارات قرآنی زیر را بخوانید و ترجمه آنها را کامل کنید.

۱. وَ اتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ

و خدا را و که به سوی او

.....

۲. وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ

و کسی را که قلبش را و پیروی کرد

.....

۳. وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ

و کسانی که انجام دهند یا به خودشان.

۴. فَأَعْرِضْ عَنْ مَنْ تَوَلَّى عَنْ ذِكْرِنَا وَلَمْ يُرِدْ إِلَّا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا

پس از کسی که از و نخواست

..... زندگی را.

۵. قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرِي لِلْعَالَمِينَ

بگو از شما بر آن ، نیست آن تذکر

.....

۴. قرآن آموزان عزیز! عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآن

عبارت های قرآنی زیر را ترجمه کنید:

۱. أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدَاهُمْ أَقْتَدِهِ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ هُوَ إِلَّا
ذِكْرَى لِلْعَالَمِينَ (انعام: ۹۰)

۲. وَنَادَى أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ أَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ
وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا قَالُوا نَعَمْ فَأَذَّنَ مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ أَنْ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ
(اعراف: ۴۴)

وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا هُودًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَنَجَّيْنَاهُمْ مِّنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ
(هود: ۵۸)

وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا هُودًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَنَجَّيْنَاهُمْ مِّنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ
(زمره: ۶)

إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا (انسان: ۳)

زبان قرآن

فعل نهی

به سه گروه افعال زیر توجه کنید:

فعل مضارع	فعل امر	فعل نهی
تَتَّبِعُونَ: پیروی می کنید	اتَّبِعُوا: پیروی کنید	لَا تَتَّبِعُوا: پیروی نکنید
تَقُولُونَ: می گویند	قُولُوا: بگویند	لَا تَقُولُوا: نگویند

اگر در معانی گروه سوم دقت کنید، بر بازداشتن و نهی کردن از انجام کاری دلالت دارند. به این نوع فعل ها «افعال نهی» گفته می شود.

روش ساختن فعل نهی

ابتدا بر سر فعل مضارع «لا» اضافه می شود. سپس با آخر فعل همچون روش ساختن فعل امر عمل می شود (یعنی اگر مفرد باشد ساکن و اگر جمع باشد، «ن» حذف می گردد و به جای آن «ا» ناخوانا می آید) مثلاً:

تَتَّبِعْ اضافه کردن «لا» لا تَتَّبِعْ ساکن کردن آخر فعل لا تَتَّبِعْ
تَتَّبِعُونَ اضافه کردن «لا» لا تَتَّبِعُونَ حذف «ن» لا تَتَّبِعُوا

نکته

برای ساختن فعل نهی از افعال مفرد مضارعی که در آخر آنها «واو مدی، یاء مدی، الف مدی» باشد مانند فعل امر، حرف آخر (واو مدی، یاء مدی، الف مدی) حذف می شود، مانند:

تَدْعُوْ اضافه کردن «لا» لا تَدْعُوْ حذف «و» لا تَدْعُ

تَبْعِيْ اضافه کردن «لا» لا تَبْعِيْ حذف «ی» لا تَبْعُ

تمرین - جدول زیر را با توجه به نمونه اول آن، کامل کنید:

فعل مضارع فعل نهی فعل امر فعل نهی

(مضارع منفی)

تَتَّخِذُوْنَ: می گیرید لا تَتَّخِذُوْنَ: نمی اِتَّخِذُوا: بگیرید لا تَتَّخِذُوا: نگیرید

گیرید

اُبْسُطْ: بگشا

تَبْسُطْ: می گشایی

لا تَجْعَلُوا: قرار

تَجْعَلُوْنَ: قرار می

ندهید

دهید

اِحْزَنْ: اندوهگین

تَحْزَنْ: اندوهگین

شو

می شوی

تَحْزَنُوْنَ: اندوهگین

می شوید

تَدْخُلُوْنَ: اندوهگین

می شوید

لا تَدْخُلُوْنَ: داخل

تَدْخُلُوْنَ: داخل

نمی شوید

لا تَدْعُوْ: نمی

تَدْعُوْ: می خوانی

خوانی

آشنایی با معارف قرآن

یاد خدا

معنای ذکر

یکی از ارکان بندگی خدا، «ذکر» است. ذکر را در فارسی یاد کردن و به یاد آوردن ترجمه کرده اند. یاد کردن هر شخص، گاهی با به زبان آوردن نام یا صفات او است و گاه با گذراندن نام و یاد از دل. ذکر خداوند متعال نیز شامل یاد خدا در قلب و راندن نام ها و صفات آن ذات اقدس بر زبان می شود.

«ذکر کثیر» چیست؟

در چهار آیه از آیات درس، به ذکر کثیر دعوت شده است: «وَاذْكُرْ رَبَّكَ كَثِيرًا» و «وَذَكَرَ اللَّهُ كَثِيرًا» و «وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا» و «اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا». برخی از مفسران، «همواره به یاد خدا بودن» را مصداق آن دانسته و عده ای دیگر با استفاده از روایات اهل بیت علیهم السلام، تکرار سی مرتبه تسبیحات اربع^۱ در روز، یا خواندن تسبیحات حضرت زهرا سلام الله علیها و مواردی دیگر را ذکر کثیر دانسته اند.

یاد خدا در همه زمان ها لازم است، ولی آیه ۲۰۳ سوره بقره، ذکر خدا در ایام معینی را سفارش کرده است. و این ایام، همان ایام تشریق (۱۱ تا ۱۳ ذی حجه) همزمان با انجام مناسب حج است: «وَاذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ...»

^۱ - سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ.

رو گرداندن از کسانی که به یاد خدا نیستند

خداوند به پیامبرش می فرماید: اگر کسی از یادِ ما روی گرداند، تو نیز از او روی بگردان: « فَأَعْرِضْ عَنْ مَنْ تَوَلَّى عَنْ ذِكْرِنَا » و در آیه ای دیگر می فرماید: « از کسانی که قلبش را از یادمان غافل کرده ایم پیروی مکن: « وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ ». این آیه به ظاهر خطاب به پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله و سلم) است، اما در حقیقت تمام مؤمنان مخاطب آن هستند.

تمرین آزاد

قرآن آموزان گرامی، ترجمه عبارات تمرین آزاد به شما کمک می کند تا توانایی بیشتری در ترجمه آیات قرآن کریم پیدا کنید، بنابراین از ترجمه عبارات قرآنی زیر غفلت نکنید.

کلمه های جدید

عبارات قرآن و آیات

۱. فَادْكُرُونِي اَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ (بقره: ۱۵۲) اَذْكُرْ: یاد می کنم

۲. الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ (الْعمران: ۱۹۱) يَذْكُرُونَ: یاد می کنند

قُعُود: نشسته

جُنُوب: پهلوها

۳. وَاذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِن بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ وَزَادَكُمْ فِي الْخَلْقِ بَسْطَةً فَادْكُرُوا آلَاءَ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ (اعراف: ۶۹) آلَاء: نعمت ها

۴. وَاذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ (اعراف: ۲۰۵) لا تَكُنْ: نباش خِيفَةً: ترسان

۵. وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى (طه: ۱۲۴) ضَنْكًا: تنگ - سخت نَحْشُرُ: محشور

۶. كَلَّا إِنَّهُ تَذَكُّرٌ * فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ * وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ هُوَ أَهْلُ التَّقْوَى وَأَهْلُ الْمَغْفِرَةِ (مدثر: ۵۶) تَذَكُّرٌ: تذکر - یادآوری

درس چهل و دوم

دعا

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت و شمرده بخوانید.

۱. فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا

(بقره: ۱۸۶)

۲. الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

(ال عمران: ۱۶)

۳. هُنَالِكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهُ قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ

(ال عمران: ۳۸)

الدُّعَاء

۴. وَلَا تَفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ

(اعراف: ۵۶)

قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ

۵. وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا

(اعراف: ۱۸۰)

۶. الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ

(ابراهيم: ۳۹)

۷. رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ

(ابراهيم: ۴۰)

۸. هُوَ الَّذِي يَرْيَكُمُ آيَاتِهِ وَيَنْزِلُ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ رِزْقًا وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا مَنْ يُنِيبُ *

(غافر: ۱۳-۱۴)

فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

۹. وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ (غافر: ۶۰)

۱۰. هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ (غافر: ۶۵)

جدول کلمه های آشنا و جدید

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	أَدْعُوا [←] يَدْعُونَ [۲۹/۸]	می خوانم	۵	كَبَّرَ	پیری - کهنسالی
۲	إِصْلَاح	اصلاح کردن	۶	كَسَبْتُمْ [←] كَسَبُوا [۲۵/۷]	کسب کردید - به دست آوردید
۳	دَعْوَة	دعا - خواندن	۷	لَا يُفْلِحُونَ [←] تَفْلِحُونَ [۳۱/۸]	رستگار نمی شوند
۴	زَكَرِيَّا	حضرت زکریا	۸	مُخْلِصِينَ	جمع «مُخْلِص» خالص کننده

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	الدَّاعِ (الدَّاعِي)	دعا کننده - دعوت کننده	۱۰	مُقِيمٍ	به پا دارنده - پایدار
۲	أَجِيبُ	اجابت می کنم	۱۱	وَهَبَ	بخشید
۳	اسْتَجِبْ	اجابت کنم	۱۲	هَبْ	ببخش
۴	أُمَمٍ	جمع «أُمَّة»	۱۳	هُنَالِكَ	آن جا
۵	تَقَبَّلْ	قبول کن	۱۴	يَدْخُلُونَ	داخل می شوند
۶	حَسَنَى	بهترین - بهتر	۱۵	يَشْرَجُونَ	باز می گردند
۷	خَلَّتْ	درگذشت - گذشت	۱۶	يُرْسِلُ	می فرستد
۸	داخِرِينَ	خوار شوندگان	۱۷	يَسْتَكْبِرُونَ	تکبر می ورزند
۹	سَ	به زودی (حرف استقبال)	۱۸	يَفْتَرُونَ	دروغ می بندند
۱۰					

تمرین و پرسش

۱. قرآن موزان گرامی: گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزنید.

الف - کدام گزینه، صحیح است؟

۱. إِصْلَاحٌ - أَكُونُ - أُمَمٌ:

☐ الف - اصلاح کردن - می باشم - امت ها

☐ ب - اصلاح بروند - ملت ها

۲. تَقَبَّلْ - هَبْ - هُنَالِكَ:

☐ الف - قبول می کنی - بخشش - آن جا

- ب - قبول کن - ببخش - آن جا
۳. يُرْسِلُ - يَفْتَرُونَ - يُفْلِحُونَ:
- الف - می فرستد - دروغ می بندد - رستگار می شوید
□ ب - می فرستد - دروغ می بندند - رستگار می شوند
۴. خَلَتْ - اسْتَجِبَ - وَهَبَ:
- الف - گذشت - اجابت کنم - بخشید
□ ب - خالی شد - اجابت کرد - ببخش
۵. مُقِيم - دَعْوَهُ - يَرْجِعُونَ:
- الف - به پا داشت - دعوت کننده - بازگشتند
□ ب - به پا دارنده - دعا - باز می گردند
ب - کدام کلمات، گزینه صحیح است؟
۱. بهترین - خوار شوندگان - تکبر می ورزند:
- الف - حلیم - داخِرین - يَسْتَكْبِرُونَ □ ب - حُسْنَى - داخِرین - يَسْتَكْبِرُونَ
۲. اجابت کنم - می خوانید - دعا کننده:
- الف - اسْتَجِبَ - تَدْعُونَ - داع □ ب - أُجِيبُ - يَدْعُونَ - دُعاء
۳. کسب کردید - رستگار می شوند - داخل می شوند:
- الف - تَكْسِبُونَ - يَكْسِبُونَ - كَسَبْتُمْ □ ب - كَسَبْتُمْ - يُفْلِحُونَ - يَدْخُلُونَ
۴. پیری - بردبار - به پا دارنده:
- الف - كَبِير - مُقِيم - حلیم □ ب - كَبِير - حلیم - مُقِيم
۵. قبول کن - ببخش - بخوان:
- الف - تَقَبَّلْ - هَبْ - داع □ ب - تَقَبَّلْ - هَبْ - ادْعُ
۲. ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزنید:

۱. مُخْلِصِينَ

□ الف - با اخلاص برای او دین را

□ ب - (در حالی که) خالص کننده اید برای او دین را

۲. أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ

□ الف - اجابت می کنم دعای دعا کننده را

□ ب - اجابت کن دعای دعا کننده را

۳. إِذَا دَعَانِ^۱

□ الف - هنگامی که می خواندی مرا

□ ب - هنگامی که خواند مرا

۴. أَدْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

□ الف - بخوان مرا (تا) اجابت کنم شما را

□ ب - بخوانید مرا (تا) اجابت کنم برای شما

۵. سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ

□ الف - به زودی داخل خواهند شد (به) جهنم

□ ب - به زودی داخل جهنم خواهد شد

۶. وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى

□ الف - و برای خداست نام نیکو

□ ب - و ب.ب رای خداست بهترین نام ها

۷. هُنَا لَكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهُ

□ الف - آنجاست که می خواند زکریا خدا را

^۱ - «دَعَانِ» در اصل «دعا + ن + ی» بوده است، «ن» در اینجا معنایی ندارد.

- ب - آنجا خواند زکریا پروردگارش را
 ۸. رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ
- الف - پروردگار من قرار بده مرا به پا دارنده نماز
- ب - پروردگارا قرار دادی مرا به پا دارنده نماز
 ۹. رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ^۱
- الف - پروردگار ما: و قبول کن دعای من را
- ب - پروردگار ما و قبول می کند دعای ما را
 ۱۰. وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا
- الف - بخوان او را با امید و طمع
- ب - و بخوانید او را (از روی) ترس و امید
 ۱۱. إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ
- الف - قطعاً پروردگار من شنوای دعاست
- ب - قطعاً پروردگارم می شنود دعا را
 ۱۲. رَبَّنَا إِنَّا أَمْنَا
- الف - ای پروردگار: ما ایمان آوردیم
- ب - پروردگار ما: قطعاً ما ایمان آوردیم
۳. عبارات قرآنی زیر را بخوانید و ترجمه آنها را تکمیل کنید.
۱. إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ
 قطعاً نزدیک است به
۲. إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

^۱ - در اصل «دُعَائِي» بوده است و «ی» در نگارش حذف شده است.

قطعاً تکبر می ورزند از به زودی (در)
جهنم،

۳. هُوَ الَّذِي يَرْيِكُمْ آيَاتِهِ وَيَنْزِلُ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ رِزْقًا

او است که نشان می دهد به شما را و
برای شما روزی را.

۴. وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا

و در زمین پس از آن و او را

۵. قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ

..... پروردگار من به من از (خود)ت پاکیزه.
قطعاً شنوای هستی.

۶. الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ

ستایش است که به من در پیری و
را، قطعاً شنوای است.

۴. قرآن آموزان عزیز: عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی

۱. وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ (بقره: ۷۹)

۲. تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ (بقره: ۱۴۱)

۳. قُلْ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يَفْلِحُونَ (یونس: ۶۹)

٤. كَذَلِكَ أَرْسَلْنَاكَ فِي أُمَّةٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهَا أُمَمٌ
(رعد: ٣٠)

٥. وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ يَرْسِلَ الرِّيحَ
(روم: ٤٦)

٦. وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمًا
(احزاب: ٥١)

٧. وَأَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ
(زخرف: ٤٨)

حركة الترجمة
Translation Movement

زبان قرآن

نکات مفید «۱»

به فعل های مضارع زیر و معانی آنها توجه کنید:

يَقُولُ: می گوید يَعْلَمُ: می داند

نُسَبِّحُ: تسبیح می کنیم أَعْمَلُ: انجام می دهم

اکنون همین فعل ها را با تغییر معانی آنها مورد توجه قرار دهید:

أَنْ يَقُولَ: که (این که) بگوید لِيَعْلَمَ: برای این که (تا) بداند

كَيْ نُسَبِّحَ: تا تسبیح بگوییم أَنْ أَعْمَلَ: که (تا این که) انجام بدهم

همان طور که ملاحظه می کنید پس از آن که حروف «أَنْ، لَ، كَيْ» بر سر

افعال مضارع آمد، معانی آنها را تغییر داد. این تغییری معنا را در جدول مقایسه ای

زیر مورد دقت قرار دهید:

فعل مضارع حرف (أَنْ، لَ، ...) + فعل مضارع

يَقُولُ: می گوید أَنْ يَقُولَ: این که (که) بگوید

يَعْلَمُ: می داند لِيَعْلَمَ: برای این که (تا) بداند

نُسَبِّحُ: تسبیح می گوئیم كَيْ نُسَبِّحَ: تا تسبیح کنیم

أَعْمَلُ: انجام می دهم أَنْ أَعْمَلَ: این که (که) انجام دهم

گفتنی است که حرف (أَنْ، لَ، كَيْ ...) علاوه بر تغییر در معنای فعل، تغییراتی

در ظاهر فعل نیز ایجاد می کنند که در کتب نحو عربی ذکر شده است.

تمرین - جدول زیر را با دقت و حوصله، کامل کنید:

حرف (أَنْ، لَمْ...) + فعل مضارع

أَنْ يَضْرِبَ: این که بزند

أَنْ يُنْزَلَ:

أَنْ أَكُونَ:

كَيْ تَقْرَأَ:

أَنْ يَأْكُلَ:

أَنْ يَدْخُلُوا:

لِتَعْلَمُوا:

أَنْ تَقُولُوا:

أَنْ يَأْتِيَ:

فعل مضارع

يَضْرِبُ: می زند

يُنْزَلُ: فرو می فرستد

أَكُونُ: می باشم

تَقْرَأُ: روشن می شود

يَأْكُلُ: می خورد

يَدْخُلُونَ: داخل می شوند

تَعْلَمُونَ: می دانید

تَقُولُونَ: می گوئید

يَأْتِي: می آید

ترجمه حرکت
Translation Movement

آشنایی با معارف قرآن

دعا

برای هر بنده ای بسیار روح بخش و دل انگیز است که با معبود خویش سخن بگوید و به درگاه او دست نیاز دراز کند. خدای مهربان نیز به بندگان خود چنین می فرماید: مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم: «وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ».

دعا، عبادتی بزرگ

پیامبر گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله) دعا را مغز و محتوای عبادت توصیف می کند: «الدُّعَاءُ مُخُّ الْعِبَادَةِ». آیه ۶۰ سوره غافر، پس از آنکه بندگان خدا را به دعا می خواند: «ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ»، پشت کردن به دعا را تکبر و ورزیدن از عبادت خدا دانسته و به جهنم تهدید می کند: «إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ». این بخش آیه بیانگر آن است که دعا عبادتی بزرگ است و مستکبرانی که به بندگی خدا تن نمی دهند، از دعا نیز گریزانند.

بیم و امید، روح دعا

در تعالیم قرآن و اهل بیت (علیهم السلام) تأکید شده است که مؤمن باید در پیشگاه خدا بین ترس و امید به سر برد، یعنی همراه از عذاب خدا هراسان و به رحمت بی پایان او امیدوار باشد. انسان مؤمن خدا را آن چنان می خواند که به اجابت دعایش اطمینان دارد، اما از سویی دیگر، با یاد آوری کارهای ناشایست

خویش، نگران رد شدن در خواستش است: « **تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا**
وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ ».

استجابات دعوات

خداوند همان گونه که بندگانش را به دعا سفارش می کند، وعده اجابت نیز می دهد: « ... **فَإِنِّي قَرِيبٌ أَجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ** ». آری خدا به بندگانش نزدیک است و هرگاه بنده ای او را بخواند پاسخ خود را دریافت می دارد.

خدا سميع الدعاست

حضرت زکریا علیه السلام، در عبارت پایانی دعای خود، خداوند را « **سَمِيعُ الدُّعَاءِ** » یعنی شنوده در خواست و دعا وصف می کند و شنیدن دعا همان اجابت دعاست: « **هُنَالِكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهُ قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِن لَّدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ** ».

دعا به پیشگاه حضرت احدیت باید با شرایط خاصی همراه بوده، موانعی بر سر راه جابت آن وجود نداشته باشد تا به مرحله برآورده شدن برسد. برای آشنایی با دعا، شرایط، آداب و موانع اجابت آن به کتاب هایی که در این زمینه نوشته شده، مراجعه کنید.

تمرین آزاد

کلمه های جدید

عبارات قرآنی و آیات

تَدْعُونَ: می خوانید

خُفْيَةً: پنهانی

كَرْبٍ: اندوه

۱. **قُلْ مَنْ يَنْجِيكُمْ مِّنْ ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُونَهُ تَضَرُّعًا**

(انعام: ۶۴)

وَخُفْيَةً * قُلِ اللَّهُ يَنْجِيكُمْ مِنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ

۲. قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ
وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ (اعراف: ۲۹)
آقیّموا: (به سوی قبله) کنید
بدا: آفرید - آغاز کرد
تعودون: باز می گردید
۳. ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يَحِبُّ الْمُعْتَدِينَ (اعراف: ۵۵)
معتدین: تجاوزگران
۴. قُلْ ادْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمَنَ أَيَا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى (اسراء: ۱۱۰)
تدعوا: بخوانید
ایا: هر کدام
۵. فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَى وَأَصْلَحْنَا لَهُ زَوْجَهُ إِنَّهُمْ كَانُوا
يَسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا
خَاشِعِينَ (انبیاء: ۹۰)
رغبا: رغبت - میل
رهبا: بیم - هراس
۶. أَمَّنْ يَجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ (نمل: ۶۲)
یجیب: اجابت می کند
یکشف: برطرف می کند
۷. تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا
تتجافی: دور می شود

^۱ - «ما» را ترجمه نکنید.

وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ

(سجده: ۱۶) مضاجع: بسترها

تَاجِرُكُمْ قَرِيبُكُمْ
Translation Movement

درس چهل و سوم

استغفار و مغفرت الهی

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یک بار بادقت و شمرده بخوانید:

۱. الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ

وَاسِعٌ عَلِيمٌ (بقره: ۲۶۸)

.....

.....

۲. إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ (نساء: ۴۸)

.....

.....

۳. وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَّحِيمًا

(نساء: ۱۱۰)

.....

.....

۴. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ

لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ (انفال: ۲۹)

.....

.....

۵. يَا قَوْمِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا (هود: ۵۲)

.....

.....

٦. قَالَتْ رُسُلُهُمْ أَفِى اللَّهِ شَك فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ مِّنْ ذُنُوبِكُمْ
(إبراهيم: ١٠)

٧. فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ
(غافر: ٥٥)

٨. مَا يَقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قِيلَ لِلرُّسُلِ مِن قَبْلِكَ إِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ وَذُو عِقَابٍ
أَلِيمٍ
(فصلت: ٤٣)

٩. مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِّنْ مَّاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِّنْ لَّبَنٍ لَّمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ وَلَهُمْ فِيهَا مِن كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِّنْ رَبِّهِمْ
(محمد: ١٥)

١٠. اعْلَمُوا أَنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُوَ وِزِينَةٌ وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ
وَالْأَوْلَادِ وَفِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَغْفِرَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا
مَتَاعُ الْغُرُورِ
(حديد: ٢٠)

حرکت ترجمان
Translation Movement

جدول کلمه های آشنا و جدید

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	تَفَاخُرٌ	فخر فروشی	۴	تَجَدُّ [←] يَجِدُونَ	می یابد
۲	فَقْرٌ	فقر - تهیدستی	۵	يَظْلِمُونَ يُظْلِمُونَ [←]	ظلم کند - ظلم می کند
۳	لَمْ تَعْلَمْ [←] تَعْلَمْ [۳۲/۸]	ندانستی			

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	أَرْجُلٌ (جمع رجُل)	پاها	۱۲	لَيْتَ	کاش
۲	أَظْلَمُ	ستم کارتر	۱۳	مِدْرَارٌ	بارش پی در پی
۳	أَعْيُنٌ (جمع عَيْن)	چشم ها	۱۴	مَرْجِعٌ	بازگشت
۴	تَشْهَدُ	گواهی می دهد	۱۵	مَلَأَ	بزرگان
۵	تَكَاثَرُ	زیاده خواهی	۱۶	وَعْدَ	وعده داده شد
۶	ذَنْبٌ	گناه	۱۷	يُبْصِرُونَ	می بینند
۷	فَاطِرٌ	پدید آورنده	۱۸	يَسْتَغْفِرُ	آمرزش می خواهد
۸	فَحْشَاءٌ	کار زشت	۱۹	يَسِيرٌ	آسان

وَعْدَهُ مِی دَهْد	۲۰ یَعِدُ	قضاوت شود - قضاوت شد	۹ قُضِيَ
گفته می شود	۲۱ یُقَالُ	بودم	۱۰ کُنْتُ
		ظلم نمی شوند	۱۱ لَا یَظْلِمُونَ

تمرین و پرسش

۱. گزینه های صحیح را انتخاب کنید.

الف - کدام گزینه، صحیح است؟

۱. أَعْيُنَ - أَرْجُلَ - أَظْلَمَ:

☐ الف - چشم ها - پاها - ستم ها

☐ ب - چشم ها پاها - ستم کارتر

۲. قُضِيَ - وَعِدَ - يُقَالُ:

☐ الف - قضاوت شد - وعده داده شد - گفته می شود

☐ ب - قضاوت کرد - وعده داد - می گوید

۳. تَكَاثَّرَ - تَفَاخَرُ - ذَنْبُ:

☐ الف - زیاده خواهی - فخر فروشی - گناه

☐ ب - زیاده خواست - افتخار ورزید - گناه کرد

۴. یَعِدُ - یَسْتَغْفِرُ - یُرْسِلُ:

☐ الف - وعده داد - آمرزش خواست - فرستاد

☐ ب - وعده می دهد - آمرزش می خواهد - می فرستد

۵. لَيْتَ - یَسِيرُ - مَلَأَ:

☐ الف - آرزو کرد - آسان می شود - بزرگان

ب - کاش - آسان - بزرگان

ب - کدام کلمات، گزینه صحیح است؟

۱. بازگشت - بودم - پدید آوردنده:
☐ مَرَجِعَ - كُنْتُ - فَاطِرُ ☐ مَرَجِعَ - كُنْتُ - فَاطِرُ
۲. ندانستی - گواهی می دهد - بارش پی در پی:
☐ لَمْ تَعْلَمْ - تَشَعَّدَ - مَذَرَارَ ☐ لَمْ تَعْلَمْ - قُضِيَ - مَلَأَ
۳. ظلم کند - می فرستد - می بینند:
☐ يَظْلِمُ - يُرْسِلُ - يُبْصِرُونَ ☐ يَظْلِمُ - يَسِيرُ - يُبْصِرُونَ
۴. قضاوت شود - بودم - وعده می دهد:
☐ قُضِيَ - كُنْتُ - وَعِدَ ☐ قُضِيَ - كُنْتُ - وَعِدَ
۵. بزرگان - پدید آورنده - زیاده خواهی:
☐ مَلَأَ - فَاطِرَ - تَفَاخُرَ ☐ مَلَأَ - فَاطِرَ - تَكَاثُرَ

۲. گزینه های صحیح را علامت بزنید:

۱. الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ
☐ الف - شیطان وعد همی دهد به شما فقر را
☐ ب - شیطان پیوسته وعده فقر می دهد
۲. وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِّنْهُ
☐ الف - و خدا وعده می دهد به شما، آمرزشی از (طرف خود)ش
☐ ب - و خدا پیوسته و وعده مغفرتش را می دهد
۳. إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ

- الف - قطعاً خداوند نمی آمرزد مشرک به خود را
- ب - قطعاً خداوند نمی آمرزد که شرک و رزیده شود به او
۴. وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَن يَشَاءُ
- الف - و می آمرزد آنچه را غیر آن است برای هر کس بخواهد
- ب - و می آمرزد غیر آن را از هر کس
۵. وَمَن يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ
- الف - و هر کس انجام دهد (عمل) بدی را یا ظلم نمود به خودش
- ب - و هر کس انجام دهد (عمل) بدی را یا ظلم کند به خودش
۶. إِن تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَّكُمْ فُرْقَانًا
- الف - اگر تقوا پیشه کنید، ایجاد می کند برای شما فرقان را
- ب - اگر تقوای خدا را پیشه کنید، قرار می دهد برای شما وسیله جدا ساختن حق از باطل است
۷. يَا قَوْمِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ
- الف - ای قوم من: آمرزش بخواهید از پروردگارتان، سپس باز گردید به سوی او
- ب - ای قوم: آمرزش بخواهید از خدا و به او باز گردید
۸. يَرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِّدْرَارًا
- الف - می فرستد آسمان بر شما پی در پی
- ب - می فرستد (باران) آسمان را بر شما پی در پی
۹. قَالَتْ رُسُلُهُمْ أَفِي اللَّهِ شَكٌ
- الف - گفت به پیامبران: آیا در خدا شک است؟

ب - گفتند پیامبران: ایا در خدا شک است؟

۱۰. **يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ مِّنْ ذُنُوبِكُمْ**

الف - می خواند شما را تا بیامزد برای شما (برخی) از گناهانتان را

ب - می خواند شما را تا آمرزیده شود گناهانتان

۱۱. **وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ**

الف - و تسبیح می کند با حمد پروردگارت در شب و صبح

ب - و تسبیح کن به همراه ستایش پروردگارت در شب و صبح

۱۲. **مَا يَقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قِيلَ لِلرُّسُلِ مِن قَبْلِكَ**

الف - گفته نمی شود به تو، جز آنچه گفته شده به پیامبران پیش از تو

ب - آنچه گفته می شود برای تو، همان است که می گفتند پیامبران پیش از

تو

۱۳. **مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ**

الف - مانند بهشتی است که به افراد با تقوا وعده داده شده است

ب - مثل بهشتی که وعده داده شده به افراد باتقوا ...

۱۴. **اعْلَمُوا أَنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهْوٌ**

الف - بدانید که زندگی دنیا بازی و سرگرمی است

ب - باید بدانید که قطعاً زندگی دنیا بازی و سرگرمی است

۱۵. **وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ**

الف - و آنچه زندگی دنیا را شامل می شود، تنها وسیله فریب است

ب - و نیست زندگی دنیا مگر کالای فریب

۳. ترجمه عبارات قرآنی زیر را کامل کنید:

۱. **إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ**

به سوی خدا شماست و بر تواناست.

۲. **وَيَكْفُرُ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرُ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ**

و می پوشاند بدی های و برای شما (شما

را) و دارای بزرگ است.

۳. **إِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ وَذُو عِقَابٍ أَلِيمٍ**

قطعاً تو دارای و کیفری است.

۴. **الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِّنْهُ**

شیطان شما را به و شما را به

و خدا شما را به از (طرف خود)ش.

۵. **فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ**

پس قطعاً خدا است و برای

..... و به همراه ستایش

۴. قرآن آموزان عزیز: عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

تمرینت کارورزی برای ترجمه عبارت قرآنی

عبارت های قرآنی زیر را ترجمه کنید:

۱. قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَاكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ (اعراف: ۶۰)

۲. لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا (اعراف: ۱۷۹)

۳. فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْمُجْرِمُونَ (يونس: ۱۷)

۴. وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يَظْلُمُونَ (يونس: ۴۷)

۵. إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (هود: ۴)

۶. يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ أَلْسِنَتُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ (نور: ۲۴)

۷. أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ (حج: ۷۰)

۸. وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا (نبا: ۴۰)

زبان قرآن

نکات مفید (۲)

به مثال های زیر که بر گرفته از دروس گذشته می باشد، توجه نمایید:

وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا: و می باشد نسبت به افراد با ایمان مهربان.

إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا: قطعاً نیرنگ شیطان می باشد ضعیف.

همان گونه که می دانید، فعل «كان» ماضی است، ولی در مثال های بالا به صورت مضارع ترجمه شده است. در زبان عربی گاهی اگر انجام کاری در آینده و حال به صورت قطعی باشد آن را به صورت فعل ماضی می آورند؛ زیرا تحقق این کار به اندازه ای یقینی است که گویا در گذشته انجام شده است. به همین جهت بسیاری از خبرهای قرآن درباره روز قیامت با فعل ماضی آمده است: «وَكَانَ يَوْمًا عَلَى الْكَافِرِينَ عَسِيرًا»: می باشد روزی سخت بر کافران.

تمرین - عبارات قرآنی زیر را ترجمه کنید:

ترجمه

عبارات قرآنی

..... مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ
 وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا
 كَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا
 إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا

إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً

.....

تَحْوِيلُ الْقُرْآنِ
Translation Movement

آشنایی با معارف قرآن

استغفار و مغفرت الهی

وعدل مغفرت و آمرزش

یکی از صفات خداوند، «آمرزش» است. مغفرت و آمرزش الهی مایه امیدوای انسان ها است، چرا که غالب آنان به سبب نادانی، دچار لغزش و سرپیچی از فرمان پروردگار می شوند و به گذشت و غفران خداوند نیازمندند. خدای بزرگ به بندگانش وعده مغفرت می دهد: «... وَاللَّهُ يَعِدُكُمْ مَغْفِرَةً مِنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ».

در آیه ۱۵ سوره محمد (ص)، مغفرت خداوند جزو نعمت های بهشتی آمده است: «وَلَهُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ...». در سوره حدید آیه ۲۰ نیز از مغفرت خداوند در آخرت یاد شده است: «... وَمَغْفِرَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ».

تذکر این نکته لازم است که خدای متعال همان گونه که آمرزنده بندگان خویش است و می خواهد آنان را به هر بهانه ای از عذاب دوزخ نجاتشان دهد، به کسانی که به سرسختی به راه انحرافی خود ادامه می دهند با شدت برخورد می کند: «إِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ وَذُو عِقَابٍ أَلِيمٍ». همچنین هر انسان گناهکاری می تواند مورد آمرزش الهی قرار گیرد به جز آنهایی که به خدا شرک ورزیده اند: «إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ...».

دعوت به استغفار

خدای مهربان از مردم می خواهد که از گذشته های گناه آلود خویش به راه مستقیم بندگی باز گردند و به آنها وعده می دهد که از لغزش هایشان در گذرد: «... يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ مِّنْ ذُنُوبِكُمْ».

درهای رحمت الهی حتی به روی اقوام لجوجی مانند قوم «عاد» نیز گشوده است. خداوند آنها را به استغفار تشویق نمود و وعده داد که اگر استغفار کنند، آسمان نیز سخاوتمندانه بر آنان خواهد بارید: «وَيَا قَوْمِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا».

همان خداوندی که به کافران و مشرکان و دیگر گناهکاران، وعده دوزه دهشتناک را می دهد که هیزم آن سنگ ها و خود مردم هستند،^۱ با لحنی بسیار صمیمی به همان بندگان می گوید که اگر بعد از کار زشت و ظلم، به درگاه او روی آورند و طلب بخشایش کنند، خداوند را بسیار بخشاینده و آمرزنده و مهربان خواهند یافت: «وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَّحِيمًا».

تمرین آزاد

عبارات قرآنی و آیات کلمه های جدید

۱. رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا سَمِعْنَا: شنیدیم رَبَّنَا فَاعْفُ رَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَقَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ منادی: ندا دهنده (العمران: ۱۹۳) ینادی: ندا می

^۱ - فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ

دهد - می خواند

کفر: بپوشاند

۲. أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَعَذِّبُ مَنْ

يَشَاءُ وَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (مائده: ۴۰)

.....

۳. أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

(مائده: ۷۴) کنند

.....

۴. قَالُوا يَا أَبَانَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا إِنَّا كُنَّا خَاطِئِينَ (يوسف: ۹۷)

خاطئين:

خطاکاران

۵. قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ

اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ (زمر: ۵۳)

نشوید

.....

۶. تَكَادُ السَّمَاوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ

رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ أَلَا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

می کنند

(شوری: ۵)

.....

۷. إِنْ تُقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يضاعِفْهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ
شكورٌ حلیمٌ

دهید (تغابن: ۱۷)

يُضاعِف: دو

چندان می کند

شکور: قدردان

ترجمه حرکت
Translation Movement

درس چهل و چهارم

توبه

قرآن آموز عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت و شمرده بخوانید:

۱. وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ ... فَتُوبُوا إِلَى بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ بَارِئِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ
(بقره: ۵۴)

۲. إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا
(نساء: ۱۷)

۳. وَاللَّهُ يَرِيدُ أَنْ يُتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ تَمِيلُوا مِيلًا عَظِيمًا
(نساء: ۲۷)

۴. فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ اللَّهَ يَتُوبُ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ
(مائده: ۳۹)

۵. أَنَّهُ ۱ مِّنْ عَمَلٍ مِّنْكُمْ سُوءًا بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِن بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ
(انعام: ۵۴)

۶. وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِن بَعْدِهَا وَآمَنُوا إِنَّ رَبَّكَ مِن بَعْدِهَا لَغَفُورٌ
رَّحِيمٌ
(اعراف: ۱۵۳)

۷. أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ
التَّوَّابُ الرَّحِيمُ
(توبه: ۱۰۴)

۸. إِلَّا مَن تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يظْلَمُونَ شَيْئًا
(مريم: ۶۰)

۹. وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِّمَن تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا
(طه: ۸۲)

۱۰. فَاعْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ
(غافر: ۷)

ترجمہ قرآن
Translation Movement

۱ - «أَنَّ» را قطعاً معنا کنید.

۲ - «هُ» را معنا نکنید.

جدول کلمه های آشنا و جدید

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	تَوْبَةٌ	پذیرش توبه - توبه	۷	غَفَّارٌ	بسیار آمرزنده
	جَهَالَةٌ	نادانی		لَمْ يَعْلَمُوا [← يَعْلَمُونَ [۱۳/۴]	ندانستند
۳	جَوٌّ	جو، فضا	۹	مِثْلٌ	آنها (ضمیر جمع غایب مؤنث)
۴	شَهَوَاتٌ	خواسته های نفسانی	۱۰	هُنَّ	آنها (ضمیر جمع غایب مؤنث)
۵	صَدَقَاتٌ	جمع «صَدَقَةٌ»: صدقه - زکات»	۱۱	يَتُوبُونَ [← يَتُوبُ [۲۶/۷]	توبه می کنند
۶	طَعَامٌ	غذا			

ردیف	کلمه (جدید)	معنا	ردیف	کلمه (جدید)	معنا
۱	أَبْصَارٌ	چشم ها	۱۰	سَبْعٌ - سَبْعَةٌ	هفتگانه - هفت
۲	ارْتَدَّ	گردید	۱۱	سَمِعَ	گوش - شنیدن
۳	أَصْلَحَ	اصلاح کرد	۱۲	طَيْرٌ	پرندگان - پرنده
۴	أَفْتَدَى	دل ها	۱۳	قِ	نگه دار
۵	أَقْتُلُوا	بکشید	۱۴	يَأْخُذُ	می گیرد - می

پذیرد					
می خورند	يَاكُلُونَ	۱۵	افکند - انداخت	أَلَقَ	۶
پیروی می کنند	يَتَّبِعُونَ	۱۶	خالق - پدید آورنده	بَارِئٍ	۷
می پذیرد - قبول می کند	يَقْبَلُ	۱۷	منحرف شوید	تَمِيلُوا	۸
نگه می دارد.	يَمْسِكُ	۱۸	بسیار توبه پذیر	تَوَّابٍ	۹

تمرین و پرسش

۱. گزینه های صحیح را انتخاب کنید.

الف - کدام گزینه صحیح است؟

أَبْصَارَ - أَفْئِدَةً - طَيْرٍ:

☐

الف) چشم ها - دل - پرونده

☐

ب) چشم ها - دل ها - پرندگان

۲. أَصْلَحَ - ارْتَدَّ - أَلْقَى:

☐

الف) اصلاح کرد - گردید - افکند

☐

ب) صالح شد - مرتد شد - افکندن

۳. بَارِئٍ - سَمِعَ - إِمَّا:

☐

الف) خالق - گوش - یا

☐

ب) خلق کرد - شنوایی - یا

۴. يَاكُلُونَ - يَتَّبِعُونَ - يَظْلُمُونَ:

- الف) می خورند - پیروی می کنند - ظلم می کند
- ب) می خورند - پیروی می کنند - ظلم می شوند
۵. غَفَّارٌ - تَوَّابٌ - هُنَّ:
- الف) بسیار آمرزنده - بسیار توبه پذیر - خوار
- ب) بسیار آمرزنده - بسیار توبه پذیر - آنها

ب - کدام کلمات، گزینه صحیح است؟

۱. بکشید - نگه دار - توبه می کنند:
- الف - اَقْتُلُوا - قِ - تَمِيلُوا □ ب - اَقْتُلُوا - قِ - يُتُوبُونَ
۲. قبول می کند - می گیرد - ندانستند:
- الف - يَقْبَلُ - يَأْخُذُ - لَمْ يَعْلَمُوا □ ب - يَقْبَلُ - يَمْسُكُ - لَمْ يَعْلَمُوا
۳. نگه می دارد - هفت - منحرف شوید:
- الف - يَمْسُكُ - سَبَّعَ - تَمِيلُوا □ ب - يَأْخُذُ - سَمِعَ - تَمِيلُوا
۴. انحراف - غذا - نگه دار:
- الف - تَمِيلُوا - طَعَامٌ - قِ □ ب - مَيْلٌ - طَعَامٌ - قِ
۵. توبه می کنید - پیروی می کنید - می گیرید:
- الف - يُتُوبُونَ - تَتَّبِعُونَ - تَأْخُذُونَ □ ب - يُتُوبُونَ - يَتَّبِعُونَ - يَأْخُذُونَ

۲. گزینه های صحیح را علامت بزنید.

۱. فَتَوَّبُوا إِلَىٰ بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ
- الف) پس توبه کنید به سوی خالقان، پس بکشید خودتان (یکدیگر) را

- ب) پس توبه کردند به سوی خالقشان و کشتند خودشان را
۲. فَأُوْلَئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
- الف) پس آنان، توبه اشان را خدا می پذیرد
- ب) پس آنان توبه می کنند به سوی خداوند
۳. وَاللَّهُ يَرِيدُ أَنْ يُتُوبَ عَلَيْكُمْ
- الف) و خدا اراده کرده که به سوی او توبه کنی
- ب) و خدا می خواهد که توبه شما را بپذیرد
۴. وَيُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ تَمِيلُوا
- الف) وی می خواهند کسانی که پیروی می کنند خواسته های نفسانی را، که منحرف شوید
- ب) وی می خواهد خدا کسانی را که پیروی شهوات کردند، منحرف شوند
۵. فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ اللَّهَ يَتُوبُ عَلَيْهِ
- الف) پس هر کس توبه کند پس از ظلمش و اصلاح کند، پس قطعاً خدا توبه او را می پذیرد
- ب) پس کسی را خداوند توبه اش را می پذیرد که پس از ظلم، کارش را اصلاح کند
۶. وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِهَا
- الف) و کسانی که انجام دادند بدی ها را، سپس توبه کردند پس از آن
- ب) و کسانی که عمل زشتی را انجام دهند بعد از آن که توبه کردند ...
۷. إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ
- الف) قطعاً خدا پس از آن، آمرزنده مهربان است

□ ب) قطعاً پروردگار تو پس از آن، بسیار آمرزنده و مهربان است
 ۸. اَلَمْ يَعْلَمُوا اَنَّ اللّٰهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ

□ الف) آیا نمی دانید قطعاً خدا توبه شما را قبول می کند

□ ب) آیا ندانستند که خدا قبول می کند توبه را
 ۹. اِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا

□ الف) مگر هر کس که توبه کند و ایمان آورد و انجام دهد عمل شایسته ای را

□ ب) مگر هر کس که خدا توبه اش را پذیرفته و ایمان آورده و عمل شایسته

□ انجام دهد

۱۰. وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِّمَن تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا

□ الف) و من بسیار آمرزنده و توبه پذیرم کسی را که ایمان آورد

□ ب) و قطعاً من بسیار آمرزنده ام برای کسی که توبه کند و ایمان آورد

۱۱. فَاعْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ

□ الف) پس ببامرز کسانی را که توبه کردند و پیروی کردند راه تو را

□ ب) پس می آمرزند کسانی را که توبه کرده و راه تو را پیروی می کنند

۱۲. اَلْقَاهُ عَلَىٰ وَجْهِهِ فَارْتَدَّ بَصِيرًا

□ الف) بیفکن آن را بر صورتش تا بینا گردد

□ ب) افکند آن را بر صورتش، پس گردید بینا

۱۳. اَلَمْ يَرَوْا اِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوِّ السَّمَاءِ

□ الف) آیا نظر بیفکندند به سوی پرندگان که مسخرند در آسمان

□ ب) آیا ندیدند پرندگان را (که) تسخیر شدگانند در فضای آسمان

۱۴. سَيَقُولُونَ لِلّٰهِ قُلْ اَفَلَا تَتَّقُونَ

الف) به زودی خواهند گفت: برای خداست؛ بگو: پس آیا تقوا پیشه نمی کنید؟

□

ب) خواهید گفت: خداوند؛ بگو: پس تقوا پیشه کنید

□

۱۵. وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا

الف) و آنچه فرستادیم پیش از تو پیامبران را مگر

□

ب) و نفرستادیم پیش از تو هیچیک از پیامبران را، مگر

□

۳. ترجمه عبارات قرآنی زیر را کامل کنید:

۱. ذَلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ بَارِئِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

آن..... برای شما..... شما، پس قطعاً او است.

۲. إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ^۱

پذیرش توبه فقط برای است که با نادانی به زودی.

۳. أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

این که هر کس از شما با سپس بعد از آن و پس قطعاً بسیار آمرزنده است.

۴. فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يظْلَمُونَ شَيْئًا

^۱ - «مِنْ قَرِيبٍ: در زمان نزدیک»؛ منظور پیش از فرا رسیدن مرگ است.

پس داخل می شوند و چیزی (هیچ چیز).

۵. فَاعْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ

پس برای توبه کردند و راه تو را و از عذاب

۴ - عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه نمایید.

تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی

عبارت های قرآنی زیر را ترجمه کنید:

۱. فَلَمَّا أَن جَاءَ الْبَشِيرُ أَلْقَاهُ عَلَى وَجْهِهِ فَارْتَدَّ بَصِيرًا قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَّكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ
مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ (یوسف: ۹۶)

۲. وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِّنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ
وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ (نحل: ۷۸)

۳. أَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوْءِ السَّمَاءِ مَا يُمْسِكُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ (نحل: ۷۹)

۴. قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ * سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ

(مؤمنون: ۸۶-۸۷)

۵. وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا إِنَّهُمْ لَيَأْكُلُونَ الطَّعَامَ

(فرقان: ۲۰)

زبان قرآن

نکات مفید «۳»

عبارات قرآنی زیر را با ترجمه آن به دقت بخوانید:

مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا: هر کس که توبه کرد و ایمان آورد و انجام داد کار شایسته.

وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا: و. کسانی که وقتی انجام دادند کار زشتی را یا ظلم کردند به خودشان، یاد کردند خدا را، پس آمرزش خواستند.

همان گونه که ملاحظه می کنید افعالی که زیر آنها خط کشیده شده ماضی هستند و به صورت ماضی ترجمه شده اند. ولی بهتر است در اغلب عباراتی که با کلمه «مَنْ: هر کس» یا «إِذَا: هنگامی که» ف «لَوْ: اگر» و. مانند آنها، به صورت

شرطی در آمده است، فعل ماضی را به صورت مضارع معنا کنیم. مثلاً در ترجمه «وَمَنْ جَاهَدَ» بگوییم «و هر کس جهاد کند» و نگوییم «هر کس جهاد کرد». اکنون عبارات قرآنی گذشته را با ترجمه صحیح تر آنها در جدول زیر بخوانید:

عبارات قرآنی	ترجمه
مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا	هر کس که توبه کند و ایمان بیاورد و انجام دهد کار شایسته
وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا	و کسانی که هنگامی که انجام دهند کارزشتی را یا ظلم کنند به خودشان، یاد می کنند خدا را، پس آمرزش می خواهند.

تمرین - عبارات قرآنی زیر را که جملات شرطی است، ترجمه کنید:

عبارات قرآنی	ترجمه
وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ قَالُوا	
فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ اللَّهَ	
يَتُوبُ عَلَيْهِ	
وَلَوْ أَنَّهُمْ آمِنُوا وَاتَّقَوْا لَمُتُّوبَةٌ مِّنْ عِنْدِ	
اللَّهِ خَيْرٌ	
وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ	
لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ	

آشنایی با معارف قرآن

توبه

معنای توبه

توبه یعنی «بازگشت» انسان گناهکار به درگاه الهی. در قرآن کریم توبه گاهی به خدا نسبت داده شده است و گاهی به بندگان.

از جمله، آیه ۶۰ سوره مریم به توبه انسان ها اشاره دارد: «إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا».

هر گاه توبه به خدا نسبت داده شود به معنای پذیرش توبه است که معمولاً با کلمه «عَلَى» همراه است، مانند این آیه: «وَاللَّهُ يَرِيدُ أَنْ يُتُوبَ عَلَيْكُمْ»؛ یعنی خدا می خواهد که توبه شما را بپذیرد. صفت «تَوَّاب» نیز که از صفات خداوند است به معنای «بسیار توبه پذیر» می باشد.

شرایط توبه

با توجه به آیات درس، به دو شرط از شرایط توبه اشاره می کنیم:

۱ - پیش از فرا رسیدن مرگ: خداوند به فضل خود در توبه و بازگشت را به روی بندگان گشوده است که پیش از فرا رسیدن مرگ، توبه کنند: «إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ»

۲ - اصلاح گذشته ها و انجام کارهای شایسته: به مضمون این آیات توجه کنید: «فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ اللَّهَ يَتُوبُ عَلَيْهِ...»، «أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ» و «وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِهَا وَآمَنُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ»؛ از جمع بندی مفاهیم آنها استفاده می شود که شخص توبه کننده پس از آنکه از گناهان خود بازگشت، باید حرکتی مؤمنانه را آغاز کند تا مشمول آمرزش الهی قرار گیرد: «فَمَنْ تَابَ.... وَأَصْلَحَ»، «ثُمَّ تَابَ.... وَأَصْلَحَ» و «إِنِّي لَغَفَّارٌ لِمَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا».

بنابراین توبه ای ارزشمند است که به دنبال آن، اصلاح کارهای گذشته (وَأَصْلَحَ) و حرکت در راه ایمان و انجام کارهای شایسته (وَأَمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا) باشد.

در یک جمله، انسان توبه کننده پس از توبه، باید از راه درستی پیروی کند که خدا ترسیم کرده است: «فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ».

تمرین آزاد

عبارات قرآنی و آیات کلمه های جدید

۱. إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُّوا فَأُولَئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ (بقره: ۱۶۰) اصلحُوا: اصلاح کردند

بَيَّنُّوا: بیان کردند
أَتُوبُ عَلَيْهِمْ: توبه

آنان را می پذیرم
۲. إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ (بقره: ۲۲۲) مُتَطَهِّرِينَ: پاکان

۳. وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّىٰ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ الْآلَانَ وَلَا الَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كَفَّارٌ أُولَٰئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا (نساء: ۱۸)

تُبْتُ: توبه کردم
يَمُوتُونَ: می‌میرند

۵. إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا بِاللَّهِ وَأَخْلَصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ
فَأُولَئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتِ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا
(نساء: ۱۴۶)

اعْتَصَمُوا: تمسک
جستند
أَخْلَصُوا: خالص
کردند

۶. **وَيَا قَوْمِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ** لَا تَتَوَلَّوْا رُءُوسَكُمْ وَلَا يَدْرَأَ وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَى قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَلَّوْا مُجْرِمِينَ (هود: ۵۲)

نگردانید
یزد: زیاد کند

٧. إِنْ مِّن تَابٍ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يَبَدِّلُ اللَّهُ يَبْدِلُ: تبدیل می

سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا (فرقان: ٧٠) كند

.....

.....

تَاجِرَةُ تَرْجَمَة
Translation Movement

اخلاق

احسان و محسنين

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت و شمرده بخوانید.

۱ - بَلَى مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ (بقره: ۱۱۲)

۲ - فَآتَاهُمُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحُسْنَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ (آل عمران: ۱۴۸)

۳ - وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ (توبه: ۱۰۰)

۴ - وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفَى النَّهَارِ وَزُلْفًا مِّنَ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ ذَلِكَ ذِكْرَى لِلذَّاكِرِينَ * وَاصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ (هود: ۱۱۴-۱۱۵)

٥ - قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ إِنَّ لَهُ أَبًا شَيْخًا كَبِيرًا فَخُذْ أَحَدَنَا مَكَانَهُ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ (يوسف: ٧٨)

٦ - إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ (نحل: ٩٠)

٧ - إِنْ أَحْسَنْتُمْ أُحْسَنْتُمْ لِيُنْفِسْكُمْ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ لِيَسُوءُوا وُجُوهَكُمْ وَلِيَدْخُلُوا الْمَسْجِدَ كَمَا دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَلِيُتَبِّرُوا مَا عَلَوْا تَتْبِيرًا (اسراء: ٧)

٨ - وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبُلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا (اسراء: ٢٣)

٩ - سَلَامٌ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ * كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ (صافات: ١٠٩-١١٠)

١٠ - هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ * فَبَايَ آلَاءَ رَبِّكُمَا تَكْذِبَانِ (رحمن: ٤١)

جدول کلمه های آشنا و جدید

کلمه های آشنا و جدید را بخوانید و به خاطر بسپارید. پس از آن یکی از افراد خانواده یا یکی از دوستانتان، کلمه ها و معانی آن ها را از شما پرسد تا مطمئن شوید معانی کلمات را می دانید.

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	أَحْسَنْتُمْ [←] أَحْسَنُوا [۲۲/۶]	نیکی کردید	۷	سَابِقُونَ	پیشگامان – سبقت گیرندگان
۲	تَحَسَّبُ [←] يَحْسَبُ [۲۵/۷]	می پنداری	۸	شَيْخ	پیر
۳	تَكُونُ [←] يَكُونُ [۲۲/۶]	می باشی	۹	كُفَا (مُثَنَّى)	شما – تان
۴	حَسَنَاتٍ	جمع «حسنه»: نیکی	۱۰	مُحْسِنٍ	(مفرد مُحْسِنِينَ) نیکوکار
۵	خُذْ [←] خُذُوا [۲۹/۸]	بگیر	۱۱	مُهَاجِرِينَ	مهاجران
۶	ذَاكِرِينَ	پندگیران – اهل تذکر			

ردیف	کلمه (جدید)	معنا	ردیف	کلمه (جدید)	معنا
۱	آلاء	نعمت ها	۱۰	رَضِيَ	خشنود شد
۲	أَسَاءْتُمْ	بدی کردی	۱۱	رِيحٍ	باد
۳	أَسْلَمَ	تسلیم کرد	۱۲	لَا تَعْبُدُوا	عبادت نکنید

۴	إِيتَاءٍ	دادن	۱۳	يُذْهِبَنَّ	(از بین) می برند
۵	أَيُّ	کدام	۱۴	يَسْمَعُونَ	می شنوند
۶	تَأْتِي (مَوْث)	می آید	۱۵	يُضِيعُ	تباه می کند
۷	تُكَذِّبَانِ	تکذیب می کنید	۱۶	يَنْصُرُونَ	یاری می شوند
۸	جُنُودَ	لشکرها	۱۷	يَنْظُرُونَ	می نگرند - انتظار دارند
۹	رَضُوا	خشنود شدند	۱۸	يَهْتَدُونَ	هدایت شوند - هدایت می شوند

تمرین و پرسش

۱ - گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزنید:

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. آتَى - أَسْلَمَ - رَضَى:

☐

الف - آورد - تسلیم شد - راضی گردید

☐

ب - آمد - تسلیم کرد - خشنود شد

۲. تَأْتِي - يُضِيعُ - يَسْمَعُونَ:

☐

الف - می آید - تباه می کند - می شنوند

☐

ب - می آید - تباه می شود - می شنوید

۳. إِيْتَاءَ - جُنُودَ - أَلَاءَ:

☐

الف - دادن - لشکرها - نعمت ها

☐

ب - آمدن باغ ها - دردها

۴. رَضُوا - أَسَأْتُمْ - أَحْسَنْتُمْ

- الف - راضی شوید - بدی کنید - خوبی کنید ☐
- ب - خشنود شدند - بدی کردید - نیکی کردید ☐
۵. يَهْتَدُونَ - يَنْظُرُونَ - يَنْصُرُونَ :

- الف - هدایت می شوند - می نگرند - یاری می کنند ☐
- ب - هدایت می شوند - می نگرند - یاری می شوند ☐

ب - کدام کلمات، گزینه صحیح است؟

۱. کدام - باد - بگیر:

- الف - آى - رِيحٌ - خُذِ ☐
- ب - آى - رِيحٌ - خُذُوا ☐

۲. عبادت نکنید - تکذیب می کنید - می باشی:

- الف - لا تَعْبُدُوا - تُكْذِبَانِ - تَكُونُ ☐
- ب - لا تَعْبُدُونَ - تُكْذِبُونَ - يَكُونُ ☐

۳. می پنداری - تباه نمی کند - یاری نمی شوند:

- الف - يَحْسَبُ - لا يَضِيعُ - لا تُنْصَرُونَ ☐
- ب - تَحْسَبُ - لا يَضِيعُ - لا يَنْصُرُونَ ☐

۴. غمگین نمی شوند - نمی فهمند - نیکوکاران:

- الف - لا يَحْزَنُونَ - لا يَشْعُرُونَ - مُحْسِنِينَ ☐
- ب - لا هُمْ يَحْزَنُونَ - لا تَشْعُرُونَ - مُحْسِنُونَ ☐

۵. (از بین) می برند - می نگرند - می شنوند:

- الف - يَذْهَبَ - يَنْظُرُونَ - يَسْمَعُونَ ☐
- ب - يَذْهَبِينَ - يَنْظُرُونَ - يَسْمَعُونَ ☐

۲. ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزنید:

۱. بَلَى مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ

- الف - آری، هر کس تسلیم کند خودش را به خدا ☐
- ب - آری، چه کسی تسلیم می کند خودش را به خداوند؟ ☐

۲. وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

- الف - و نه ترسی بر آنها است و نه آنها غمگین می شوند ☐
- ب - و نترسید بر آنها و از آنها غمگین نشوید ☐

۳. فَآتَاهُمُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحَسْنَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ

- الف - پس آمد به سوی آنها پاداش دنیا و آخرت ☐
- ب - پس داد به آنها خدا، پاداش دنیا و پاداش خوب آخرت را ☐

۴. وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ

- الف - و سبقت گیرندگان، همان اولین مهاجرین هستند ☐
- ب - و سبقت گیرندگان نخستین از مهاجران ☐

۵. وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ

- الف - و کسانی که پیروی کردند آنان را با نیکی کردن ☐
- ب - و کسانی را پیروی کن از آنان که احسان می کنند ☐

۶. رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ

- الف - راضی خواهد بود خدا از آنها که راضی هستند از او ☐

□ ب - خشنود شد خدا از آنها و خشنود شدند از او

۷. وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

الف - و آماده‌خ کرد برای آنها بهشت هایی که جاری است زیر آنها نه‌رهایی

□

ب - و آماده می کند آنها را برای بهشت هایی که جاری است از زیر آن

□

نهری

۸. إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ

□ الف - قطعاً نیکوکاران از بین می برند اعمال زشت را

□

ب - قطعاً نیکی ها (از بین) می برند بدی ها را

۹. ذَلِكَ ذِكْرَى لِلذَّاكِرِينَ

□ الف - آن تذکری است برای پندگیران

□

ب - این است یاد یاد آوران

۱۰. إِنَّ لَهُ أَبًا شَيْخًا كَبِيرًا

□ الف - قطعاً برای او پدری پیر و بزرگ است

□

ب - قطعاً او پدری است پیر و بزرگ

۱۱. فَخُذْ أَحَدَنَا مَكَانَهُ

□ الف - پس گرفت یکی از ما را در مکان خودش

□

ب - پس بگیر یکی از ما را به جای او

۱۲. إِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ

□ الف - قطعاً ما می بینیم تو را از نیکوکاران

□

ب - قطعاً ما را از نیکوکاران قرار بده

۱۳. وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ

الف - و فرمان خداست که بندگی نکنید جز او را ☐

ب - و حکم کرد پروردگار تو، که بندگی نکنید جز او را ☐

۱۴. وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا

الف - و (سخن) بگو با آنها گفتاری ارزشمند (بزرگوارانه) ☐

ب - و گفت به آن دو گفتاری بزرگوارانه ☐

۱۵. فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

الف - پس نسبت به کدام (یک از) نعمت های پروردگارتان تکذیب می کنید ☐

ب - پس کدام نعمت بود که پروردگارتان را تکذیب کنید ☐

۳. ترجمه عبارات قرآنی زیر را کامل کنید.

۱. إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ

..... خداون به عدالت و و دادن (بخشش) به

.....

۲. إِنْ أَحْسَنْتُمْ أُحْسِنْتُمْ لَأَنْفُسِكُمْ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا

..... نیکی کنید، به و اگر پس برای

آن (خودتان) است.

۳. سَلَامٌ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ * كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ

درود ابراهیم پاداش می دهیم

۴. هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ * فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

آیا نیکی کردن جز است. پس نسبت به
 نعمت های تکذیب می کنید.

۵. وَكَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ

و تکذیب کردند پیش از آنها (بودند)، پس عذاب
 نمی فهمند (نمی فهمیدند).

۴. عبارات قرآنی ده گانه متن درس را ترجمه کنید

تمین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی

عبارت های قرآنی زیر را ترجمه کنید:

۱. وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ (مومنون: ۴۹)

۲. أَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ أَفَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا (فرقان: ۴۳)

۳. أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا (فرقان: ۴۴)

۴. وَجَعَلْنَاهُمْ أُمَّةً يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يَنْصُرُونَ (قصص: ۴۱)

۵. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَاءَتْكُمْ جُنُودٌ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا وَجُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا (احزاب: ۹)

.....

 ۶. وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ (سبا: ۳)

.....

 ۷. كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَاَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ (زمر: ۲۵)

.....

 ۸. رَأَيْتَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ يُنْظَرُونَ إِلَيْكَ (محمد: ۲۰)

زبان قرآن

اسم فاعل

به کلمه های زیر و معانی آنها دقت کنید:

صابر: صبر کننده	عالم: دانا
خاضع: خضوع کننده	جاهل: نادان
ناصر: یاری کننده	صالح: شایسته

همان گونه که ملاحظه می کنید، این کلمات، ر کننده کار یا دارنده صفت یا حالتی دلالت دارند.

در زبان فارسی به این گونه کلمات «صفت فاعلی» و در زبان عربی «اسم فاعل» گفته می شود.

اسم فاعل فعل هایی که ماضی غایب مفرد مذکر آنها سه حرفی است بر وزن «فاعل» می آید. یعنی به حروف اصلی (ریشه) کلمه «ا» اضافه می شود. مثلاً: اسم فاعل فعل «نَصَرَ» ناصِر است.
نکته:

۱ - اسم فاعل مؤنث با افزودن «ة» به آخر اسم فاعل مذکر ساخته می شود، مانند:

صابِر + ة = صَابِرَةٌ

۲ - اسم فاعل مذکر با «ون - ین» و مؤنث با «ات» جمع بسته می شوند، مانند:

عَالِم + ون = عَالِمُونَ

عَالِم + ین = عَالِمِينَ

عَالِمَةٌ ← عَالِمَات

صَابِرَةٌ ← صَابِرَات

تمرین ۱. جدول زیر را کامل کنید:

فعل ماضی غایب مفرد	اسم فاعل مذکر مفرد	اسم فاعل مذکر جمع
مذکر		

نَصَرَ: یاری کرد	ناصر: یاری کننده	ناصرون - ناصِرین: یاری
------------------	------------------	------------------------

کنندگان

ظَلَمَ: ظلم کرد

غَلَبَ: چیره شد

عَمِلَ: انجام داد

جَمَعَ: جمع کرد
 فَسَقَ: نافرمانی کرد
 غَفَرَ: آمرزید
 عَبَدَ: عبادت کرد
 خَلَقَ: آفرید
 أَخَذَ: گرفت
 جَعَلَ: قرار داد
 خَرَجَ: خارج شد

تمرین ۲. جدول زیر را مطابق نمونه نخست، کامل کنید:

اسم فاعل مؤنث جمع	اسم فاعل مؤنث مفرد	فعل ماضی غایب مفرد مذکر
ناصرین: یاری	ناصر: یاری کننده	نَصَرَ: یاری کرد
کنندگان		

ظَلَمَ: ظلم کرد
 غَلَبَ: چیره شد
 عَمِلَ: انجام داد
 جَمَعَ: جمع کرد
 فَسَقَ: نافرمانی کرد
 غَفَرَ: آمرزید
 عَبَدَ: عبادت کرد
 خَلَقَ: آفرید
 أَخَذَ: گرفت

جَعَلَ: قرارداد
خَرَجَ: خارج شد

تمرین ۲. جدول زیر را مطابق نمونه نخستن، کامل کنید:

اسم فاعل مؤنث جمع	اسم فاعل مؤنث مفرد	فعل ماضی غایب مفرد مذکر
ناصرات: یاری کنندگان	ناصره: یاری کننده	نَصَرَ: یاری کرد
		ظَلَمَ: ظلم کرد
		غَلَبَ: چیره شد
		عَمِلَ: انجام داد
		جَمَعَ: جمع کرد
		فَسَقَ: نافرمانی کرد
		عَبَدَ: عبادت کرد
		خَلَقَ: آفرید
		جَعَلَ: قرار داد
		خَرَجَ: خارج شد

آشنایی با معارف قرآن

احسان و محسنین

احسان در فرهنگ قرآن و اهل بیت

در تعالیم نورانی قرآن، بر احسان تأکید بسیار شده است. احسان در لغت، مترادف «نیکی کردن» و در فرهنگ قرآن و اهل بیت علیهم السلاخم به معنی جبران خوبی های دیگران به بهتر از آن، و پاسخ بدی آنها به کم تر از بدی ای است که به انسان روا داشته اند.

در آیه ۹۰ سوره نحل، خداوند هم به عدل فرمان می دهد و هم به احسان: **«إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَى»**.

واضح است که با توجه به تعریف بالا، احسان بالاتر از عدل است. زیرا عدل، جبران خوبی و بدی هر کس به مانند آن است. ولی احسان، جبران خوب به خوب تر و بد به کم تر از بد است.

نیکی کردن به دیگران همیشه برای جبران نیکی آنها نیست بلکه ممکن است انسان به کسی احسان کند که نه به او نیکی کرده و نه بدی.

محسن (نیکوکار) کیست؟

محسن کسی است که فضیلت احسان در روح او جای گرفته و جزو صفات درونی و همیشگی او شده باشد.

برادران حضرت یوسف (ع)، پس از آنکه در سرزمین مصر به حضور او رسیدند یوسف صدیق را این گونه مورد خطاب قرار دادند: «قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ».

در تفسیر این آیه از امام صادق (ع) نقل شده است که فرمودند: یوسف (ع) در مجالس به دیگران جا می داد، به نیازمندان قرض می داد و ناتوانان را کمک می کرد.

پاداش احسان

قرآن کریم حقیقت احسان به دیگران را، احسان به خویشان می داند: «إِنْ أَحْسَنْتُمْ أُحْسَنْتُمْ لِنَفْسِكُمْ». در سوره «رحمان» به عنوان یک قانون عقلایی می فرماید: پاداش احسان و نیکی، احسان است: «هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ». خداوند نیز جزای احسان را با احسان خود می دهد. آیات دیگر قرآن بیان می دارند که، خداوند بخشنده و مهربان، بسیار بیشتر از کار خوب انسان ها به آنان پاداش می دهد.

ضاداش احسان ابراهیم (ع)

حضرت ابراهیم چون از «محسنان» بود از خداوند پاداش بزرگی گرفت و آن سلام و درود خدای یگانه بود: «سَلَامٌ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ * كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ».

پاداش خدا به نیکوکاران

خداوند هم در این دنیا به نیکوکاران، ثواب و پاداش می دهد و آنان را دوست دارد و هم در آخرت: «فَاتَاهُمُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحَسُنَ ثَوَابُ الْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَجِبُ الْمُحْسِنِينَ».

خداوند با تأکید می فرماید که پاداش نیکوکاران ضایع و تباه نخواهد شد: «
وَاصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ».

تمرین آزاد

قرآن آموزان عزیز می که آمادگی بیشتری برای ترجمه آیات قرآن کریم دارند،
تمرین های زی را می توانند با استفاده از معانی کلمات داده شده ترجمه نمایند.
عبارات قرآنی و آیات کلمه های جدید

۱. وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ لَا تُلْقُوا: نيفكنيد
وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ (بقره: ۱۹۵) تَهْلُكَةُ: هلاکت
أَحْسِنُوا: نیکی کنید

۲. بَلَىٰ إِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُم مِّنْ فَوْرِهِمْ هَذَا يَمْدِدْكُمْ
رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ آلَافٍ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ (نساء: ۱۲۵)
خلیل: دوست

۳. قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا أَتْلُ: بخوانم
وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِّنْ إِمْلَاقٍ نَّحْنُ لَا نُشْرِكُ: شرک
نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَلَا
تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ
تَعْقِلُونَ (انعام: ۱۵۱)
نورزید

۴. وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ (قصص: ۷۷) نكن

لَا تَبْغِ : طلب مكن
أَحْسِنُ: نیکی کن

۵. وَمَنْ يَسْلَمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ (لقمان: ۲۲) اسْتَمْسَكَ: تمسک

جسته است
الْعُرْوَةُ الْوُثْقَى: مطمئن ترین
دستگیره

۶. فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنْكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا (احزاب: ۲۹) كُنَّ (جمع مؤنث): شما-تان

۷. وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ وَضْعًا حَمَلًا (احقاف: ۱۵) حَمَلَتْ: حمل کرد
وَضَعَتْ: وضع حمل کرد
كُرْهًا: با رنج

درس چهل و ششم

شکر و شاکرین

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت و شمرده بخوانید.

۱. فَادْكُرُونِيْ اَذْكُرْكُمْ وَاَشْكُرُوا لِيْ وَلَا تَكْفُرُوْنَ (بقره: ۱۵۲)

۲. وَمَنْ يَرْذُ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَنْ يَرْذُ ثَوَابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ مِنْهَا وَسَنَجْزِي الشَّاكِرِيْنَ (الْعَمْرَان: ۱۴۵)

۳. وَجَعَلْ لَكُمْ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ (نحل: ۷۸)

۴. فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمْ اللّٰهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاَشْكُرُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُوْنَ (نحل: ۱۱۴)

۵. قَالَ هَٰذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّيْ لِيَبْلُوَنِيْ اَشْكُرْ اَمْ اَكْفُرُ وَمَنْ شَكَرَ فَاِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهٖ

وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ رَبِّيْ غَنِيٌّ كَرِيْمٌ (نمل: ۴۰)

٦. وَمِنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ
(قصص: ٧٣)

٧. فَابْتَغُوا عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ
(عنكبوت: ١٧)

٨. وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنْ اشْكُرْ لِلَّهِ وَمَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ
(لقمان: ١٢)

٩. اْعْمَلُوا آلَ دَاوُودَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ
(سبا: ١٣)

١٠. اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ
(غافر: ٦١)

جدول کلمه های آشنا و جدید

اگر یکی از دوستان یا یکی از افراد خانواده، معنی کلمات را از ما بپرسد، گویی توانایی جدیدی برای یادگیری کلمات در خود احساس می کنیم!

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	أَشْكُرُ [←] تَشْكُرُونَ [۴۶/۱۲]	شکر کنم - شکر می کنم	۷	لَا تَكْفُرُوا [←] تَكْفُرُونَ [۲۵/۷]	ناسپاسی نکنید کافر نشوید
۲	أَشْكُرُ [←] أُشْكِرُوا [۲۳/۶]	شکر کن	۸	لَقَمَان	لقمان علیه السلام
۳	أَكْفُرَ [←] يَكْفُرُ [۲۸/۷]	ناسپاسی کنم	۹	لَمْ يَكْفُرُوا [←] يَكْفُرُونَ [۲۸/۷]	کافر نشدند
۴	جَدِيد	جدید	۱۰	يَشْكُرُ [←] تَشْكُرُونَ [۴۶/۱۲]	شکر می کند
۵	شَاكِرِينَ	جمع «شاکر»: شکر گزار	۱۱	يَشْكُرُونَ [←] تَشْكُرُونَ [۴۶/۱۲]	شکر می کنند
۶	شُكْر	شکر - سپاس			

ردیف	کلمه (جدید)	معنا	ردیف	کلمه (جدید)	معنا
۱	أَذْكُرُ	یاد کنم - به یاد آورم	۹	مُبْصِرٌ - مُبْصِرَةٌ	روشنی بخش

۲	اعْمَلُوا	انجام دهید	۱۰	مُسْتَقَرًّا	قرارگاه
۳	أُوتِيَ	داده شد	۱۱	نَبَأٌ	خبر
۴	تَبَتَّغُوا	بجوید	۱۲	تَوَاتٍ	می دهیم
۵	تَشْكُرُونَ	شکر کنید - شکر می کنید	۱۳	هَزُوءًا	مسخره
۶	تَنْزِيلٌ	فروفرستادن - فروفرستاده	۱۴	يَأْتُ بِ-	می آورد
۷	شَكَرَ	شکر کند - شکر کرد	۱۵	يَبْلُوْ	بیازماید - می آزماید
۸	شَكُورٌ	بسیار شکرگزار	۱۶	يُذْهِبُ	می برد

ردیف	کلمه (جدید)	معنا	ردیف	کلمه (جدید)	معنا
۱۷	لَمْ تَرَ	ندیدی	۱۹	يُرِدُّ	بخواهد
۱۸	لَوْلَا	چرا نه	۲۰	يَشَاءُ	بخواهد

تمرین و پرسش

۱. قرآن آموزان گرامی، گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزنید.

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. لَتَسْكُنُوا - تَبَتَّغُوا - تَشْكُرُونَ

☐ الف - تا آرام گیرید - بجوید - شکر کنید

☐ ب - تا این که آرامش یافتید - به دست آوردید - شکر می کنید

۲. تَنْزِيلٌ - شُكْرٌ - نَبَأٌ

□ الف - فرود آمد - شکر گزار - خبر داد

□ ب - فرو فرستادن - بسیار شکر گزار - خبر

۳. اَذْكُرْ - اَشْكُرْ - اَشْكُرْ

□ الف - به یاد آورم - شکر کنم - شکر کن

□ ب - به یاد آور - شکر گزار - شکر گزارم

۴. مُبْصِرٌ - هُزُوًا - مُسْتَقَرٌّ

□ الف - روشن بخش - مسخره - قرارگاه

□ ب - روشنی - مسخره - قرارگاه

۵. يَأْتِ بِ- تَأْتِ - أُوتِي

□ الف - می آید - می آیم - آمد

□ ب - می آورد - می دهیم - داده شد

ب - کدام کلمات، گزینه صحیح است؟

۱. انجام دهید - بخواهد - ندیدی:

□ الف - اَعْمَلُوا - يَشَأْ - لَمْ تَرَ □ ب - اَعْمَلُوا - يُرِدْ - لَا تَرَى

۲. بیازماید - می برد - می آورد:

□ الف - يَبْلُو - يَذْهَبُ - يَأْتِ بِ □ ب - يَبْلُو - يَأْتِ بِ - يَذْهَبُ

۳. ناسپاسی می کنم - کافر نشدند - ناسپاسی نکنید:

□ الف - اُكْفِرْ - لَمْ يَكْفُرُوا - لَا تَكْفُرُوا □ ب - اُكْفِرْ - لَا يَكْفُرُونَ - لَمْ تَكْفُرُوا

۴. خبر - روشنی بخش - چرا نه:

- الف - بُيَا - تَنْزِيل - لَوْيَا □ ب - نَبَا - مُبْصِر - لَوْيَا □
۵. شکر کرد - شکر می کند - شکر می کنید:
- الف - شَكَرَ - يَشْكُرُ - يَشْكُرُونَ □ ب - شَكَرَ - يَشْكُرُ - تَشْكُرُونَ □

۲. ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزنید:

۱. فَادْكُرُونِي اَذْكُرْكُمْ

- الف - پس یاد کنید مرا (تا) یاد کنم شما را □
- ب - اگر یاد کنید مرا، یاد خواهم کرد شما را □
۲. وَاَشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ^۱

- الف - و شکر کنید مرا و کافر نشوید □
- ب - و شکر کنید برای من (مرا) و ناسپاسی نکنید مرا □
۳. وَمَنْ يَرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا

- الف - و هر کس بخواهد پاداش دنیا را، می دهیم و او (برخی) از آن را □
- ب - و چه کسی خواسته است پاداش دنیا را تا به او بدهید □
۴. وَاَشْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُونَ

- الف - و. شکر کردند نعمت خدا را و تنها او را بندگی نمودند □
- ب - و شکر کنید نعمت خدا را، اگر (تنها) او را بندگی می کنید □
۵. لِيُثْلُوْنِي اَلْشُّكْرُ اَمْ اَكْفُرُ

- الف - تا بیازماید مرا، آیا شکر می کنم یا ناسپاسی می کنم؟ □
- ب - برای این که آزموده مرا که شکر بگزارم نه ناسپاسی □

^۱ - «لَا تَكْفُرُونَ» در اصل «لَا تَكْفُرُوا + نِ + ي» بوده است.

۶. فَابْتَغُوا عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ

- الف - پس طلب کردند نزد خدا روزی را، و او را بندگی نمودند
- ب - پس طلب کنید نزد خدا روزی را، و بندگی کنید او را

۷. وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ

- الف - و قطعاً دادیم به لقمان حکمت را
- ب - و قطعاً آورد برای ما لقمان، حکمت را

۸. اَعْمَلُوا آلَ دَاوُودَ شُكْرًا

- الف - و انجام دهید (ای) خاندان داوود، سپاس (نعمت های من) را
- ب - انجام دادند خاندان داوود مراتب شکرگزاری را

۹. وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ

- الف - و کم هستید ای بندگان من در مقام شکرگزاری
- ب - و کم اند از بندگان من، (که) بسیار شکر گزارند

۱۰. اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ

- الف - خدا کسی است که قرارداد برای شما شب را تا آرام گیرید در آن
- ب - خداوندی که قرار داد شب آرامش بخش را برای شما

۱۱. وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ

- الف - و برای شما زمین، جایگاه استقرار و کالای مورد نیاز است
- ب - و برای شما در زمین قرارگاه، و بهره مندی است تا زمان (معین)

۱۲. إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ

- الف - اگر بخواهد می برد شما را و می آورد خلقتی جدید را
- ب - اگر بخواهد می آورد شما را و می دهد آفرینشی جدید را

۱۳. قَالُوا لَوْأُوتِيَ مِثْلَ مَا أُوتِيَ مُوسَى

- الف - گفتند: اگر داده شود به ما مانند آنچه داده شد به موسی
 □ ب - گفتند: چرا داده نشد (به ما) مانند آنچه داده شد به موسی

۱۴. أَوَلَمْ يَكْفُرُوا بِمَا أُوتِيَ مُوسَى مِنْ قَبْلُ

- الف - و ایا کافر نشدند به آنچه داده شد به موسی از قبل (قبلاً)
 □ ب - و آیا ناسپاسی نکردید به آنچه داده شده بود از قبل به موسی

۱۵. قُلْ هُوَ نَبَأٌ عَظِيمٌ * أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ

- الف - گفت: این خبر بزرگی است که نسبت به شما اعراض نمودند
 □ ب - بگو: آن خبر بزرگی است. شما از آن روی گردانید

۳. ترجمه عبارات قرآنی زیر را کامل کنید:

۱. وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

و برای شما و چشم ها و به امید این که
 شما

۲. فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلالًا طَيِّبًا وَاشْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ

پس از آنچه شما را حلال و و
 نعمت خدا را.

۳. وَمَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ

و هر کس پس فقط برای و
 ناسپاسی کند خدا و ستوده است.

۴. وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنْ اشْكُرْ لِلَّهِ وَمَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ

و دادیم به حکمت را، این که برای خدا و شکر کند شکر می کند

۵. إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ

..... خدا دارای بر ولی مردم

.....

۴. قرآن آموزان گرامیک عبارات قرآنی ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی

عبارت های قرآنی زیر را ترجمه کنید:

۱. فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ

(بقره: ۳۶)

وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَى حِينٍ

.....

۲. وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ هُزُوءًا وَادْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمَا أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِّنَ

(بقره: ۲۳۱)

الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ

.....

.....

۳. أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ

(ابراهيم: ۱۹)

جَدِيدٍ

.....

.....

٤. فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا لَوْثَا أُوتِيَ مِثْلَ مَا أُوتِيَ مُوسَىٰ أَوَلَمْ يَكْفُرُوا
بِمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ
(قصص: ٤٨)

٥. قُلْ هُوَ نَبَأٌ عَظِيمٌ * أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ
(ص: ٦٨)

٦. تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ
(غافر: ٢)

حركة الترجمة
Translation Movement

زبان قرآن

اسم مفعول

کلمات زیر را با توجه به معانی آنها بخوانید:

معلوم: دانسته	مَقْطُوع: بریده
مَقْتُول: کشته	مَنْصُور: یاری شده

همان گونه که ملاحظه می کنید، کلمات بالا بر کسی یا چیزی دلالت دارد که کاری بر روی آن انجام شده است. در زبان فارسی این کلمات را «صفت مفعولی» و در عربی «اسم مفعول» می نامند.

اسم مفعول در فعل هایی که ماضی غایب مفرد مذکر آنها سه حرفی است بر وزن «مفعول» می آید. یعنی به حروف اصلی (ریشه) آن دو حرف «م» و «و» افزوده می شود. مثلاً اسم مفعول فعل «نَصَرَ» ، مَنْصُور است.

یاد آروی

۱. همچون بسیاری از اسم های عربی، مؤنث اسم مفعول با افزودن «ه» به آخر مذکر آن ساخته می شود، مانند مَعْدُود + ه = مَعْدُودَه

۲. اسم مفعول مذکر با «وَنَ - یَنَ» و مؤنث با «ات» جمع بسته می شوند مانند:

مَنْصُور + وَنَ = مَنْصُورُونَ

مَنْصُور + یَنَ = مَنْصُورِینَ

مَعْدُودَه ← مَعْدُودَات

مَمْنُوعَه ← مَمْنُوعَات

تمرین - جدول زیر را کامل کنید:

اسم مفعول مذكر جمع	اسم مفعول مذكر مفرد	فعل ماضی غایب مفرد مذكر
مَعْرُوفُونَ - مَعْرُوفُونَ:	مَعْرُوف: شناخته شده	عَرَفَ: شناخت
شناخته شدگان		

نَصَرَ: یاری کرد

شَهِدَ: گواهی داد

يَسَرَ: آسان بود

حَفِظَ: حفظ کرد

مَنَعَ: منع کرد

سَكَبَ: ریخت

قَطَعَ: برید

رَفَعَ: بالا برد

خَتَمَ: مهر زد

اسم مفعول مؤنث جمع	اسم مفعول مؤنث مفرد	فعل ماضی غایب مفرد مذكر
مَعْرُوفَات: شناخته شدگان	مَعْرُوفَةٌ: شناخته شده	عَرَفَ: شناخت

نَصَرَ: یاری کرد

شَهِدَ: گواهی داد

يَسَرَ: آسان بود

حَفِظَ: حفظ کرد

مَنَعَ: منع کرد

سَكَبَ: ریخت

قَطَعَ: برید

رَفَعَ: بالا برد

خَتَمَ: مهر زد

آشنایی با معارف قرآنی

شکر و شاکرین

دعوت به شکر

عقل و انسان های عاقل، صفت پسندیده سپاس گزاری را تأییدی و بدان حکم می کنند. بالاترین شکر و سپاس، شکر نعمت های فراوانی است که خداوند به ما ارزانی داشته است. خدای متعال د بعضی یاز آیات قرآن کریم، خود از انسان ها می خواهد که شاکر باشند: «فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ».

در آیه ۱۱۴ سوره نحل ابتدا نعمت خوراکی ها و روزی حلال و پاکیزه را به انسان یادآوری می کند، آن گاه از او می خواهد شکرگزار او باشد: «فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلالًا طَيِّبًا وَاشْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ».

در آیه ۱۷ سوره عنکبوت آمده است که روزی را از خدا بخواهید و شکر گزار خداوند باشید: «فَابْتَغُوا عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ».

در سوره لقمان آیه ۱۲ می خوانیم: «وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنْ اشْكُرْ لِلَّهِ»؛ به لقمان حکمت دادیم تا شکر گزار خدا باشد، به خاندان داوود علیه السلام نیز سفارش به شکر می کند و می فرماید: «اعْمَلُوا آلَ دَاوُودَ شُكْرًا».

پاداش شاكران

پاداش خداوند به کسانی که شکرگزار اویند افزودن نعمت هاست. شاكرین درگاه الهی اگر از خدا پاداش دنیایی بخواهند، به آنان می دهد و اگر ثواب اخروی طلب کنند، همان را عطا می کند: «وَمَنْ يَرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَنْ يَرِدْ ثَوَابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ مِنْهَا وَسَنَجْزِي الشَّاكِرِينَ».

مرحوم علامه طباطبایی می نویسد: شاكرین در این آیه کسانی هستند که ننه در جستجوی ثواب دنیا هستند و نه ثواب آخرت؛ بلکه فقط در پی کسب رضای خدا هستند و جزای ویژه ای نصیب ایشان می شود.

نتیجه شکر مستقیماً به شخص شاكر می رسد: «قَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي لِيُؤْتِي الْأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ ...» و «وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ ... وَمَنْ يَشْكُرُ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ ...».

شكر گزاران اندك اند

در بعضی از آیات قرآن پس از امر به شکر، از حقیقتی پرده بر می دارد که برای هر انسان اندیشمندی هشدار دهنده و عبرت انگیز است. حقیقت این است که عده کمی از انسان ها شکر گزار واقعی اند: «اعْمَلُوا آلَ دَاوُودَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ».

در آیه ۶۱ سوره غافر پس از ذکر نعمت شب (برای آرمیدن) و روز (برای فعالیت و تلاش)، می فرامید خدا فضل و بخشش خود را از بندگان دروغ نمی کند ولی بیشتر مردم شکر گزار نیستند: «اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ».

تمرین آزاد

عبارات قرآنی و آیات کلمه های جدید

۱. وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ نَصَرَ: یاری کرد
(العمران: ۱۲۳) أَذِلَّةٌ: «جمع ذلیل: خواری»

۲. وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا أَنْ أَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَذَكِّرْهُمْ بِآيَاتِ اللَّهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ صَبَّار: بسیار شکیبا
(ابراهیم: ۵)

۳. فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِّنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ أَوْزِعَ: الهام کن
(نمل: ۱۹)

۴. وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِّنْ نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ وَفَجَّرْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ
 * لِيَأْكُلُوا مِن ثَمَرِهِ وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ أَفَلَا يَشْكُرُونَ
 لِيَأْكُلُوا : تا

بخورند (یس: ۳۴-۳۵)

ثَمَرٍ : میوه

۵. إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّا آلَ لُوطٍ نَّجَّيْنَاهُمْ بِسَحَرٍ * نِعْمَةٌ
 مِّنْ عِنْدِنَا كَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ شَكَرَ
 حَاصِبٍ : طوفان

شن (قمر: ۳۴-۳۵)

شَكَرَ : شکر کرد

۶. إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيُكُمْ مَّشْكُورًا (انسان: ۲۲)

مَشْكُورٌ : مورد

قدردانی

درس چهل و هفتم

صبر و صابرين

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت و شمرده بخوانید:

١. وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ
وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ (بقره: ١٥٥)

٢. وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ
(ال عمران: ١٢٠)

٣. وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ
(ال عمران: ١٨٦)

٤. قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ
عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ (اعراف: ١٢٨)

٥. وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ (انفال: ٤٦)

٦. إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ (هود: ١١)

٧. إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ
وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ
وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا
وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا (احزاب: ٣٥)

۸. وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتَّىٰ نَعْلَمَ الْمُجَاهِدِينَ مِنْكُمْ وَالصَّابِرِينَ وَتَبْلُوَ أَخْبَارَكُمْ (محمد: ۳۱)

۹. فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ (ق: ۳۹)

۱۰. فَاصْبِرْ صَبْرًا جَمِيلًا * إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا * وَتَرَاهُ قَرِيبًا (معارج: ۷)

جدول کلمه های آشنا و جدید

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	أَخْبَارٍ	خبرها	۷	صَادِقَاتٍ	مؤنث «صادقین»
۲	اصْبِرُوا [← اصْبِرْ ۳۲/۸]	صبر کنید	۸	قَانِتَات	مؤنث «قانتین»
۳	أُمُور	جمع «أمر»	۹	مُجَاهِدِينَ — مُجَاهِدُونَ	مجاهدان
۴	تَأْكُلُونَ [←	می خورید	۱۰	نَبْلُوا [←	می آزمایش می

	يَاكُلُونَ [۴۴/۱۱]			يَبْلُوْ [۴۶/۱۲]	
۵	جُزْءٌ	جزء - بخش	۱۱	نَقْصٌ	کاستن - نقص
۶	صَابِرَاتٍ	مؤنث « صابرين »			

ردیف	کلمه (جدید)	معنا	ردیف	کلمه (جدید)	معنا
۱	آذَان (جمع اُذُن)	گوش ها	۱۰	عَزَمٌ	اراده - تصمیم ^۱
۲	أَبْنَاءٌ	فرزندان	۱۱	فَاكِهَةٌ	میوه
۳	أَبْوَاب	درها	۱۲	قَاتِتِينَ - قَاتِتُونَ	فرمانبرداران
۴	بَاب	در	۱۳	مُحِيطٌ	احاطه کننده
۵	بَأْسٌ	عذاب - جنگ	۱۴	مَقْسُومٌ	قسمت شده - تقسیم شده
۶	تَصَبَّرُوا	صبر کنید	۱۵	يَبْسُطُ	وسعت می بخشد - گسترش می دهد
۷	ثَمَرَاتِ (جمع ثمرة)	میوه ها	۱۷	يَعْرِفُونَ	می شناسند
۸	جُوعٍ	گرسنگی	۱۸	يَقْدِرُ	تنگ می گرداند

^۱ - «عزم» در لغت به معنی «تصمیم جلی» است و گاهی به هر چیز محکم نیز گفته می شود. بنابر این عبارت «مِنْ عَزْمِ الْأُمُور» به معنی «کارهای شایسته ای است که انسان باید روی آن تصمیم بگیرد» و یا به معنی «هر گونه کار محکم و قابل اطمینان» است.

			چشیدند	ذَاقُوا	۹
--	--	--	--------	---------	---

تمرین و پرسش

۱. گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزنید.

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. أُبْنَاءَ - أَبْوَابَ - آذَانَ :

☐

الف - فرزندان - درها - گوش ها

☐

ب - بناها - درها - اذان ها

۲. تَصَبَّرُوا - ذَاقُوا - يَبْصُرُونَ :

☐

الف - صبر کردند - چشیدند - ببینید

☐

ب - صبر کنید - چشیدند - می بینند

۳. ثَمَرَاتٍ - فَاكِهَةٌ - جُوعٌ :

☐

الف - اثرها - فکاهی - گرسنگی

☐

ب - میوه ها - میوه - گرسنگی

۴. أَغْلَمُ - يَبْسُطُ - يَقْدِرُ :

☐

الف - می دانم - وصعت می بخشد - تنگ می گرداند

☐

ب - داناتر - می بندد - تعیین می کند

۵. بَأْسَ - قَانِتُونَ - عَزَمَ :

☐

الف - شدت - دعا کننده - اراده

☐

ب - عذاب - فرمانبرداران - تصمیم

ب - کدام کلمات، گزینه صحیح است؟

۱. زنان صبر کننده - زنان راستگو. - زنان فرمانبردار:

☐ الف - صَابِرَاتٍ - صَادِقَاتٍ - قَانِتَاتٍ	☐ ب - صَابِرِينَ - صَادِقِينَ - قَانِتِينَ
---	---
۲. می آزماییم - می دانیم - صبر کنید:

☐ الف - نَبَلُوا - نَعَلَمُ - اصْبِرُوا	☐ ب - نَبَلُوا - نَعَلَمُ - اصْبِرُوا
--	--
۳. روشن شد - احاطه کننده - می شناسند:

☐ الف - تَبَيَّنَ - مُحِيطٌ - يَبْصُرُونَ	☐ ب - تَبَيَّنَ - مُحِيطٌ - يَعْرِفُونَ
--	--
۴. می خورید - خبرها - تقسیم شده:

☐ الف - تَأْكُلُونَ - أَخْبَارٍ - مَقْسُومٌ	☐ ب - يَأْكُلُونَ - أُمُورٍ - مَقْسُومٌ
--	--
۵. میوه ها - گرسنگی - فرزندان:

☐ الف - ثَمَرَاتٍ - جُوعٍ - أُبْنَاءٍ	☐ ب - فَاكِهَةٌ - بِأَسٍ - أُبْنَاءٍ
--	---

۲. معنای صحیح هر عبارت را علامت بزنید:

۱. وَلَنَبْلُوَ بَشِيٍّ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ

☐ الف - و آزمایش نمودیم شما را به چیزی از ترس و گرسنگی	☐ ب - و قطعاً می آزماییم شما را به چیزی از ترس و گرسنگی
---	--
۲. وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئاً

☐ الف - و اگر صبر کنید و تقوا پیشه کنید زیان نمی رساند به شما نیرنگ آنها	☐ چیزی
☐ ب - و اگر صبر می کردید و تقوا می داشتند، هرگز زیان نداشت برای شما	☐ نیرنگ آنها

۳. إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ

- الف - قطعاً زمین برای خداست، به ارث می برد آن را هر کس بخواهد از
 بندگا نخذ ☐
- ب - قطعاً زمین برای خداست، وا می گذارد آن را (خدا) به هر کس که
 بخواهد از بندگانش ☐

۴. قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا

- الف - بگو به موسی، که قومش کمک بگیرند از خدا و صبر کنند ☐
- ب - گفت موسی به قومش: کمک بگیرید از خداوند و صبر کنید ☐

۵. وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

- الف - و. صبر کنید، قطعاً خداوند با صبر کنندگان است ☐
- ب - و صبر کردند، قطعاً خداوند همراه صبر کنندگان است ☐

۶. أُولَئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ

- الف - آنان برایشان آمرزش و پاداشی بزرگ است ☐
- ب - کسانی هستند که برای خود آمرزش و اجر بزرگی طلب می کنند ☐

۷. أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْراً عَظِيماً

- الف - می شمارد خداوند برای آنها ثواب و پاداشی بزرگ ☐
- ب - آماده کرد خداوند برای آنها آمرزش و پاداشی بزرگ ☐

۸. وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتَّى نَعْلَمَ الْمُجَاهِدِينَ مِنْكُمْ وَالصَّابِرِينَ

- الف - و آزمودیم شما را تا بشناسیم مجاهدان و صابران را ☐

^۱ - «ب» را از «از» معنا کنید.

ب - و حتماً می آزماییم شما را تا بدانیم (بشناسیم) مجاهدان از شما و صبر کنندگان را

۹. وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ

الف - و تسبیح کن به همراه ستایش پروردگارت پیش از طلوع خورشید

ب - و تسبیح کن ستایش خدای را تا طلوع خورشید

۱۰. إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا * وَتَرَاهُ قَرِيبًا

الف - قطعاً آنها می بینند آن (قیامت) را دور، و می بینیم آن را نزدیک

ب - تا آنان قیامت را دور ببینند و ما نزدیک بینیم

۱۱. يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ

الف - می شناسد آنها را همان طور که می شناسد فرزندان را

ب - می شناسند آن را هم چنانکه می شناسند فرزندان را

۱۲. كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ حَتَّى ذَاقُوا بَأْسَنَا

الف - این چنین تکذیب کردند کسانی که پیش از آنها (بودند)، تا چشیدند

عذاب ما را

ب - اینم چنین تکذیب کرد کسانی را که پیش از آن ها (بودند)، تا بچشدند

عذاب ما را

۱۳. أُولَٰئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلَّ هُمْ أَضَلُّ

الف - آنها چهارپایانی هستند، بلکه آنها گمراه شده اند

ب - آنها مانند چهارپایان هستند، بلکه آنها گمراه ترند

۱۴. لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِّكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَّقْسُومٌ

الف - برای آن (جهنم) هفت در است، برای هر دری، از آنها (جهنمی ها)
 بخشی تقسیم شده اند. ☐

ب - برای جهنم هفت در است که هر درش به عده ای اختصاص دارد ☐
 ۱۵. لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ

الف - در آن برای آنها انواع میوه جات است که از آن می خورند ☐
 ب - برای شما در آن میوه بسیاری است که از آنها می خورید ☐

۳. ترجمه عبارات قرآنی زیر را کامل کنید:

۱. وَنَقَصَ مِنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ

و ثروتها و و میوه ها و صبر کنندگان را.

۲. وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ

و اگر و پس قطعاً از (در)
 کارها است.

۳. إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ

مگر صبر کردند آنان

۴. فَاصْبِرْ صَبْرًا جَمِيلًا * إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا * وَتَرَاهُ قَرِيبًا

پس صبری قطعاً می بینند و
 می بینیم

۵. لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا

برای آنها است که با آنها و چشم هایی
 است که

۶. قُلْ إِنْ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ

..... قطعاً وسعت می بخشد برای کسی که

..... و

۴. قرآن آموزان عزیز: عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی

عبارت های قرآنی زیر را ترجمه کنید:

۱. الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمُ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ

لَا يُؤْمِنُونَ (انعام: ۲۰)

.....

.....

۲. كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّى ذَاقُوا بَأْسَنَا (انعام: ۱۴۸)

.....

۳. وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ

لَا يَبْصُرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ

الْغَافِلُونَ (اعراف: ۱۷۹)

.....

.....

۴. لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِّكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَّقْسُومٌ (حجر: ۴۴)

.....

۵. قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ (سبا: ۳۶)

۶. لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ (زخرف: ۷۳)

زبان قرآن

اسم تفضیل

به کلمه های زیر و معانی آنها توجه کنید:

اسم تفضیل مؤنث	اسم تفضیل مذکر
كُبْرَى: بزرگ تر، بزرگ ترین	أَكْبَرُ: بزرگ تر، بزرگ ترین
حُسْنَى: بهتر، بهترین	أَحْسَنُ: بهتر، بهترین
يُسْرَى: آسان تر، آسان ترین	أَيْسَرُ: آسان تر، آسان ترین

به این کلمات که بیانگر برتری صفتی در شخص یا چیزی می باشد، اسم تفضیل می گویند.

اسم تفضیل مذکر بر وزن «أَفْعَل» و اسم تفضیل مؤنث بر وزن «فُعْلَى» ساخته می شود.

تمرین - جدول زیر را کامل کنید:

ریشه اسم تفضیل مذکر

ظ ل م

ع ل م

ی س ر

ع س ر

ق ر ب

ر ح م

س ر ع

اَیْسَر: اسان تر - آسان ترین

.....: سخت تر - سخت ترین

.....: سریع تر - سریع ترین

آشنایی با معارف قرآن

صبر و صابرين

صبر

یکی از فضیلت های اخلاقی، صبر و شیکبایی در راه حق است. صبر در برابر گناهان و وسوسه های شیطان و استقامت در رویارویی با ناملایمات، انسان مؤمن را به نتایج شیرین و دل پذیری می رساند.

دعوت به صبر: آیاتی از قرآن، پیامبر خدا صلی الله علیه و اله و مؤمنان را به صبر امر می کند: «وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ». این آیه با بیان این نکته که خداوند با صابران است، مؤمنان را به صبر و پایداری در مقابل سختی ها و مشکلات، تشویق و ترغیب می کند.

آیه ۳۹ سوره «ق» نیز رسول گرامی اسلام را به صبر سفارش می کند: «فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ...». یعنی ای پیامبر! بر گفتارهای زشت و آزار دهنده کافران و مشرکان شکیبا باش. در آیه ۵ سوره معارج، پیامبر صلی الله علیه و اله به شکیبایی و صبری زیبا فراخوانده شده است: «فَاصْبِرْ صَبْرًا جَمِيلًا». صبر جمیل یعنی صبری که تداوم داشته باشد و با بی تابگی و شکوه و ناله همراه نباشد.

آثار صبر

۱. بشارت به رستگاری: برای آن که بتوانیم از آزمایش های الهی سربلند بیرون بیاییم باید صبر پیشه کنیم و استقامت بورزیم. رد این صورت وعده بشارت خداوند نصیبمان خواهد شد: «وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ».
۲. خنثی شدن توطئه های دشمن: «وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ».
۳. حکومت متقین: حضرت موسی علیه السلام به قوم خود سفارش کرد که با یاری گرفتن از خدای بزرگ، در راه او. و در برابر مشکلات محکم بایستند و پرهیزکاری پیشه کنند تا از حکومت طاغوت رهایی یابند و پروا پیشگان و با تقوایان، جایگزین حاکمان ستمگر شوند: «قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ».
۴. مغفرت الهی و پاداش بزرگ: «إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ»، «... وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ ... أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا».

تمرین آزاد

کلمه های جدید

عبارات قرآنی و آیات

۱. وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا لَنُبَوِّئَنَّهُمْ فِي الدُّنْيَا ظُلْمًا شَدِيدًا
حَسَنَةً وَلَآجِرُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ * الَّذِينَ صَبَرُوا نُبَوِّئُ جَاي مِي
وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ (نحل: ۴۱-۴۲) دهیم

۲. مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ وَلَنَجْزِيَنَّ الَّذِينَ صَبَرُوا يَنْفَدُ: پایان می
أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ (نحل: ۹۶) پذیرد

۳. ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا فُتِنُوا ثُمَّ جَاهَدُوا فَتَنُوهَا: شکنجه
وَصَبَرُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ (نحل: ۱۱۰) شدند

۴. إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا أَنَّهُمْ هُمُ الْفَائِزُونَ جَزَيْتُ: پاداش
(مومنون: ۱۱۱) دادم — پاداش می
دهم

فَائِزُونَ: رستگاران

۵. اُولَٰئِكَ يُؤْتَوْنَ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا وَيَدْرُؤُونَ بِالْحَسَنَةِ يُوْتُونَ : داده می
السیئة ومما رزقناهم ينفقون (قصص: ۵۴) شود- داده می

شوند

مرّتين : دو مرتبه

يدرؤون : دفع می

کنند

۶. وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُبَوِّئَنَّهُم مِّنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نِعَمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ
(عنكبوت: ۵۸)

۷. وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا بِآيَاتِنَا
يُوقِنُونَ (سجده: ۲۴)

ترجمه قرآن
Translation Movement

درس چهل و هشتم

صفات ناپسند اخلاقی

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت و شمرده بخوانید.

۱. قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَا أَذًى وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ (بقره: ۲۶۳)

۲. وَالَّذِينَ يَنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ (نساء: ۳۸)

۳. فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ (اعراف: ۳۷)

۴. وَإِنْ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ عَنْ آيَاتِنَا لَغَافِلُونَ (يونس: ۹۲)

۵. إِنَّ الْمُبْذَرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا (اسراء: ۲۷)

۶. إِنَّ اللَّهَ يَدْفَعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يَحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ (حج: ۳۸)

۷. إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ (غافر: ۲۸)

۸. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِّنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِّنْهُمْ

(حجرات: ۱۱)

۹. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا

(حجرات: ۱۲)

۱۰. وَلَا يَغْتَبَ بََعْضُكُم بَعْضًا أَيَحِبُّ أَحَدُكُمْ أَن يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ

(حجرات: ۱۲)

وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ

جدول کلمه های آشنا و جدید

یادآور می شویم که با مباحثه و از یکدیگر پرسیدن، مفهوم کلمات بهتر در ذهن نقش می بندد و دیرتر از حافظه پاک می شود.

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (آشنا)	معنا
۱	دَابَّةٌ (مفرد دَوَابٌّ)	جنبنده	۵	مُتَكَبِّرِينَ	افراد با تکبر – متکبران
۲	رِثَاءٌ	ریا – خودنمایی	۶	مُسْرِفٌ	اسراف کننده
۳	صَدَقَةٌ	صدقه – زکات	۷	نُبِّئُوا [← يُنَبِّئُ ۴۸/۱۲]	خبر می دهیم
۴	كَذَّابٌ	بسیار دروغگو	۸	يَأْكُلُ [←]	بخورد – می خورد

	يَا كُلُونَا [۴۴/۱۱]				
--	-------------------------	--	--	--	--

ردیف	کلمه (جدید)	معنا	ردیف	کلمه (جدید)	معنا
۱	أَذَى	آزار - اذیت	۱۱	لَا يَسْخَرُ	مسخره نکند
۲	بَغْتَةً	ناگهانی	۱۲	لَا يَغْتَبُ	غیبت نکند
۳	بَغَى	سرکشی - طغیان	۱۳	لَحْم	گوشت
۴	بَنَات	دختران	۱۴	مُبْذَرِّينَ	اسراف کنندگان
۵	تَبِينَ	اشکار شد - روشن شد	۱۵	مَثْوَى	جایگاه
۶	تَتْلَى	تلاوت می شود، خوانده می شود	۱۶	يُؤَاخِذُ	مؤاخذه کند - مراخذه می کند
۷	تَرَكَ	باقی گذاشت	۱۷	يَتَّبِعُ	به دنبال دارد
۸	خَوَانَ	خیانت پیشه	۱۸	يُدَافِعُ	دفاع می کند
۹	كَرِهْتُمْ	ناخوش داشتید - بدتان آمد	۱۹	يُنَبِّئُ	خبر می دهد
۱۰	لَا تَجَسَّسُوا	تجسس نکنید			

تمرین و پرسش

۱. گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزنید.

الف - معنای صحیح کلمات را علامت بزنید:

۱. یُوَاخِذُ - يَدَافِعُ - يُبَيِّنُ:

الف - مؤاخذه می کند - دفاع می کند - خبر می دهد ☐

ب - گرفت - دفاع کرد - خبر داد ☐

۲. بَغَى - لَحِمَ - بَغْتَةً

الف - طلب - گوشت - سرکشی ☐

ب - سرکشی - گوشت - ناگهانی ☐

۳. لَا تَجَسَّسُوا - لَا يَسْخَرُ - لَا يَغْتَب:

الف - تجسس نکنید - مسخره نکند - غیبت نکند ☐

ب - تجسس نکردند - مسخره نکرد - غیبت نکرد ☐

۴. مُبَذِّرِينَ - مُتَكَبِّرِينَ - مُسْرِفًا:

الف - اسراف کنندگان - متکبران - اسراف کننده ☐

ب - بخشنندگان - افراد با تکبر - اسراف کننده ☐

۵. كَذَّابٌ - خَوَّانٌ - مَثْوًى:

الف - دروغگو - خیانت کار - ثواب ☐

ب - بسیار دروغگو - خیانت پیشه - جایگاه ☐

ب - کدام گزینه، صحیح است؟

۱. آزار - برادران - دختران:

الف - أَذًى - إِخْوَانٌ - بَنَاتٌ ☐ ☐ ب - بَغَى - بَنَاتٌ - إِخْوَانٌ ☐

۲. بدتان آمد - مسخره نکند - خبر می دهیم:

- الف - كَرِهْتُمْ - لَا يَسْخَرُ - نُبُّؤُ □ ب - كَرِهْتُمُوهُ - يَسْخَرُ - نُبُّؤُ □
۳. خواننده می شود - به دنبال دارد - باقی گذاشت:
- الف - يُوَاحِدُ - بَعَثَهُ - تَرَكَ □ ب - تَتَلَى - يَتَّبِعُ - تَرَكَ □
۴. جنبنده - ناگهانی - خود نمایی:
- الف - دَابَّةٌ - بَعَثَهُ - رِئَاءَ □ ب - دَوَابٌ - بَعَى - مُسْرِفٌ □
۵. اسراف کنندگان - خیانت پیشه - بسیار دروغگو:
- الف - مُسْرِفٌ - خَوَانَ - كَذَّابٌ □ ب - مُبَذِّرِينَ - خَوَانَ - كَذَّابٌ □

۲. معنای صحیح هر عبارت را علامت بزنید:

۱. قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ

- الف - گفتار خوب به آمرزش نزدیک تر است. □
- ب - گفتار خوب و گذشت بهتر است □

۲. مِّنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَا أَذًى

- الف - از صدقه و پیروی آزار دهنده □
- ب - از صدقه ای که به دنبال دارد آن را آزاری □

۳. وَالَّذِينَ يَنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ

- الف - و کسانی که انفاق می کنند مال هایشان را (برای) خود نمایی به مردم □
- ب - و. کسانی که انفاق کنند ثروت را در دید مردم □

۴. فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا

- الف - پس کسی که ظلم می کند به کسی که دروغ بسته بر خدا □
- ب - پس چه کسی ستمکارتر است از کسی که بسته است بر خدا دروغ □

۵. وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ عَنِ آيَاتِنَا لَغَافِلُونَ

- الف - و قطعاً بسیاری از مردم از نشانه های ما بی خبرند
- ب - و این که اکثر مردم از نشانه ما در غفلت اند
۶. **إِنَّ الْمُبْذَرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ**
- الف - قطعاً اسراف کنندگان می باشند برادران شیطان ها
- ب - قطعاً هر اسراف کاری برادر شیطان است
۷. **وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا**
- الف - و بود شیطان برای پروردگارش ناسپاس
- ب - و. شیطان نسبت به نعمت های پروردگار ناسپاس است
۸. **إِنَّ اللَّهَ يَدْفَعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا**
- الف - حتماً خداوند دفع خطر می کند از شما کسانی که ایمان آوردید
- ب - قطعاً خداوند دفاع می کند از کسانی که ایمان آوردند
۹. **إِنَّ اللَّهَ لَا يَحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ**
- الف - قطعاً خداوند دوست ندارد هر خیانت پیشه ناسپاسی را
- ب - قطعاً خداوند را دوست ندارند همه خیانت کاران کافر
۱۰. **إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ**
- الف - قطعاً خداوند هدایتگر هر اسراف کار دروغ پرداز نیست
- ب - قطعاً خداوند هدایت نمی کند کسی را که او اسراف کننده و بسیار دروغگو است.
۱۱. **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِّنْ قَوْمٍ**
- الف - ای کسانی که ایمان آوردید: مسخره نکنند گروهی (از شما) گروهی
- (دیگر) را

- ب - کسانی که ایمان آوردند نباید مسخره کنند یکدیگر را
 ۱۲. **عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِّنْهُمْ**

□ الف - چه بسا که باشند بهتر از آنها

- ب - به امید این که از هم بهتر باشید
 ۱۳. **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ**

□ الف - آنان که ایمان آوردند، باید دوری گزینند از بدگمانی ها

□ ب - ای کسانی که ایمان آورده اید: دوری گزینید بسیاری از (بد) گمانی ها

□ را

۱۴. **وَلَا يَغْتَبِ بَعْضُكُم بَعْضًا**

□ الف - و غیبت نکنند برخی از شما بعضی (دیگر) را

□ ب - و غیبت نکنید شما از بعضی دیگر

۱۵. **أَيَحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا**

□ الف - آیا دوست دارد یکی از شما که بخورد گوشت برادر مرده اش را

□ ب - آیا دوست دارید شما که بخورید گوشت برادر مرده خود را

۳. ترجمه عبارات قرآنی زیر را کامل کنید:

۱. **وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ آيَاتُ اللَّهِ وَفِيكُمْ رَسُولُهُ**

و چگونه در حالی که شما بر شما خدا و

..... پیامبر او است.

۲. **قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ**

..... داخل شوید جهنم را، (در حالی که) در
آن، پس جایگاه

۳. وَلَوْ يَأْخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَابَّةٍ

و اگر خدا به سبب باقی نمی گذارد
..... آن (زمین) هیچ

۴. يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكِ وَبَنَاتِكِ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ

ای بگو و دخترانت و افراد با ایمان.

۵. فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

پس زمانی که برای او، می دانم خدا بر
..... چیزی

۴. عبارات و آیات ده گانه متن درس را با دقت ترجمه کنید.

تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی

عبارات های قرآنی زیر را ترجمه کنید:

۱. فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (بقره: ۲۵۹)

۲. وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ آيَاتُ اللَّهِ وَفِيكُمْ رَسُولُهُ (ال عمران: ۱۰۱)

۳. إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيَنْبُئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ (مائده: ۱۰۵)

٤. فَلَمَّا أَنْجَاهُمْ إِذَا هُمْ يَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا بَغْيُكُمْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ (يونس: ٢٣)

٥. وَلَوْ يَأْخُذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَآبَّةٍ (نحل: ٦١)

٦. فَيَأْتِيهِمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ (شعراء: ٢٠٢)

٧. يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ (احزاب: ٥٩)

٨. قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ (زمر: ٧٢)

آشنایی با معارف قرآن

صفات ناپسند اخلاقی

در این درس بعضی از صفات ناپسند را از دیدگاه قرآن کریم بیان می کنیم:

۱. ریا

انجام کارهای خوب و به ویژه عبادات باید فقط برای کسب رضایت خداوند و انجام اوامر او باشد. اگر کسی برای خوشایند مردم کار خوبی را انجام دهد از اجر معنوی برخوردار نخواهد شد. ریا یا خودنمایی، صفتی زشت و آفت اعمال صالح است: «وَالَّذِينَ يَنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ» در این آیه، خداوند ریا کار را بی ایمان به خدا و روز قیامت می شمارد، زیرا او با انجام کار برای خوشایند مردم در حقیقت در عمل، به خدا بی ایمان شده و چون اجر خود را از مردم می خواهد (توجه مردم به او)، گویی در عمل به پاداش قیامت نیز بی اعتقاد شده است.

۲. تبذیر

مصرف نا به جا و بیش از حد نعمت های الهی صفتی نکوهیده است. خداوند اهل تبذیر را برادران شیطان می داند، زیرا اسراف کاران با هدر دادن امکانات و نعمت های خدایی مانند شیاطین ناسپاسی می کنند: «إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا».

۳. مسخره کردن

مسخره کردن دیگران نشانگر تکبر و خود خواهی انسان است. خداوند ما را از این خوی ناپسند بر حذر می دارد و می فرماید: چه بسا کسی یا کسانی که مورد تمسخر قرار گرفته اند از مسخره کنندگان بهتر باشند: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِّنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِّنْهُمْ».

۴. سوء ظن (گمان بد)

خداوند از مردم می خواهد که نسبت به هم حسن ظن داشته از بدگمانی و ترتیب اثر دادن به آن بپرهیزند. بعضی یاز موارد سوء ظن گناه شمرده شده است: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ...» در این آیه، به صراحت از برخی سوء ظن ها به گناه تعبیر شده است. این گناه، در اُمّیت اجتماعی اختلال ایجاد می کند و اعتقاد و اطمینان را در جامعه اسلامی به مخاطره می اندازد.

۵. تجسس

جاسوسی کردن در زندگی شخصی افراد، مورد نفرت شارع مقدس است: «... وَلَا تَجَسَّسُوا». البته تجسس و پیگیری عملکرد و رفتارهای توطئه آمیز دشمنان جامعه اسلامی مشمول این آیه نمی شود.

۶. غیبت

هیچ فرد با ایمانی حق ندارد در غیاب برادر مؤمن خود درباره او چیزی بگوید یا عملی انجام دهد که عیوب پوشیده او را افشا کند و او را ناخشنود کند: «وَلَا يَغْتَبِ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُّبُّ أَحَدُكُمَا يَأْكُلُ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ»

إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ». قرآن کریم از این کار زشت، به خوردن گوشت مرده برادر مؤمن تعبیر می کند!
خدایا! ما را از این خوی های زشت و ناپسند دور بدار. آمین.

تمرین آزاد

- عبارات قرآنی و آیات کلمه های جدید
۱. وَإِذَا تَوَلَّى سَعَى فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ وَاللَّهُ لَا يَحِبُّ الْفُسَادَ (بقره: ۲۰۵) سَعَى: تلاش می کند
يُفْسِدَ: فساد کند
يُهْلِكَ: نابود کند
۲. وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِنَّ اللَّهَ لَا يَحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا (نساء: ۳۶) مُخْتَال: متکبر
فَخُور: فخر فروش
۳. وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَانُونَ أَنْفُسَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَحِبُّ مَنْ كَانَ خَوَّانًا أَثِيمًا (نساء: ۱۰۷) لَا تُجَادِلْ: بحث نکن - جدال نکن
يَخْتَانُونَ: خیانت می کنند
أَثِيم: گناهکار
۴. يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ (اعراف: ۳۱) لَا تُسْرِفُوا: اسراف نکنید

-
-
۵. وَآتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تُبَذِّرْ تَبْذِيرًا
آت: بده
(اسراء: ۲۶) ابن السبیل: در راه
مانده
.....
لا تُبَذِّرْ: اسراف
.....
نکن
تَبْذِيرًا: اسراف
کردنی
۶. إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ
لا تَفْرَحْ: شادمانی
(قصص: ۷۶) نکن
فَرِحِينَ: شادمانی
.....
ها

فهرست کلمات

کلمه	معنا	کلمه	معنا	کلمه	معنا
آتَوُوا	دادند	أَخَذَتْ	گرفت	أَتَى	آتی
آتَى	داد	أُخِرَ	دیگر	آثَار	آثار
آثَار	آثار	إِخْرَاج	خارج کردن - بیرون کردن	أَذَان (جمع)	آذان (جمع)
أَذَان (جمع)	گوش ها	إِخْوَان	برادران	أَلَاء	آلاء
أَلَاء	نعمت ها	أُدْعُ	دعوت کن - بخوان	أَلِهَةٌ	آلهه
أَلِهَةٌ	خدایان	أُدْعُوا	دعوت کنید - بخوانید	أَمْسَتْ	امست
أَمْسَتْ	ایمان آوردید	أَدْعُوا	می خوانم	أَنَاء	آناء
أَنَاء	اوقات - ساعات	أَذَان	اعلام - اعلان	أَوُوا	آووا
أَوُوا	پناه دادند - جایی دادند	أَذْكُرُ	یاد کنم - به یاد آورم	إِنْتِ بِـ	انتی
إِنْتِ بِـ	بیاورد	أَذَى	آزار - اذیت	إِنْتُوا بِـ	انتوا
إِنْتُوا بِـ	بیاورد	أَرَادَ	اراده کرد - خواست	أَنِمَّةٌ	آنمه
أَنِمَّةٌ	پیشوایان	إِرْتَدَّ	گردید	إِنْتِغَاء	انتغاء
إِنْتِغَاء	طلب کردن	أَرْجُلُ	پاها	إِنْتَعُوا	انتعوا
إِنْتَعُوا	طلب کنید	إِرْحَمُ	رحم کن	أَبْصَار	ابصار
أَبْصَار	چشم ها	أَسَاءْتُ	بدی کردید	أَبْقَى	آبقی
أَبْقَى	پایدارتر	أَسْتَجِبُ	اجابت کنم	إِبْكَار	ابکار
إِبْكَار	صبح	أَسْتَعِينُوا	کمک بگیرید	أَبْنَاء	آبناء
أَبْنَاء	فرزندان	أَسْتَغْفِرُوا	آمرزش می خواهند - آمرزش خواستند	أَبْوَاب	آبواب
أَبْوَاب	درها	أَسْلَمَ	تسلیم کرد	أَجَلَ	اجل
أَجَلَ	اجل - پایان مدت - زمان	أَسْمَاء	نام ها	أُجِيبُ	اُجیب
أُجِيبُ	اجابت می کنم	أَشَدُّ	شدیدتر	أَحْسَنُ	احسن
أَحْسَنُ	نیکی کردید	أَشْكُرُ	شکر کنم - شکر می کنم	أَحْيَا	آحیا
أَحْيَا	زنده کرد	أُشْكِرُ	شکر کن	أَخْبَار	آخبار
أَخْبَار	خبرها	إِصْبِرُوا	صبر کنید		

کلمه	معنا	کلمه	معنا	کلمه	معنا
اصْلَاح	اصلاح کردن	اَنَّى	از کجا - هر جا - هر وقت	اَصْلَحَ	اصلاح کرد
اَضْلُ	گمراه تر	اَو	یا	اَضَلُّ	گمراه تر
اَظْلَمُ	ستم کارتر	اُوتَى	داده شد	اَظْلَمُ	ستم کارتر
اَعْبُدُ	عبادت می کنم - بندگی می کنم	اسوتیتُم	داده شدید	اَعْبُدُ	عبادت می کنم - بندگی می کنم
اِعَصَّوْا	تمسک بجوید	اَوَّل	اول	اِعَصَّوْا	تمسک بجوید
اَعَدَّ	آماده کرد	اَيُّ	کدام	اَعَدَّ	آماده کرد
اَعْرَاب	عرب های بادیه نشین	اِيتَاء	دادن	اَعْرَاب	عرب های بادیه نشین
اَعْرَضُ	روی بگردان	اَيْلَى (جمع)	دستان	اَعْرَضُ	روی بگردان
اَعْلَمُ	داناتر	اَيْمَان	پیمان ها - سوگندها	اَعْلَمُ	داناتر
اَعْلَمُ	می دانم	بَاب	در	اَعْلَمُ	می دانم
اِعْلَمُوا	بدانید	بَارِئ	خالق - پدید آورنده	اِعْلَمُوا	بدانید
اِعْمَلُوا	انجام دهید	بَاطِن	باطن	اِعْمَلُوا	انجام دهید
اَعْمَى	کور - نابینا	بَأْس	عذاب - جنگ	اَعْمَى	کور - نابینا
اَعْيَنَ (جمع)	چشم ها	بَحْر	دریا	اَعْيَنَ (جمع)	چشم ها
عَيْنَ		بَرَّ	خشکی	عَيْنَ	
اِغْفِرْ	بیامرزد	بَرْق	برق	اِغْفِرْ	بیامرزد
اَغْفَلْنَا	غافل کردیم	بُطُون (جمع)	شکم ها	اَغْفَلْنَا	غافل کردیم
اَفْنَدَةُ	دل ها	بُطْن		اَفْنَدَةُ	دل ها
اِفْتَرَى	دروغ بست	بَعَثَهُ	ناگهانی	اِفْتَرَى	دروغ بست
اَفْلَحَ	رستگار شد	بَغَى	سرکشی - طغیان	اَفْلَحَ	رستگار شد
اَفْوَاه	دهان ها	بَنَات	دختران	اَفْوَاه	دهان ها
اَقَامَ	به پا داشت	بَيَّنَّا	بیان کردیم	اَقَامَ	به پا داشت
اُقْتُلُوا	بکشید	تَابَ	توبه پذیرفت - توبه کرد	اُقْتُلُوا	بکشید
اَقِم	به پا دار - انجام بده	تَابُوا	توبه کردند	اَقِم	به پا دار - انجام بده
اَكْفُرَ	ناسپاسی کنم	تَأْتِي (مؤنث)	می آید	اَكْفُرَ	ناسپاسی کنم
اَلَيْت	خانه خدا	تَأْكُلُونَ	می خورید	اَلَيْت	خانه خدا
اَلْدَّاعِ (الدَّاعِي)	دعا کننده - دعوت کننده	تَبَتَّعُوا	بجوید	اَلْدَّاعِ (الدَّاعِي)	دعا کننده - دعوت کننده
اَلْقَى	افکند - انداخت	تَبَيَّنَ	آشکار شد - روشن شد	اَلْقَى	افکند - انداخت
اُمّ	مادر	تَتْلَى	تلاوت می شود - خوانده می شود	اُمّ	مادر
اِمَّا	یا	تُجَاهِدُونَ	جهاد می کنید	اِمَّا	یا
اَمْثَال	جمع «مَثَل»	تَجِدُوا	می یابید	اَمْثَال	جمع «مَثَل»
اَمْلِكُ	مالک هستم	تُجِبُوا (تُجِيبُونَ)	دوست بدارید (دوست می دارید)	اَمْلِكُ	مالک هستم
اُمَم	جمع «أُمَّة»	تَحْسَبُ	می پنداری	اُمَم	جمع «أُمَّة»
اُمُور	جمع «أَمْر»	تُحْشَرُونَ	محشور می شوید	اُمُور	جمع «أَمْر»
اَنْظُرْ	بنگر	تَرَكَ	باقی گذاشت	اَنْظُرْ	بنگر
اَنْعَمَ	نعمت داد	تَرَى	می بینی	اَنْعَمَ	نعمت داد
اَنْعَمْتَ	نعمت دادی			اَنْعَمْتَ	نعمت دادی
اَنْفَقُوا	انفاق کردند			اَنْفَقُوا	انفاق کردند

کلمه	معنا	کلمه	کلمه	معنا	کلمه
تَسْكُنُوا	آرامش یابید	۳۶	حِجُّ الْبَيْتِ	حج خانه خدا	۳۹
تَشْكُرُونَ	شکر کنید - شکر می کنید	۴۶	حَرَجٌ	سنگینی - سختی	۳۹
تَشْهَدُ	گواهی می دهد	۴۳	حُسْنًا	به خوبی	۳۸
تَصْبِرُوا	صبر کنید	۴۷	حَسَنَات	جمع «حَسَنَةٌ: نیکی»	۴۵
تَصْرِيفٌ	گردش - گردانیدن	۳۵	حُسْنَى	بهترین - بهتر	۴۲
تَعْلَمُونَ	می دانید	۳۳	حَقًّا	حقیقتاً - حقیقی	۳۹
تَفَاخُرٌ	فخر فروشی	۴۳	حَلِيمٌ	بردار	۳۳
تَقَبَّلْ	قبول کن	۴۲	حَمِيدٌ	ستوده	۳۴
تُقَدِّمُوا	پیش فرستید	۳۸	حَمِيمٌ	سوزان - گرم	۴۰
تَقُولُ	می گویی	۳۶	حَوْلٌ	اطراف	۳۵
تَكَاثَّرَ	زیاده خواهی	۴۳	حِينَ	زمان - هنگام	۳۶
تُكَذِّبَانِ	تکذیب می کنید	۴۵	خَاشِعٌ	فروتین - متواضع	۳۶
تُكَذِّبُونَ	تکذیب می کنید	۳۸	خَاشِعَةٌ		
تَكُونُ	می باشی	۴۵	خَاشِعُونَ -	جمع «خاشع: فروتن»	۳۷
تَكُونُ (تَكُونُ)	باشد (می باشد)	۳۵	خَاشِعِينَ		
تَمِيلُوا	منحرف شوید	۴۴	خُدْ	بگیر	۴۵
تَنْذِرُ	بیم می دهی	۳۷	خَسِرَ	زیان کرد	۴۰
تَنْزِيلٌ	فروفرستادن - فرو فرستاده	۴۶	خَلَّتْ	درگذشت - گذشت	۴۲
تَوَابٌ	بسیار توبه پذیر	۴۴	خَلْفٌ	بعد از - پشت	۳۳
ثَلَاثٌ - ثَلَاثَةٌ	سه گانه - سه	۴۱	خُمْسٌ	خمس - یک پنجم مازاد	۳۸
ثُمَّرَاتٍ (جمع ثَمَرَةٍ)	میوه ها	۴۷	دَابَّةٌ (مفرد دَوَاب)	در آمد	
جَادِلٌ	بحث کن - مناظره کن	۴۰	دَاخِرِينَ	خوار شوندگان	۴۲
جَاهِدْ	جهاد کرد	۳۹	دَعْوَةٌ	دعا - خواندن	۴۲
جَاهِدُوا	جهاد کنید	۳۹	ذَاتٌ	درون - ذات	۳۳
جَبَلٌ	کوه	۳۶	ذَاقُوا	چشیدند	۴۷
جَحِيمٌ	جهنم	۴۰	ذَاكِرِينَ	پندگیران - اهل تذکر	۴۵
جَدِيدٌ	جدید	۴۶	ذَكَرَ	یاد می کند - یاد کرد	۴۱
جُزْءٌ	جزء - بخش	۴۷	ذَكَرُوا	یاد کردند	۴۱
جَمِيلٌ	زیبا	۳۴	ذِكْرِي	یاداوری - تذکر - پند	۴۱
جُنُودٌ	لشکرها	۴۵	ذَنْبٌ	گناه	۴۳
جِنَّةٌ	جنون	۳۶	ذُوقُوا	بچشید	۳۸
جَوْ	جو - فضا	۴۴	رِئَاءٌ	ریا - خود نمایی	۴۸
جَوَابٌ	جواب - پاسخ	۳۸	رَاحِمِينَ	رحم کنندگان	۳۹
جُوعٌ	گرسنگی	۴۷	رَضُوا	خشنود شدند	۴۵
جِهَادٌ	جهاد - کوشش	۳۹	رَضِيَ	خشنود شد	۴۵
جَهَالَةٌ	نادانی	۴۴	رُوحٌ	روح	۳۴
حَجٌّ	حج	۴۰	رِيحٌ	بادها	۳۵

کلمه	معنا	کلمه	معنا	کلمه	معنا
(جمع ریح)	باد	۴۵	ریح	۴۴	صَدَقَات جمع «صَدَقَه؛ صدقه - زکات»
زَكْرِيَّا	حضرت زکریا (ع)	۴۲	زکریا	۴۸	صَدَقَه صدقه - زکات
سَنَ	به زودی (حرف استقبال)	۴۲	سن	۳۳	صُدُور (جمع) سینه ها - دل ها
سَابِقُونَ	پیشگامان، سبقت گیرندگان	۴۵	سابقون	۳۳	صِدِّيقِينَ راستگویان
سَاحِر	جادوگر	۳۴	ساحر		(جمع صِدِیق)
سُبْحَانَ	منزه است	۴۰	سبحان	۳۹	ضَرَّ ضرر - زیان
سَبَّعَ - سَبْعَةً	هفتگانه، هفت	۴۴	سبع	۳۹	ضَعِيف ضعیف - ناتوان
سَخَّرَ	تسخیر کرد - رام کرد	۳۵	سخر	۴۴	طَعَام غذا
سِرٌّ	پنهان	۳۳	سر	۳۵	طَمَع امید
سَعَى	کوشش	۳۳	سعی	۴۴	طَیْر پرندگان - پرنده
سَفَر	سفر - مسافرت	۳۷	سفر	۳۳	ظَاهِر ظاهر
سَمِعَ	گوش - شنیدن	۴۴	سمع	۴۱	ظَلَمُوا ظلم می کنند - ظلم کردند
سَنَّهُ	سنت - روش - شیوه	۳۳	سنه		
سَوَاء	مساوی	۳۹	سواء	۳۷	عَدَّة تعداد - عده طلاق
سَوَفَ	علامت آینده دور	۳۷	سوف	۴۷	عَزَم اراده - تصمیم
سَوَفَ تَعْلَمُونَ	خواهید دانست	۳۹	سوف تعلمون	۳۳	عَسَى چه بس - امید است
شَاكِر	سپاس گزار	۴۱	شاکر	۴۱	عَشِيَّة - عَشِيَّة شَب شب
شَاكِرِينَ	جمع «شاکر: شکر گذار»	۴۶	شاکرین	۳۷	عَلَاَنِيَّة آشکارا
شَاءَ	خواست	۳۳	شاء	۳۳	عِلْم علم - دانش
شَرَاب	آشامیدنی - نوشیدنی	۳۶	شراب	۳۴	عَلَّمَ آموزش داد - تعلیم داد
شُفَعَاء	جمع «شَفِيع: واسطه»	۴۰	شفعاء	۳۴	غُلَمَاء (جمع) دانشمندان
شَكَئَ	تردید	۳۴	شکاء		(عَالِم)
شُكْر	شکر - سپاس	۴۶	شکر	۴۴	غَفَّار بسیار آمرزنده
شَكَرَ	شکر کند - شکر کرد	۴۶	شکر	۴۱	غَلِظ شدید - سخت
شُكُور	بسیار شکر گزار	۴۶	شکور	۳۸	غَنِمْتُمْ سود بردید
شُهَدَاء	شهادان - گواهان	۳۳	شهداء	۳۹	غَنِيَ بی نیاز
شَهَوَات	خواسته های نفسانی	۴۴	شهوات	۴۱	فَاحِشَةُ کار زشت
شَيْخ	پیر	۴۵	شیخ	۳۹	فَرِيق گروه - دسته
شَيْطَان	شیطان	۳۹	شیطان	۳۵	فَطَرَ پدید آورد
صَابِرَات	مؤنث «صابرین»	۴۷	صابرات	۴۰	فَعَلَ انجام داد
صَابِرِينَ -	شکیبایان	۳۴	صابرین	۴۱	فَعَلُوا انجام دادند
صَابِرُونَ			صابرون	۴۳	فَقْر فقر - تهیدستی
صَاحِب	همنشین - دوست	۳۶	صاحب	۳۴	فَوْق بالا
صَادِق	راستگو - راست	۳۸	صادق	۴۴	قِ نگه دار
صَادِقَات	مؤنث «صادقین»	۴۷	صادقات	۳۵	قَائِمَةٌ (قَائِم) ایستاده
صَاعِقَةً	صاعقه	۳۶	صاعقه	۳۹	قَاتِلُوا بجنگید - پیکار کنید
صَبْرٌ	شکیبایی - استقامت	۳۴	صبر	۴۷	قَانِتَات مؤنث «قانتین»
صَبْرُوا	صبر کردند	۳۷	صبروا	۴۷	قَانِتِينَ فرمانبرداران

کلمه	معنا	کلمه	معنا	کلمه	معنا
قَانِتُونْ	کشتن	لَعُو	کلام یا کار بیهوده - لغو	قَاتِنُونْ	کشتن
قَتْل	خویشاوندی	لَقَمَان	لقمان (ع)	قُرْبَى	خویشاوندی
قُرْبَى	قضاوت شود - قضاوت شد	لَمْ تَرَ	ندیدی	قُضَى	قضاوت شود - قضاوت شد
قُضَى	شد	لَمْ تَعْلَم	ندانستی	قُلُوم	گفتید
قُلُوم	گفتید	لَمْ يَتَفَكَّرُوا	تفکر نکردند	قَلَم	قلم
قَلَم	کم	لَمْ يَخْشَ	نترسد - نترسید	قَلِيل	کم
قَلِيل	نیروند	لَمْ يُرِد	نخواست	قَوَى	نیروند
قَوَى	دسته جمعی - با هم	لَمْ يَرَوْا	ندیدند	كَافَّة	دسته جمعی - با هم
كَافَّة	پیری - کهنسالی	لَمْ يَسِيرُوا	سیر نکردند	كَبَر	پیری - کهنسالی
كَبَر	دشوار - بزرگ	لَمْ يَكْفُرُوا	کافر نشدند	كَبِيرَةٌ - كَبِير	دشوار - بزرگ
كَبِيرَةٌ - كَبِير	بسیار دروغگو	لَوْ لَا	چرا نه	كَذَّاب	بسیار دروغگو
كَذَّاب	دروغ - کذب	لَهُو	سرگرمی	كَذِب	دروغ - کذب
كَرِهْتُمْ	ناخوش داشتید - بدتان آمد	لَيْتَ	کاش	كَرِهْتُمْ	ناخوش داشتید - بدتان آمد
كَرِهْتُمْ	آمد	لَيْسُوا	نیستند	كَسَبْتُمْ	به دست آوردید
كَسَبْتُمْ	به دست آوردید	مَاء	آب	كُفَّر	کفر
كُفَّر	کفر	مُبْدِرِينَ	اسراف کنندگان	كُفْرَان	ناسپاسی
كُفْرَان	ناسپاسی	مُبْصِر -	روشنی بخش	كُفُور	ناسپاس
كُفُور	کافی است - کافی بود	مُبْصِرَةٌ	کالا - بهره مندی	كَفَى	کافی است - کافی بود
كَفَى	چنین نیست	مَتَاع	افراد با تکبر - متکبران	كَأَلًا	چنین نیست
كَأَلًا	شما-تان	مُنَكْبِرِينَ	جایگاه	كَمَا (مَثَلِي)	شما-تان
كَمَا (مَثَلِي)	بودی - می باشی	مُتَوَى	مجاهدان	كُنْتُ	بودی - می باشی
كُنْتُ	بودم	مُجَاهِدِينَ -	مجاهدون	كُنْتُ	بودم
كَيْد	نیرنگ-چاره اندیشی	مُجَاهِدُونَ	دیوانه	كَيْد	نیرنگ-چاره اندیشی
لَا تَجَسَّسُوا	تجسس نکنید	مُجَنُّون	نیکوکار	لَا تَجَسَّسُوا	تجسس نکنید
لَا تُطِيع	اطاعت نکن	مُحْسِن	احاطه کننده	لَا تُطِيع	اطاعت نکن
لَا تَعْبُدُوا	عبادت نکنید	مُحِيط	متفاوت	لَا تَعْبُدُوا	عبادت نکنید
لَا تَكْفُرُوا	ناسپاسی نکنید - کافر نشوید	مُخْتَلِف	خاص شدگان	لَا تَكْفُرُوا	ناسپاسی نکنید - کافر نشوید
لَا تَلِهْ	غافل نکند - مشغول نکند	مُخْلِصِينَ (جمع)	جمع «مُخْلِص: خالص کننده»	لَا تَلِهْ	غافل نکند - مشغول نکند
لَا تُحِيطُونَ	احاطه ندارند	مُخْلِصِينَ	بارش پی در پی	لَا تُحِيطُونَ	احاطه ندارند
لَا يَسْخَرُ	مسخره نکند	مِلْزَار	شهر مدینه - شهر	لَا يَسْخَرُ	مسخره نکند
لَا يُظْلَمُونَ	ظلم نمی شوند	مَدِينَةُ	بازگشت	لَا يُظْلَمُونَ	ظلم نمی شوند
لَا يَغْتَبِ	غیبت نکند	مَرْجِع	بیمار - مریض	لَا يَغْتَبِ	غیبت نکند
لَا يُفْلِحُونَ	رستگا نمی شوند	مَرِيض	جمع «مسجد»	لَا يُفْلِحُونَ	رستگا نمی شوند
لَحْم	گوشت	مَسَاجِد	قرارگاه	لَحْم	گوشت
لَعِب	لعنت کرد	مُسْتَقَرَّ	جمع «مُسَخَّرَة: تسخیر	لَعِب	بازی
لَعَنَ		مُسَخَّرَات		لَعَنَ	لعنت کرد

کلمه	معنا	کلمه	معنا	کلمه	معنا
شده»		تُبَوِّ	خوبتر می دهیم	۴۸	
مُسْرِفٌ	اسراف کننده	تُوت	می دهیم	۴۶	
مُسْلِمُونَ	مسلمانان	وَالِدَيْنِ	پدر و مادر	۳۸	
مُسَمًّى	معین	وَجَدْنَا	یافتیم	۴۱	
مَسِيحٌ	حضرت مسیح (ع)	وَجْه	خشنودی - ذات - صورت	۳۷	
مُعْرِضُونَ -	روی گردانان	وَعْدَ	وعده داده شد	۴۳	
مُعْرِضِينَ	شناخته شده	وَلْتَكُنْ	و باید باشد	۴۰	
مَعْلُومٌ	کلیدها	وَهَبْ	بخشید	۴۲	
مِفَاتِيحُ (جمع)		وَيْلٌ	وای	۳۸	
مِفْتَاحٌ		هَاجَرُوا	هجرت کردند	۳۹	
مَقْسُومٌ	قسمت شده - تقسیم شده	هَبْ	بخش	۴۲	
مُقِيمٌ	به پا دارنده - پایدار	هَزُوءٌ	مسخره	۴۶	
مَكْرٌ	حيله - تدبیر	هَنَ	آنها (ضمیر جمع غایب مؤنث)	۴۴	
مَكْرٌ	مکر کرد	هَئَالِكٌ	آن جا	۴۲	
مَلَأَ	بزرگان	هَوَى	هوس - خواسته دل	۴۱	
مَلِكٌ	فرشته	هَؤُلَاءِ	اینان	۴۰	
مَوْتُ	مرگ	يَأْتِ بِـ	میآورد	۴۶	
مَوَدَّةٌ	دوستی - محبت	يَأْخُذُ	می گیرد - می پذیرد	۴۴	
مُهَاجِرِينَ	مهاجران	يَأْكُلُ	بخورد - می خورد	۴۸	
مِثْلٌ	انحراف، کشش	يَأْكُلُونَ	می خورند	۴۴	
نَادَى	صدا زد	يَبْسُطُ	وسعت می بخشد - گسترش می دهد	۴۷	
نَبَأٌ	خبر	يُبْصِرُونَ	می بینند	۴۳	
نَبَأُو	می ازماییم	يَبْلُو	بیازماید - می آزمايد	۴۶	
تَتَلَوُ	تلاوت می کنیم - می خوانیم	يَتَّبِعُ	به دنبال دارد	۴۸	
نَجْزِي	پاداش می دهیم	يَتَّبِعُونَ	پیروی می کنند	۴۴	
نُجُومٌ	ستارگان	يَتَّخِذُ	می گیرد	۴۰	
نَجَّيْنَا	نجات دادیم	يَتَذَكَّرُ	متذکر می شود	۳۴	
نَرَفَعُ	بالا می بریم	يَتَلَوُا	تلاوت کند - تلاوت می کند	۳۴	
نَرَى	بینیم - می بینیم	يَتَلَوْنَ	تلاوت می کنند	۳۵	
نَسِيَ	فراموش کرد	يَتَوَبُّونَ	توبه می کنند	۴۴	
نَشَاءُ	بخواهیم - می خواهیم	يَتَوَقَّى	به تمامی می گیرد - می میراند	۳۶	
نَصْرُوا	یاری کردند	يُجَاهِدُ	جهاد می کند	۳۹	
نَضْرِبُ	می زنیم	يَجِدُ	می یابد	۴۳	
نُطْفَةٌ	نطفه	يَجِدُونَ	می یابند	۴۰	
نَعْلَمُ	می دانیم	يَخْرُجُ	خارج می شود	۳۶	
نُفَصِّلُ	بیان می کنیم				
نَفْعٌ	سود				
نَقَصٌ	کاستن - نقص				

کلمه	معنا	کلمه	معنا	کلمه	معنا
يَخْشَوْنَ	می ترسند	۳۷	کند	يُطِيعُونَ	اطاعت می کنند
يَخْشَى	می ترسد	۳۴	۴۰	يُظْلِمُ	ظلم کند - ظلم می کند
يُدَافِعُ	دفاع می کند	۴۸	۴۳	يَعِدُ	وعده می دهد
يَدْخُلُونَ	داخل می شوند	۴۲	۴۳	يَعْرِفُونَ	می شناسند
يَذْهَبُ	می برد	۴۶	۴۷	يَعْصِمُ	حفظ کند - حفظ می کند
يَذْهَبْنَ	(از بین) می برند	۴۵	۴۰	يَعْمُرُ	آباد می کند
يَرْجِعُونَ	باز می گردند	۴۲	۳۸	يَقْتُرُونَ	دروغ می بندند
يَرْحَمُ	رحم می کند	۴۰	۴۲	يُقَالُ	گفته می شود
يُرَدُّ	بخواهد	۴۶	۴۳	يُقْبَلُ	می پذیرد - قبول می کند
يُرْسِلُ	می فرستد	۴۲	۴۴	يَقْدِرُ	تنگ می گرداند
يَرْفَعُ	بالا می برد	۳۴	۴۷	يَقِينُ	یقین - باور
يَرَوْنَ	می بینند	۳۷	۳۹	يَكْتُمُونَ	کتمان می کنند
يُرَى	نشان می دهد	۳۵	۳۳	يَكُونُوا	باشند
يُرِيدُ	بخواهد - می خواهد	۳۶	۳۸	يُمَسِّكُ	نگه می دارد
يُزَكِّي	پاک گرداند - پاک می گرداند	۳۴	۴۴	يُنَبِّئُ	خبر می دهد
يَسْأَلُونَ	سؤال می کنند - درخواست می کنند	۳۴	۴۸	يُنْزِلُ	فرو می فرستد - نازل می کند
يُسَارِعُونَ	شتاب می کنند	۴۰	۴۵	يُنْصِرُونَ	یاری می شوند
يَسْتَعْفِرُ	آمرزش می خواهد	۴۳	۴۵	يَنْظُرُونَ	می نگرند - انتظار دارند
يَسْتَكْبِرُونَ	تکبر می ورزند	۴۲	۴۵	يَهْتَدُونَ	هدایت شوند - هدایت می شوند
يَسْتَوِي	مساوی است	۳۴	۴۸	يُؤَاخِذُ	مؤاخذه کند - مؤاخذه می کند
يَسْجُدُونَ	سجده می کنند	۴۰	۴۵		
يَسْمَعُونَ	می شنوند	۴۵	۳۴		
يَسِيرُ	آسان	۳۴	۴۶		
يَسْأُ	بخواهد	۴۶	۴۶		
يَشْكُرُ	شکر می کند	۴۶	۴۱		
يَشْكُرُونَ	شکر می کنند	۴۶	۴۵		
يُصَلِّي	درود می فرستد	۴۱	۳۳		
يُضِيعُ	تباہ می کند	۴۵			
يُطِيعُ (يُطِيعُ)	اطاعت کند (اطاعت می)	۳۳			